

Uradni list

Republike Slovenije Mednarodne pogodbe

Internet: www.uradni-list.si

e-pošta: info@uradni-list.si

Št. **10** (Uradni list RS, št. 37) Ljubljana, torek **15. 4. 2008**

ISSN 1318-0932 Leto XVIII

45. **Zakon o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (MKPI)**

Na podlagi druge alinee prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (MKPI)

Razglašam Zakon o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (MKPI), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 2. aprila 2008.

Št. 003-02-4/2008-7

Ljubljana, dne 10. aprila 2008

dr. Danilo Türk l.r.
Predsednik
Republike Slovenije

Z A K O N

O RATIFIKACIJI KONVENCIJE O PRAVICAH INVALIDOV IN IZBIRNEGA PROTOKOLA H KONVENCIJI O PRAVICAH INVALIDOV (MKPI)

1. člen

Ratificirata se Konvencija o pravicah invalidov in Izbirni protokol h Konvenciji o pravicah invalidov, sprejeta na 61. zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov 13. decembra 2006.

2. člen

Besedili konvencije in izbirnega protokola se v izvorniku v angleškem jeziku in v prevodu v slovenskem jeziku glasita:

CONVENTION ON THE RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES

Preamble

The States Parties to the present Convention,

(a) *Recalling* the principles proclaimed in the Charter of the United Nations which recognize the inherent dignity and worth and the equal and inalienable rights of all members of the human family as the foundation of freedom, justice and peace in the world,

(b) *Recognizing* that the United Nations, in the Universal Declaration of Human Rights and in the International Covenants on Human Rights, has proclaimed and agreed that everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth therein, without distinction of any kind,

(c) *Reaffirming* the universality, indivisibility, interdependence and interrelatedness of all human rights and fundamental freedoms and the need for persons with disabilities to be guaranteed their full enjoyment without discrimination,

KONVENCIJA O PRAVICAH INVALIDOV

Preambula

Države pogodbenice te konvencije so se

a) *ob sklicevanju* na načela Ustanovne listine Združenih narodov, ki priznavajo, da so prirojeno dostojanstvo in vrednost ter enake in neodtujljive pravice vseh članov človeške družbe temelj svobode, pravičnosti in miru na svetu;

b) *ob priznavanju*, da so Združeni narodi v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah in mednarodnih paktih o človekovih pravicah razglasili, da so pravice in svoboščine, določene s temi akti, enake za vse;

c) *v potrditev* univerzalnosti, nedeljivosti in medsebojne odvisnosti vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter potrebe, da se njihovo polno uživanje zagotovi invalidom brez diskriminacije;

(d) *Recalling* the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights, the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, the Convention on the Rights of the Child, and the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families,

(e) *Recognizing* that disability is an evolving concept and that disability results from the interaction between persons with impairments and attitudinal and environmental barriers that hinders their full and effective participation in society on an equal basis with others,

(f) *Recognizing* the importance of the principles and policy guidelines contained in the World Programme of Action concerning Disabled Persons and in the Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities in influencing the promotion, formulation and evaluation of the policies, plans, programmes and actions at the national, regional and international levels to further equalize opportunities for persons with disabilities,

(g) *Emphasizing* the importance of mainstreaming disability issues as an integral part of relevant strategies of sustainable development,

(h) *Recognizing also* that discrimination against any person on the basis of disability is a violation of the inherent dignity and worth of the human person,

(i) *Recognizing further* the diversity of persons with disabilities,

(j) *Recognizing* the need to promote and protect the human rights of all persons with disabilities, including those who require more intensive support,

(k) *Concerned* that, despite these various instruments and undertakings, persons with disabilities continue to face barriers in their participation as equal members of society and violations of their human rights in all parts of the world,

(l) *Recognizing* the importance of international cooperation for improving the living conditions of persons with disabilities in every country, particularly in developing countries,

(m) *Recognizing* the valued existing and potential contributions made by persons with disabilities to the overall well-being and diversity of their communities, and that the promotion of the full enjoyment by persons with disabilities of their human rights and fundamental freedoms and of full participation by persons with disabilities will result in their enhanced sense of belonging and in significant advances in the human, social and economic development of society and the eradication of poverty,

(n) *Recognizing* the importance for persons with disabilities of their individual autonomy and independence, including the freedom to make their own choices,

(o) *Considering* that persons with disabilities should have the opportunity to be actively involved in decision-making processes about policies and programmes, including those directly concerning them,

(p) *Concerned* about the difficult conditions faced by persons with disabilities who are subject to multiple or aggravated forms of discrimination on the basis of race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national, ethnic, indigenous or social origin, property, birth, age or other status,

(q) *Recognizing* that women and girls with disabilities are often at greater risk, both within and outside the home, of violence, injury or abuse, neglect or negligent treatment, maltreatment or exploitation,

(r) *Recognizing* that children with disabilities should have full enjoyment of all human rights and fundamental freedoms on an equal basis with other children, and recalling obligations to that end undertaken by States Parties to the Convention on the Rights of the Child,

d) *ob sklicevanju* na Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, Mednarodni pakt o državljskih in političnih pravicah, Mednarodno konvencijo o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, Konvencijo o odpravi vseh oblik diskriminacije proti ženskam, Konvencijo proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju, Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah in Mednarodno konvencijo o varstvu pravic vseh delavcev migrantov in članov njihovih družin;

e) *ob priznavanju*, da je invalidnost razvijajoči se koncept in posledica medsebojnega sodelovanja med invalidi ter ovirami zaradi stališč v družbi in ovirami v okolju, ki preprečujejo, da bi invalidi pod enakimi pogoji kakor drugi polno in učinkovito sodelovali v družbi;

f) *ob priznavanju* pomena načel in smernic politike Svetovnega akcijskega programa za invalide in Standardnih pravil za izenačevanje možnosti invalidov pri spodbujanju, oblikovanju in vrednotenju usmeritev, načrtov, programov in akcij za nadaljnje izenačevanje možnosti invalidov na državni, regionalni in mednarodni ravni;

g) *ob poudarjanju* pomembnosti vključevanja invalidskih vsebin kot sestavni del strategij trajnostnega razvoja;

h) *ob hkratnem priznavanju*, da pomeni diskriminacija posameznika zaradi invalidnosti kršitev prirojenega človekovega dostojanstva in vrednosti;

i) *ob priznavanju* različnosti invalidov;

j) *ob priznavanju*, da je treba spodbujati in varovati človekove pravice vseh invalidov, tudi tistih, ki potrebujejo večjo podporo;

k) *zaskrbljene*, ker se invalidi po vsem svetu kljub različnim dokumentom in ukrepanju še vedno spoprijemajo z ovirami pri enakopravnem vključevanju v družbo in s kršitvami človekovih pravic;

l) *ob priznavanju* pomena mednarodnega sodelovanja za izboljšanje življenjskih razmer invalidov v vseh državah, zlasti tistih v razvoju;

m) *ob priznavanju* dragocenega obstoječega in morebitnega prispevka invalidov k splošni blaginji in raznovrstnosti njihovih skupnosti ter ob spoznanju, da bo spodbujanje polnega uživanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin invalidov ter njihovega polnega sodelovanja privedlo do močnejšega občutka pripadnosti in pomembnega napredka pri človeškem, socialnem in gospodarskem razvoju družbe in izkoreninjenju revščine;

n) *ob priznavanju* pomena samostojnosti invalidov in njihove neodvisnosti kot posameznikov vključno s svobodo lastne izbire;

o) *ob upoštevanju*, da bi morali invalidi imeti možnost dejavno sodelovati v postopkih odločanja o usmeritvah in programih vključno s tistimi, ki se nanašajo neposredno nanje;

p) *zaskrbljene* zaradi težkih razmer, s katerimi se spoprijemajo invalidi, ki so žrtve mnogovrstnih ali hudih oblik diskriminacije zaradi rase, barve, spola, jezika, vere, političnega ali drugega prepričanja, nacionalnega, etničnega ali socialnega izvora, lastnine, rojstva, starosti ali druge okoliščine;

q) *ob zavedanju*, da so invalidne ženske in deklice pogosto v večji nevarnosti, da doma in zunaj doma postanejo žrtve nasilja, poškodb ali zlorabe, zanemarjanja ali malomarnega in grdega ravnanja ali izkoriščanja;

r) *ob priznavanju*, da bi morali invalidni otroci polno in enako kakor drugi otroci uživati vse človekove pravice in temeljne svoboščine ter ob sklicevanju na obveznosti, ki so jih v ta namen prevzele države pogodbenice Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah;

(s) *Emphasizing* the need to incorporate a gender perspective in all efforts to promote the full enjoyment of human rights and fundamental freedoms by persons with disabilities,

(t) *Highlighting* the fact that the majority of persons with disabilities live in conditions of poverty, and in this regard recognizing the critical need to address the negative impact of poverty on persons with disabilities,

(u) *Bearing in mind* that conditions of peace and security based on full respect for the purposes and principles contained in the Charter of the United Nations and observance of applicable human rights instruments are indispensable for the full protection of persons with disabilities, in particular during armed conflicts and foreign occupation,

(v) *Recognizing* the importance of accessibility to the physical, social, economic and cultural environment, to health and education and to information and communication, in enabling persons with disabilities to fully enjoy all human rights and fundamental freedoms,

(w) *Realizing* that the individual, having duties to other individuals and to the community to which he or she belongs, is under a responsibility to strive for the promotion and observance of the rights recognized in the International Bill of Human Rights,

(x) *Convinced* that the family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State, and that persons with disabilities and their family members should receive the necessary protection and assistance to enable families to contribute towards the full and equal enjoyment of the rights of persons with disabilities,

(y) *Convinced* that a comprehensive and integral international convention to promote and protect the rights and dignity of persons with disabilities will make a significant contribution to redressing the profound social disadvantage of persons with disabilities and promote their participation in the civil, political, economic, social and cultural spheres with equal opportunities, in both developing and developed countries,

Have agreed as follows:

Article 1 Purpose

The purpose of the present Convention is to promote, protect and ensure the full and equal enjoyment of all human rights and fundamental freedoms by all persons with disabilities, and to promote respect for their inherent dignity.

Persons with disabilities include those who have long-term physical, mental, intellectual or sensory impairments which in interaction with various barriers may hinder their full and effective participation in society on an equal basis with others.

Article 2 Definitions

For the purposes of the present Convention:

"Communication" includes languages, display of text, Braille, tactile communication, large print, accessible multimedia as well as written, audio, plain-language, human-reader and augmentative and alternative modes, means and formats of communication, including accessible information and communication technology;

"Language" includes spoken and signed languages and other forms of non spoken languages;

"Discrimination on the basis of disability" means any distinction, exclusion or restriction on the basis of disability which has the purpose or effect of impairing or nullifying the recognition, enjoyment or exercise, on an equal basis with others, of all human rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural, civil or any other field. It includes all forms of discrimination, including denial of reasonable accommodation;

s) *ob poudarjanju* nujnosti vključitve vidika spolov v vsa prizadevanja, da se invalidom omogoči polno uživanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

t) *ob poudarjanju* dejstva, da večina invalidov živi v revščini, in ob priznavanju nujnosti po obravnavanju njenega negativnega vpliva na invalide;

u) *ob upoštevanju*, da sta mir in varnost, ki temeljita na polnem spoštovanju ciljev in načel Ustanovne listine Združenih narodov ter upoštevanju veljavnih listin o človekovih pravicah, nujno potrebna za popolno zaščito invalidov, zlasti med oboroženimi spopadi in tujo zasedbo;

v) *ob priznavanju* pomena dostopnosti do fizičnega, socialnega, ekonomskega in kulturnega okolja, zdravja in izobraževanja ter informacij in komunikacij pri omogočanju invalidom, da polno uživajo vse človekove pravice in temeljne svoboščine;

w) *ob zavedanju*, da je posameznik, ki ima obveznosti do drugih ljudi in skupnosti, ki ji pripada, zavezan k spodbujanju in spoštovanju pravic iz Mednarodne listine o človekovih pravicah;

x) *prepričane*, da morata družba in država varovati družino, ki je naravna in osnovna družbena skupnost, ter da je treba invalidom in njihovim družinskim članom zagotoviti potrebno varstvo in pomoč, ki naj družinam omogoči prispevati k polnemu in enakopravnemu uživanju pravic invalidov;

y) *prepričane*, da bo splošna in celovita mednarodna konvencija, ki spodbuja in varuje pravice ter dostojanstvo invalidov, pomembno prispevala k odpravi očitne socialne prikrajšanosti invalidov ter spodbudila njihove enake možnosti pri sodelovanju na civilnem, političnem, gospodarskem, socialnem in kulturnem področju v državah v razvoju in razvitih državah;

dogovorile:

1. člen Namen

Namen te konvencije je spodbujati, varovati in invalidom zagotavljati polno in enakopravno uživanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter spodbujati spoštovanje njihovega prirojenega dostojanstva.

Invalidi so ljudje z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki jih v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovali v družbi.

2. člen Pomen izrazov

V tej konvenciji:

»komunikacija« vključuje jezike, prikaz besedila, brajico, taktilno sporazumevanje, veliki tisk, dostopne multimedije ter pisani, zvočni in običajni jezik, človeškega bralca ter povečevalne in alternativne načine, sredstva in oblike zapisa sporočila skupaj z dostopno informacijsko in komunikacijsko tehnologijo;

»jezik« vključuje govornjene in znakovne jezike ter druge oblike negovornjenih jezikov;

»diskriminacija zaradi invalidnosti« pomeni vsako razlikovanje, izključevanje ali omejevanje zaradi invalidnosti z namenom ali posledico zmanjšanja ali izničenja enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju. Vključuje vse oblike diskriminacije, tudi odklonitev primerne prilagoditve;

"Reasonable accommodation" means necessary and appropriate modification and adjustments not imposing a disproportionate or undue burden, where needed in a particular case, to ensure to persons with disabilities the enjoyment or exercise on an equal basis with others of all human rights and fundamental freedoms;

"Universal design" means the design of products, environments, programmes and services to be usable by all people, to the greatest extent possible, without the need for adaptation or specialized design. "Universal design" shall not exclude assistive devices for particular groups of persons with disabilities where this is needed.

Article 3

General principles

The principles of the present Convention shall be:

- (a) Respect for inherent dignity, individual autonomy including the freedom to make one's own choices, and independence of persons;
- (b) Non-discrimination;
- (c) Full and effective participation and inclusion in society;
- (d) Respect for difference and acceptance of persons with disabilities as part of human diversity and humanity;
- (e) Equality of opportunity;
- (f) Accessibility;
- (g) Equality between men and women;
- (h) Respect for the evolving capacities of children with disabilities and respect for the right of children with disabilities to preserve their identities.

Article 4

General obligations

1. States Parties undertake to ensure and promote the full realization of all human rights and fundamental freedoms for all persons with disabilities without discrimination of any kind on the basis of disability. To this end, States Parties undertake:

- (a) To adopt all appropriate legislative, administrative and other measures for the implementation of the rights recognized in the present Convention;
- (b) To take all appropriate measures, including legislation, to modify or abolish existing laws, regulations, customs and practices that constitute discrimination against persons with disabilities;
- (c) To take into account the protection and promotion of the human rights of persons with disabilities in all policies and programmes;
- (d) To refrain from engaging in any act or practice that is inconsistent with the present Convention and to ensure that public authorities and institutions act in conformity with the present Convention;
- (e) To take all appropriate measures to eliminate discrimination on the basis of disability by any person, organization or private enterprise;
- (f) To undertake or promote research and development of universally designed goods, services, equipment and facilities, as defined in article 2 of the present Convention, which should require the minimum possible adaptation and the least cost to meet the specific needs of a person with disabilities, to promote their availability and use, and to promote universal design in the development of standards and guidelines;
- (g) To undertake or promote research and development of, and to promote the availability and use of new technologies, including information and communications technologies, mobility aids, devices and assistive technologies, suitable for persons with disabilities, giving priority to technologies at an affordable cost;

»primerna prilagoditev« pomeni potrebne in primerne spremembe ter prilagoditve, ki ne nalagajo nesorazmernega ali nepotrebne bremena, kadar so v posameznem primeru potrebne, da se invalidom na enaki podlagi kot drugim zagotovi uživanje ali uresničevanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

»univerzalno oblikovanje« pomeni oblikovanje proizvodov, okolja, programov in storitev, ki je čim bolj uporabno za vse ljudi, ne da bi ga bilo treba prilagajati ali posebej načrtovati. »Univerzalno oblikovanje« ne izključuje podpornih pripomočkov in tehnologij za posamezne skupine invalidov, kadar je to potrebno.

3. člen

Splošna načela

Splošna načela te konvencije so:

- a) spoštovanje prirojenega dostojanstva, osebne samostojnosti, ki vključuje svobodo izbire, in neodvisnost posameznikov;
- b) nediskriminacija;
- c) polno in učinkovito sodelovanje in vključenost v družbo;
- d) spoštovanje različnosti in sprejemanje invalidov kot dela človekove raznolikosti in humanosti;
- e) enakost možnosti;
- f) dostopnost;
- g) enake možnosti za moške in ženske;
- h) spoštovanje razvojnih sposobnosti invalidnih otrok ter spoštovanje pravice invalidnih otrok do ohranitve njihove identitete.

4. člen

Splošne obveznosti

1. Države pogodbenice se zavezujejo, da bodo zagotovile in spodbujale polno uresničevanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin za vse invalide brez kakršne koli diskriminacije zaradi invalidnosti. Zavezujejo se, da:

- a) bodo sprejele ustrezne zakonodajne, upravne in druge ukrepe za uresničevanje pravic, ki jih priznava ta konvencija;
- b) bodo sprejele ustrezne ukrepe, tudi zakonodajne, za spremembo ali odpravo veljavnih zakonov, predpisov, navad in ravnanj, ki so diskriminacijski do invalidov;
- c) bodo upoštevale varovanje in spodbujanje človekovih pravic invalidov v vseh usmeritvah in programih;
- d) se bodo vzdržale vsakega dejanja ali ravnanja, ki je v nasprotju s to konvencijo, ter zagotovile, da javne oblasti in institucije delujejo v skladu s to konvencijo;
- e) bodo sprejele vse ustrezne ukrepe za odpravo diskriminacije zaradi invalidnosti, ki jo izvajajo posamezniki, organizacije ali zasebna podjetja;
- f) bodo izvajale ali spodbujale raziskave in razvoj univerzalno oblikovanih dobrin, storitev, opreme in sredstev, kot opredeljuje 2. člen te konvencije, ki bodo ustrezali posebnim potrebam invalidov, da bi bile potrebne čim manjše prilagoditve z najmanjšimi stroški za potrebe invalidov in da bodo spodbujale njihovo dostopnost in uporabo ter univerzalno oblikovanje pri pripravljanju standardov in smernic;
- g) bodo izvajale ali spodbujale raziskave in razvoj ter povečale dostopnost in uporabo novih tehnologij vključno z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami, pripomočkov za gibanje, tehničnih pripomočkov ter podpornih tehnologij, primernih za invalide, pri čemer bodo dajale prednost tehnologijam po sprejemljivih cenah;

(h) To provide accessible information to persons with disabilities about mobility aids, devices and assistive technologies, including new technologies, as well as other forms of assistance, support services and facilities;

(i) To promote the training of professionals and staff working with persons with disabilities in the rights recognized in the present Convention so as to better provide the assistance and services guaranteed by those rights.

2. With regard to economic, social and cultural rights, each State Party undertakes to take measures to the maximum of its available resources and, where needed, within the framework of international cooperation, with a view to achieving progressively the full realization of these rights, without prejudice to those obligations contained in the present Convention that are immediately applicable according to international law.

3. In the development and implementation of legislation and policies to implement the present Convention, and in other decision-making processes concerning issues relating to persons with disabilities, States Parties shall closely consult with and actively involve persons with disabilities, including children with disabilities, through their representative organizations.

4. Nothing in the present Convention shall affect any provisions which are more conducive to the realization of the rights of persons with disabilities and which may be contained in the law of a State Party or international law in force for that State. There shall be no restriction upon or derogation from any of the human rights and fundamental freedoms recognized or existing in any State Party to the present Convention pursuant to law, conventions, regulation or custom on the pretext that the present Convention does not recognize such rights or freedoms or that it recognizes them to a lesser extent.

5. The provisions of the present Convention shall extend to all parts of federal States without any limitations or exceptions.

Article 5

Equality and non-discrimination

1. States Parties recognize that all persons are equal before and under the law and are entitled without any discrimination to the equal protection and equal benefit of the law.

2. States Parties shall prohibit all discrimination on the basis of disability and guarantee to persons with disabilities equal and effective legal protection against discrimination on all grounds.

3. In order to promote equality and eliminate discrimination, States Parties shall take all appropriate steps to ensure that reasonable accommodation is provided.

4. Specific measures which are necessary to accelerate or achieve de facto equality of persons with disabilities shall not be considered discrimination under the terms of the present Convention.

Article 6

Women with disabilities

1. States Parties recognize that women and girls with disabilities are subject to multiple discrimination, and in this regard shall take measures to ensure the full and equal enjoyment by them of all human rights and fundamental freedoms.

2. States Parties shall take all appropriate measures to ensure the full development, advancement and empowerment of women, for the purpose of guaranteeing them the exercise and enjoyment of the human rights and fundamental freedoms set out in the present Convention.

Article 7

Children with disabilities

1. States Parties shall take all necessary measures to ensure the full enjoyment by children with disabilities of all human rights and fundamental freedoms on an equal basis with other children.

h) bodo invalidom zagotavljale dostopne informacije o pripomočkih za gibanje, tehničnih pripomočkih ter podpornih tehnologijah vključno z novimi tehnologijami in o drugih oblikah pomoči, podpornih storitvah in sredstvih;

i) bodo spodbujale izobraževanje strokovnjakov in osebja, ki delajo z invalidi, o pravicah, priznanih v tej konvenciji, da bodo bolje zagotavljali pomoč in storitve, zajamčene s temi pravicami.

2. Glede ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic se vsa-ka država pogodbenica zavezuje sprejeti največ možnih ukrepov v okviru razpoložljivih sredstev in po potrebi mednarodnega sodelovanja, da se postopno dosega popolno uresničevanje teh pravic poseganja v tiste obveznosti iz te konvencije, ki so po mednarodnem pravu takoj veljavne.

3. Pri pripravljanju in izvajanju zakonodaje in usmeritev za izvajanje te konvencije in pri drugih postopkih odločanja, ki se nanašajo na invalide, se države pogodbenice temeljito posvetujejo z invalidi, tudi invalidnimi otroki, ter jih dejavno vključujejo prek njihovih reprezentativnih invalidskih organizacij.

4. Nobena določba te konvencije ne vpliva na določbe v zakonodaji države pogodbenice ali v mednarodnem pravu, ki velja v tej državi pogodbenici, kadar so ugodnejše za uresničevanje pravic invalidov. Dejstvo, da ta konvencija ne priznava neke pravice ali svoboščine ali jo priznava v manjši meri, ni razlog za omejevanje ali odstopanje od katere koli človekove pravice in temeljne svoboščine, priznane ali veljavne po zakonu, konvencijah, predpisih ali običajih v kateri od držav pogodbenic te konvencije.

5. Določbe te konvencije veljajo brez omejitev ali izjem za vse dele zveznih držav.

5. člen

Enakost in nediskriminacija

1. Države pogodbenice priznavajo, da so vsi ljudje enaki pred zakonom in da so brez diskriminacije upravičeni do enakega pravnega varstva in zakonskih ugodnosti.

2. Države pogodbenice prepovejo vsako diskriminacijo zaradi invalidnosti ter zagotovijo invalidom enako in učinkovito pravno varstvo pred diskriminacijo ne glede na okoliščine.

3. Za spodbujanje enakosti in odpravo diskriminacije države pogodbenice sprejmejo vse ustrezne ukrepe za zagotovitev primernih prilagoditev.

4. Posebni ukrepi, potrebni za spodbujanje ali doseganje dejanske enakosti invalidov, se ne štejejo za diskriminacijo po tej konvenciji.

6. člen

Invalidne ženske

1. Države pogodbenice priznavajo, da so invalidne ženske in deklice žrtve različnih vrst diskriminacije, in glede na to sprejmejo ukrepe, s katerimi jim zagotovijo polno in enako uživanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

2. Države pogodbenice sprejmejo vse ustrezne ukrepe za zagotovitev celovitega razvoja, napredka in krepite vloge in položaja žensk da jim zagotovijo uresničevanje in uživanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin po tej konvenciji.

7. člen

Invalidni otroci

1. Države pogodbenice sprejmejo vse potrebne ukrepe, s katerimi invalidnim otrokom zagotovijo, da enako kot drugi otroci uživajo vse človekove pravice in temeljne svoboščine.

2. In all actions concerning children with disabilities, the best interests of the child shall be a primary consideration.

3. States Parties shall ensure that children with disabilities have the right to express their views freely on all matters affecting them, their views being given due weight in accordance with their age and maturity, on an equal basis with other children, and to be provided with disability and age-appropriate assistance to realize that right.

Article 8

Awareness-raising

1. States Parties undertake to adopt immediate, effective and appropriate measures:

(a) To raise awareness throughout society, including at the family level, regarding persons with disabilities, and to foster respect for the rights and dignity of persons with disabilities;

(b) To combat stereotypes, prejudices and harmful practices relating to persons with disabilities, including those based on sex and age, in all areas of life;

(c) To promote awareness of the capabilities and contributions of persons with disabilities.

2. Measures to this end include:

(a) Initiating and maintaining effective public awareness campaigns designed:

(i) To nurture receptiveness to the rights of persons with disabilities;

(ii) To promote positive perceptions and greater social awareness towards persons with disabilities;

(iii) To promote recognition of the skills, merits and abilities of persons with disabilities, and of their contributions to the workplace and the labour market;

(b) Fostering at all levels of the education system, including in all children from an early age, an attitude of respect for the rights of persons with disabilities;

(c) Encouraging all organs of the media to portray persons with disabilities in a manner consistent with the purpose of the present Convention;

(d) Promoting awareness-training programmes regarding persons with disabilities and the rights of persons with disabilities.

Article 9

Accessibility

1. To enable persons with disabilities to live independently and participate fully in all aspects of life, States Parties shall take appropriate measures to ensure to persons with disabilities access, on an equal basis with others, to the physical environment, to transportation, to information and communications, including information and communications technologies and systems, and to other facilities and services open or provided to the public, both in urban and in rural areas. These measures, which shall include the identification and elimination of obstacles and barriers to accessibility, shall apply to, inter alia:

(a) Buildings, roads, transportation and other indoor and outdoor facilities, including schools, housing, medical facilities and workplaces;

(b) Information, communications and other services, including electronic services and emergency services.

2. States Parties shall also take appropriate measures:

(a) To develop, promulgate and monitor the implementation of minimum standards and guidelines for the accessibility of facilities and services open or provided to the public;

(b) To ensure that private entities that offer facilities and services which are open or provided to the public take into account all aspects of accessibility for persons with disabilities;

(c) To provide training for stakeholders on accessibility issues facing persons with disabilities;

2. Pri vseh dejavnostih v zvezi z invalidnimi otroki mora biti poglobljena skrb otrokova korist.

3. Države pogodbenice zagotovijo, da imajo invalidni otroci enako kot drugi pravico svobodno izraziti svoje mnenje o vsem, kar jih zadeva, pri čemer se njihova mnenja upoštevajo glede na njihovo starost in zrelost, prav tako jim glede na njihovo invalidnost in starost priskrbijo primerno pomoč za uresničevanje teh pravic.

8. člen

Ozaveščanje

1. Države pogodbenice se zavezujejo, da bodo sprejele takojšnje, učinkovite in primerne ukrepe za:

a) ozaveščanje celotne družbe, tudi na ravni družine, o invalidih in spodbujanje spoštovanja njihovih pravic in dostojanstva;

b) boj proti stereotipom, predsodkom in škodljivim ravnanjem v zvezi z invalidi na vseh področjih življenja, tudi s tistimi, povezanimi s spolom in starostjo;

c) spodbujanje vedenja o sposobnostih in prispevanju invalidov.

2. Ti ukrepi zajemajo:

a) spodbujanje in izvajanje učinkovitih akcij ozaveščanja javnosti, katerih namen je:

i) razvijanje dovtetnosti za pravice invalidov;

ii) spodbujanje pozitivnega dojemanja in večje družbene ozaveščenosti o invalidih;

iii) spodbujanje priznavanja spretnosti in znanja, odlik in sposobnosti invalidov ter njihovega prispevka na delovnem mestu in na trgu dela;

b) krepitev spoštljivega odnosa do pravic invalidov na vseh ravneh izobraževalnega sistema, tudi med otroki v zgodnji dobi;

c) podporo vsem organom v medijih, da ustvarjajo podobo o invalidih skladno z namenom te konvencije;

d) spodbujanje izobraževalnih programov za ozaveščanje o invalidih in njihovih pravicah.

9. člen

Dostopnost

1. Da države pogodbenice invalidom omogočijo neodvisno življenje in polno sodelovanje na vseh področjih življenja, sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi invalidom zagotovijo, da imajo enako kot drugi dostop do fizičnega okolja, prevoza, informacij in komunikacij, vključno z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami in sistemi, ter do drugih objektov, naprav in storitev, ki so namenjene javnosti ali se zanjo opravljajo v mestu in na podeželju. Ti ukrepi, ki zajemajo prepoznavanje in odpravljanje ovir pri dostopnosti, se med drugim nanašajo na:

a) stavbe, ceste, prevozna sredstva ter druge notranje in zunanje prilagoditve ter opremo, tudi v šolah, stanovanjskih zgradbah, zdravstvenih ustanovah in na delovnih mestih;

b) informacijske, komunikacijske in druge storitve, tudi elektronske storitve in pomoč v nujnih primerih.

2. Države pogodbenice sprejmejo tudi ustrezne ukrepe, s katerimi:

a) razvijajo, širijo in spremljajo uveljavljanje minimalnih standardov in smernic za dostopnost objektov, naprav in storitev, ki so namenjeni javnosti ali se zanjo opravljajo;

b) zagotovijo, da zasebni subjekti, ki ponujajo objekte, naprave in storitve, ki so namenjeni javnosti ali se zanjo opravljajo, upoštevajo vse vidike njihove dostopnosti za invalide;

c) omogočijo izobraževanje vseh, ki jih zadeva urejanje dostopnosti, s katero se srečujejo invalidi;

(d) To provide in buildings and other facilities open to the public signage in Braille and in easy to read and understand forms;

(e) To provide forms of live assistance and intermediaries, including guides, readers and professional sign language interpreters, to facilitate accessibility to buildings and other facilities open to the public;

(f) To promote other appropriate forms of assistance and support to persons with disabilities to ensure their access to information;

(g) To promote access for persons with disabilities to new information and communications technologies and systems, including the Internet;

(h) To promote the design, development, production and distribution of accessible information and communications technologies and systems at an early stage, so that these technologies and systems become accessible at minimum cost.

Article 10 **Right to life**

States Parties reaffirm that every human being has the inherent right to life and shall take all necessary measures to ensure its effective enjoyment by persons with disabilities on an equal basis with others.

Article 11 **Situations of risk and humanitarian emergencies**

States Parties shall take, in accordance with their obligations under international law, including international humanitarian law and international human rights law, all necessary measures to ensure the protection and safety of persons with disabilities in situations of risk, including situations of armed conflict, humanitarian emergencies and the occurrence of natural disasters.

Article 12 **Equal recognition before the law**

1. States Parties reaffirm that persons with disabilities have the right to recognition everywhere as persons before the law.

2. States Parties shall recognize that persons with disabilities enjoy legal capacity on an equal basis with others in all aspects of life.

3. States Parties shall take appropriate measures to provide access by persons with disabilities to the support they may require in exercising their legal capacity.

4. States Parties shall ensure that all measures that relate to the exercise of legal capacity provide for appropriate and effective safeguards to prevent abuse in accordance with international human rights law. Such safeguards shall ensure that measures relating to the exercise of legal capacity respect the rights, will and preferences of the person, are free of conflict of interest and undue influence, are proportional and tailored to the person's circumstances, apply for the shortest time possible and are subject to regular review by a competent, independent and impartial authority or judicial body. The safeguards shall be proportional to the degree to which such measures affect the person's rights and interests.

5. Subject to the provisions of this article, States Parties shall take all appropriate and effective measures to ensure the equal right of persons with disabilities to own or inherit property, to control their own financial affairs and to have equal access to bank loans, mortgages and other forms of financial credit, and shall ensure that persons with disabilities are not arbitrarily deprived of their property.

d) v javnih zgradbah in drugje zagotovijo oznake v brajici ter v lahko čitljivi in razumljivi obliki;

e) zagotovijo pomoč človeka ali živali in posrednike, tudi vodnike, bralce in poklicne tolmače za znakovni jezik, s čimer olajšajo dostop do zgradb in drugih javnih objektov, površin in naprav;

f) spodbujajo druge primerne oblike pomoči in podpore, ki invalidom zagotavljajo dostop do informacij;

g) spodbujajo dostop invalidov do novih informacijskih in komunikacijskih tehnologij ter sistemov, vključno z internetom;

h) spodbujajo oblikovanje, razvoj, proizvodnjo in razširjanje dostopnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij in sistemov v zgodnji razvojni fazi, da so stroški tehnologij in sistemov čim nižji.

10. člen **Pravica do življenja**

Države pogodbenice znova potrjujejo, da je vsakemu človeku prirojena pravica do življenja, in sprejmejo vse potrebne ukrepe, da invalidom enako kot drugim zagotovijo učinkovito uživanje te pravice.

11. člen **Nevarne razmere in humanitarne krize**

V skladu z obveznostmi po mednarodnem pravu, tudi po mednarodnem humanitarnem pravu in mednarodnem pravu o človekovih pravicah, sprejmejo države pogodbenice vse potrebne ukrepe za zagotovitev varstva in varnosti invalidov v nevarnih razmerah, ki vključujejo tudi oborožene spopade, humanitarne krize in naravne nesreče.

12. člen **Enakost pred zakonom**

1. Države pogodbenice ponovno potrjujejo, da se invalidom povsod priznava pravica biti pravna osebnost.

2. Države pogodbenice invalidom priznavajo pravno sposobnost na vseh področjih življenja enako kot drugim.

3. Države pogodbenice sprejmejo ustrezne ukrepe, da invalidom zagotovijo dostop do pomoči, ki jo potrebujejo pri uveljavljanju pravne sposobnosti.

4. Države pogodbenice zagotovijo, da vsi ukrepi za uveljavljanje pravne sposobnosti predvidevajo primerne in učinkovite zaščitne ukrepe, da se preprečijo zlorabe v skladu z mednarodnim pravom o človekovih pravicah. Zaščitni ukrepi zagotavljajo, da ukrepi, povezani z uveljavljanjem pravne sposobnosti, upoštevajo pravice, voljo in izbiro posameznika in ne povzročajo nasprotja interesov ter nedovoljenega vplivanja, so sorazmerni in prilagojeni posameznikovemu položaju, se uporabljajo čim krajši čas in jih pristojni, neodvisni in nepristranski organ ali sodni organ redno preverja. Zaščitni ukrepi so sorazmerni s stopnjo, do katere vplivajo na pravice in koristi posameznika.

5. Ob upoštevanju tega člena države pogodbenice sprejmejo primerne in učinkovite ukrepe, da invalidom zagotovijo enako pravico do posedovanja in dedovanja lastnine, upravljanja lastnih finančnih zadev in enakega dostopa do bančnih posojil, hipotek in drugih oblik finančnih posojil, ter da njihova lastnina ni samovoljno odtujena.

Article 13**Access to justice**

1. States Parties shall ensure effective access to justice for persons with disabilities on an equal basis with others, including through the provision of procedural and age-appropriate accommodations, in order to facilitate their effective role as direct and indirect participants, including as witnesses, in all legal proceedings, including at investigative and other preliminary stages.

2. In order to help to ensure effective access to justice for persons with disabilities, States Parties shall promote appropriate training for those working in the field of administration of justice, including police and prison staff.

Article 14**Liberty and security of person**

1. States Parties shall ensure that persons with disabilities, on an equal basis with others:

(a) Enjoy the right to liberty and security of person;

(b) Are not deprived of their liberty unlawfully or arbitrarily, and that any deprivation of liberty is in conformity with the law, and that the existence of a disability shall in no case justify a deprivation of liberty.

2. States Parties shall ensure that if persons with disabilities are deprived of their liberty through any process, they are, on an equal basis with others, entitled to guarantees in accordance with international human rights law and shall be treated in compliance with the objectives and principles of the present Convention, including by provision of reasonable accommodation.

Article 15**Freedom from torture or cruel, inhuman or degrading treatment or punishment**

1. No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. In particular, no one shall be subjected without his or her free consent to medical or scientific experimentation.

2. States Parties shall take all effective legislative, administrative, judicial or other measures to prevent persons with disabilities, on an equal basis with others, from being subjected to torture or cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

Article 16**Freedom from exploitation, violence and abuse**

1. States Parties shall take all appropriate legislative, administrative, social, educational and other measures to protect persons with disabilities, both within and outside the home, from all forms of exploitation, violence and abuse, including their gender-based aspects.

2. States Parties shall also take all appropriate measures to prevent all forms of exploitation, violence and abuse by ensuring, inter alia, appropriate forms of gender- and age-sensitive assistance and support for persons with disabilities and their families and caregivers, including through the provision of information and education on how to avoid, recognize and report instances of exploitation, violence and abuse. States Parties shall ensure that protection services are age-, gender- and disability-sensitive.

3. In order to prevent the occurrence of all forms of exploitation, violence and abuse, States Parties shall ensure that all facilities and programmes designed to serve persons with disabilities are effectively monitored by independent authorities.

13. člen**Dostop do sodnega varstva**

1. Države pogodbenice zagotovijo invalidom, da imajo enako kot drugi dostop do sodnega varstva, med drugim tako, da zagotovijo postopkovne in starosti primerne prilagoditve, ki jim omogočijo, da učinkovito sodelujejo kot neposredni ali posredni udeleženci, tudi kot pričë, v vseh pravnih postopkih, tudi na preiskovalni in drugih predhodnih stopnjah.

2. Za zagotovitev učinkovitega dostopa invalidov do sodnega varstva države pogodbenice spodbujajo ustrezno izobraževanje vseh, ki delujejo v sodstvu, vključno s policijskim in zaporniškim osebjem.

14. člen**Osebná svoboda in varnost**

1. Države pogodbenice zagotavljajo, da invalidi enako kot drugi:

a) uživajo pravico do osebne svobode in varnosti;

b) da jim ni nezakonito ali samovoljno odvzeta prostost, da je vsak odvzem prostosti v skladu z zakonom in da invalidnost v nobenem primeru ni razlog za odvzem prostosti.

2. Države pogodbenice zagotovijo, da je invalidom, če jim je odvzeta prostost v kakršnem koli postopku, zagotovljeno enako varstvo pravic po mednarodnem pravu o človekovih pravicah kot drugim ter da se z njimi ravna v skladu s cilji in načeli te konvencije, vključno z zagotavljanjem primernih prilagoditev.

15. člen**Prepoved mučenja, krutega, nečloveškega, ponižujočega ravnanja ali kaznovanja**

1. Mučenje, kruto, nečloveško, ponižujoče ravnanje ali kaznovanje kogar koli je prepovedano. Zlasti se na posamezniku brez njegovega svobodnega soglasja ne smejo opravljati medicinski ali znanstveni poskusi.

2. Države pogodbenice sprejmejo vse učinkovite zakonodajne, upravne, sodne ali druge ukrepe, s katerimi invalidom enako kot drugim zagotavljajo, da niso izpostavljeni mučenju, krutemu, nečloveškemu, ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju.

16. člen**Prepoved izkoriščanja, nasilja in zlorabe**

1. Države pogodbenice sprejmejo vse ustrezne zakonodajne, upravne, družbene, izobraževalne in druge ukrepe, s katerimi invalide doma in zunaj doma zavarujejo pred vsemi oblikami izkoriščanja, nasilja in zlorabe, tudi tistimi, ki so povezane s spolom.

2. Države pogodbenice sprejmejo tudi vse ustrezne ukrepe za preprečevanje vseh oblik izkoriščanja, nasilja in zlorabe, tako da med drugim zagotovijo spolu in starosti primerne oblike pomoči in podpore invalidom, njihovim družinam in negovalcem, tudi z obveščanjem in izobraževanjem o tem, kako se izogniti, prepoznati in prijaviti primere izkoriščanja, nasilja in zlorabe. Države pogodbenice zagotavljajo, da so te varstvene storitve primerne starosti, spolu in vrsti invalidnosti.

3. Za preprečevanje vseh oblik izkoriščanja, nasilja in zlorabe države pogodbenice zagotavljajo, da vse objekte in naprave ter programe, namenjene invalidom, učinkovito nadzorujejo neodvisni organi.

4. States Parties shall take all appropriate measures to promote the physical, cognitive and psychological recovery, rehabilitation and social reintegration of persons with disabilities who become victims of any form of exploitation, violence or abuse, including through the provision of protection services. Such recovery and reintegration shall take place in an environment that fosters the health, welfare, self-respect, dignity and autonomy of the person and takes into account gender- and age-specific needs.

5. States Parties shall put in place effective legislation and policies, including women- and child-focused legislation and policies, to ensure that instances of exploitation, violence and abuse against persons with disabilities are identified, investigated and, where appropriate, prosecuted.

Article 17

Protecting the integrity of the person

Every person with disabilities has a right to respect for his or her physical and mental integrity on an equal basis with others.

Article 18

Liberty of movement and nationality

1. States Parties shall recognize the rights of persons with disabilities to liberty of movement, to freedom to choose their residence and to a nationality, on an equal basis with others, including by ensuring that persons with disabilities:

(a) Have the right to acquire and change a nationality and are not deprived of their nationality arbitrarily or on the basis of disability;

(b) Are not deprived, on the basis of disability, of their ability to obtain, possess and utilize documentation of their nationality or other documentation of identification, or to utilize relevant processes such as immigration proceedings, that may be needed to facilitate exercise of the right to liberty of movement;

(c) Are free to leave any country, including their own;

(d) Are not deprived, arbitrarily or on the basis of disability, of the right to enter their own country.

2. Children with disabilities shall be registered immediately after birth and shall have the right from birth to a name, the right to acquire a nationality and, as far as possible, the right to know and be cared for by their parents.

Article 19

Living independently and being included in the community

States Parties to the present Convention recognize the equal right of all persons with disabilities to live in the community, with choices equal to others, and shall take effective and appropriate measures to facilitate full enjoyment by persons with disabilities of this right and their full inclusion and participation in the community, including by ensuring that:

(a) Persons with disabilities have the opportunity to choose their place of residence and where and with whom they live on an equal basis with others and are not obliged to live in a particular living arrangement;

(b) Persons with disabilities have access to a range of in-home, residential and other community support services, including personal assistance necessary to support living and inclusion in the community, and to prevent isolation or segregation from the community;

(c) Community services and facilities for the general population are available on an equal basis to persons with disabilities and are responsive to their needs.

4. Države pogodbenice sprejmejo vse ustrezne ukrepe za spodbujanje telesnega, kognitivnega in psihičnega okrevanja, rehabilitacije in družbene reintegracije invalidov, ki so bili žrtve kakršne koli oblike izkoriščanja, nasilja ali zlorabe, tudi z zagotavljanjem varstvenih storitev. Okrevanje in reintegracija potekata v okolju, ki spodbuja zdravje, dobro počutje, samospoštovanje, dostojanstvo in samostojnost posameznika ter upošteva posebne potrebe, povezane s spolom in starostjo.

5. Države pogodbenice sprejmejo učinkovito zakonodajo in usmeritve, vključno s posebno zakonodajo in usmeritvami za ženske in otroke, s čimer zagotovijo odkrivanje, preiskovanje in po potrebi sodno preganjanje primerov izkoriščanja in zlorabe invalidov ter nasilja nad njimi.

17. člen

Varovanje osebne integritete

Vsak invalid ima enako kot drugi pravico do spoštovanja telesne in duševne integritete.

18. člen

Pravica do svobode gibanja in državljanstva

1. Države pogodbenice priznavajo invalidom pravico do svobode gibanja, svobode pri izbiri prebivališča in državljanstva ter invalidom enako kot drugim zagotavljajo:

a) pravico pridobiti in spremeniti državljanstvo ter pravico, da jim državljanstva ne odvzamejo samovoljno ali zaradi invalidnosti;

b) da jim zaradi invalidnosti ni odvzeta sposobnost pridobivanja, posedovanja in uporabe dokumentov o državljanstvu, drugih osebnih dokumentov za izkazovanje istovetnosti ali ustreznih postopkov, kot je imigracijski postopek, za lažje ureničevanje pravice do svobode gibanja;

c) da lahko svobodno zapustijo vsako državo, tudi lastno;

d) da jim samovoljno ali zaradi invalidnosti ne odvzamejo pravice do vstopa v lastno državo.

2. Invalidni otroci morajo biti takoj po rojstvu vpisani v rojstno matično knjigo in imajo od rojstva pravico do imena, pravico pridobiti državljanstvo in po možnosti pravico, da poznajo svoje starše in da ti skrbijo zanje.

19. člen

Samostojno življenje in vključenost v skupnost

Države pogodbenice te konvencije priznavajo enako pravico vsem invalidom, da živijo v skupnosti in enako kot drugi odločajo ter sprejemajo učinkovite in ustrezne ukrepe, ki jim omogočajo polno uživanje te pravice ter polno vključenost v skupnost in sodelovanje v njej, ter zagotavljajo, da:

a) imajo invalidi enako kot drugi možnost izbrati stalno prebivališče in se odločiti, kje in s kom bodo živeli in jim ni treba bivati v posebnem okolju;

b) imajo invalidi dostop do različnih storitev na domu ter bivalnih in drugih podpornih storitev v skupnosti, vključno z osebno pomočjo, potrebno za življenje in vključitev v skupnost ter za preprečevanje osamljenosti ali izločevanja iz skupnosti;

c) so storitve v skupnosti ter objekti in naprave, ki so namenjeni vsem prebivalcem, enako dostopni invalidom in se prilagajajo njihovim potrebam.

Article 20**Personal mobility**

States Parties shall take effective measures to ensure personal mobility with the greatest possible independence for persons with disabilities, including by:

(a) Facilitating the personal mobility of persons with disabilities in the manner and at the time of their choice, and at affordable cost;

(b) Facilitating access by persons with disabilities to quality mobility aids, devices, assistive technologies and forms of live assistance and intermediaries, including by making them available at affordable cost;

(c) Providing training in mobility skills to persons with disabilities and to specialist staff working with persons with disabilities;

(d) Encouraging entities that produce mobility aids, devices and assistive technologies to take into account all aspects of mobility for persons with disabilities.

Article 21**Freedom of expression and opinion, and access to information**

States Parties shall take all appropriate measures to ensure that persons with disabilities can exercise the right to freedom of expression and opinion, including the freedom to seek, receive and impart information and ideas on an equal basis with others and through all forms of communication of their choice, as defined in article 2 of the present Convention, including by:

(a) Providing information intended for the general public to persons with disabilities in accessible formats and technologies appropriate to different kinds of disabilities in a timely manner and without additional cost;

(b) Accepting and facilitating the use of sign languages, Braille, augmentative and alternative communication, and all other accessible means, modes and formats of communication of their choice by persons with disabilities in official interactions;

(c) Urging private entities that provide services to the general public, including through the Internet, to provide information and services in accessible and usable formats for persons with disabilities;

(d) Encouraging the mass media, including providers of information through the Internet, to make their services accessible to persons with disabilities;

(e) Recognizing and promoting the use of sign languages.

Article 22**Respect for privacy**

1. No person with disabilities, regardless of place of residence or living arrangements, shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his or her privacy, family, home or correspondence or other types of communication or to unlawful attacks on his or her honour and reputation. Persons with disabilities have the right to the protection of the law against such interference or attacks.

2. States Parties shall protect the privacy of personal, health and rehabilitation information of persons with disabilities on an equal basis with others.

Article 23**Respect for home and the family**

1. States Parties shall take effective and appropriate measures to eliminate discrimination against persons with disabilities in all matters relating to marriage, family, parenthood and relationships, on an equal basis with others, so as to ensure that:

20. člen**Osebna mobilnost**

Države pogodbenice sprejmejo učinkovite ukrepe, s katerimi invalidom zagotavljajo največjo mogočo samostojno osebno mobilnost, kar vključuje:

a) omogočanje osebne mobilnosti invalidov na način in ob času, ki ju sami izberejo, ter po sprejemljivi ceni;

b) omogočanje dostopa invalidom do kakovostnih pripomočkov za gibanje, tehničnih pripomočkov, podpornih tehnologij in oblik pomoči človeka ali živali ter posrednikov, tudi tako, ki je na razpolago po sprejemljivi ceni;

c) usposabljanje invalidov in strokovnjakov, ki delajo z njimi, za pridobivanje spretnosti za mobilnost;

d) spodbujanje proizvajalcev pripomočkov za gibanje, tehničnih pripomočkov in podpornih tehnologij, da upoštevajo vse vidike mobilnosti invalidov.

21. člen**Svoboda izražanja in mnenja ter dostop do informacij**

Države pogodbenice sprejmejo vse ustrezne ukrepe, da invalidom zagotavljajo uresničevanje pravice do svobodnega izražanja in mnenja, vključno s pravico, da enako kot drugi pridobivajo, sprejemajo ter sporočajo informacije in vsebine s katero koli obliko sporočanja po lastni izbiri iz 2. člena te konvencije, tako da:

a) zagotavljajo informacije, namenjene javnosti, invalidom v njim dostopnih oblikah zapisa in tehnologijah, ki ustreza različnim vrstam invalidnosti, pravočasno in brez dodatnih stroškov;

b) pri uradnih opravilih sprejemajo in omogočajo uporabo znakovnih jezikov, brajice, povečevalnih in alternativnih načinov sporočanja ter vseh drugih dostopnih sredstev, načinov in oblik zapisa sporočila po izbiri invalida;

c) spodbujajo zasebne subjekte, ki ponujajo storitve, namenjene javnosti, tudi po internetu, da zagotavljajo informacije in storitve v oblikah zapisa, ki so invalidom dostopne in prijazne;

d) spodbujajo javna občila, tudi ponudnike informacij po internetu, da svoje storitve oblikujejo tako, da so dostopne invalidom;

e) priznavajo in spodbujajo uporabo znakovnih jezikov.

22. člen**Spoštovanje zasebnosti**

1. Ne glede na kraj prebivališča ali življenjske okoliščine invalidi ne smejo biti izpostavljeni samovoljnemu ali nezakonitemu vmešavanju v svojo zasebnost, družino, dom ali dopisovanje in druge vrste komunikacij ali nezakonitim napadom na svojo čast in ugled. Invalidi imajo pravico do pravnega varstva pred takim vmešavanjem ali napadi.

2. Države pogodbenice varujejo invalidom osebne in zdravstvene podatke ter podatke o rehabilitaciji enako kot drugim.

23. člen**Spoštovanje doma in družine**

1. Države pogodbenice sprejmejo učinkovite in ustrezne ukrepe za odpravo diskriminacije invalidov pri vseh zadevah v zvezi z zakonsko zvezo, družino, starševstvom in sorodstvenimi ter drugimi odnosi enako kot za druge, da zagotovijo:

(a) The right of all persons with disabilities who are of marriageable age to marry and to found a family on the basis of free and full consent of the intending spouses is recognized;

(b) The rights of persons with disabilities to decide freely and responsibly on the number and spacing of their children and to have access to age-appropriate information, reproductive and family planning education are recognized, and the means necessary to enable them to exercise these rights are provided;

(c) Persons with disabilities, including children, retain their fertility on an equal basis with others.

2. States Parties shall ensure the rights and responsibilities of persons with disabilities, with regard to guardianship, wardship, trusteeship, adoption of children or similar institutions, where these concepts exist in national legislation; in all cases the best interests of the child shall be paramount. States Parties shall render appropriate assistance to persons with disabilities in the performance of their child-rearing responsibilities.

3. States Parties shall ensure that children with disabilities have equal rights with respect to family life. With a view to realizing these rights, and to prevent concealment, abandonment, neglect and segregation of children with disabilities, States Parties shall undertake to provide early and comprehensive information, services and support to children with disabilities and their families.

4. States Parties shall ensure that a child shall not be separated from his or her parents against their will, except when competent authorities subject to judicial review determine, in accordance with applicable law and procedures, that such separation is necessary for the best interests of the child. In no case shall a child be separated from parents on the basis of a disability of either the child or one or both of the parents.

5. States Parties shall, where the immediate family is unable to care for a child with disabilities, undertake every effort to provide alternative care within the wider family, and failing that, within the community in a family setting.

Article 24 Education

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to education. With a view to realizing this right without discrimination and on the basis of equal opportunity, States Parties shall ensure an inclusive education system at all levels and lifelong learning directed to:

(a) The full development of human potential and sense of dignity and self-worth, and the strengthening of respect for human rights, fundamental freedoms and human diversity;

(b) The development by persons with disabilities of their personality, talents and creativity, as well as their mental and physical abilities, to their fullest potential;

(c) Enabling persons with disabilities to participate effectively in a free society.

2. In realizing this right, States Parties shall ensure that:

(a) Persons with disabilities are not excluded from the general education system on the basis of disability, and that children with disabilities are not excluded from free and compulsory primary education, or from secondary education, on the basis of disability;

(b) Persons with disabilities can access an inclusive, quality and free primary education and secondary education on an equal basis with others in the communities in which they live;

(c) Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;

(d) Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;

a) vsem invalidom, ki so dovolj stari za poroko, pravico do sklenitve zakonske zveze in da si ustvarijo družino na podlagi svobodne in polne privolitve bodočih zakoncev;

b) pravico do svobodnega in odgovornega odločanja o številu otrok in starostni razliki med njimi, dostop do starosti primernih informacij in izobraževanja o načrtovanju in ustvarjanju družine ter potrebna sredstva za uresničevanje teh pravic;

c) invalidom, tudi otrokom, enako kot drugim ohranitev plodnosti.

2. Države pogodbenice zagotavljajo pravice in odgovornosti invalidov glede skrbništva, varuštva, skrbništva nad premoženjem in posvojitve otrok ali podobnih institutov, če obstajajo v notranji zakonodaji; v vseh primerih je najpomembnejša otrokova korist. Države pogodbenice zagotavljajo invalidom ustrezno pomoč pri starševski skrbi za otroka.

3. Države pogodbenice zagotavljajo invalidnim otrokom enake pravice v družinskem življenju. Za uresničevanje teh pravic in da bi preprečile skrivanje, zapustitev, zanemarjanje in zapostavljanje invalidnih otrok, se države pogodbenice zavezujejo, da bodo zagotavljale pravočasne in popolne informacije, storitve in pomoč invalidnim otrokom in njihovim družinam.

4. Države pogodbenice zagotavljajo, da otrok ni ločen od staršev proti njihovi volji, razen če pristojne oblasti v sodnem postopku v skladu z veljavno zakonodajo in postopki ugotovijo, da je ločitev nujna zaradi otrokove koristi. Nikakor pa ga ne smejo ločiti od staršev zaradi njegove invalidnosti ali invalidnosti enega ali obeh staršev.

5. Kadar ožja družina ne more skrbeti za invalidnega otroka, si države pogodbenice prizadevajo otroku zagotoviti nadomestno skrb v širši družini, če to ni mogoče, v družinskem okolju v skupnosti.

24. člen Izobraževanje

1. Države pogodbenice priznavajo invalidom pravico do izobraževanja. Za uresničevanje te pravice brez diskriminacije in na podlagi enakih možnosti države pogodbenice zagotavljajo vključujoč izobraževalni sistem na vseh ravneh in vseživljenjsko učenje, usmerjeno v:

a) polni razvoj človekovih zmožnosti, občutka dostojanstva in lastne vrednosti ter krepitev spoštovanja človekovih pravic, temeljnih svoboščin in človeške raznolikosti;

b) največji mogoči razvoj osebnosti, nadarjenosti in ustvarjalnosti ter duševnih in telesnih sposobnosti invalidov;

c) omogočanje učinkovitega sodelovanja invalidov v svobodni družbi.

2. Pri uresničevanju te pravice države pogodbenice zagotavljajo:

a) da invalidi zaradi invalidnosti niso izključeni iz splošnega izobraževalnega sistema in da invalidni otroci zaradi invalidnosti niso izključeni iz brezplačnega in obveznega osnovnošolskega ter srednješolskega izobraževanja;

b) da imajo invalidi enako kot drugi dostop do vključujočega, kakovostnega, brezplačnega osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja v skupnostih, v katerih živijo;

c) primerne prilagoditve glede na posameznikove potrebe;

d) invalidom v splošnem izobraževalnem sistemu potrebno pomoč in jim omogočajo učinkovito izobraževanje;

(e) Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.

3. States Parties shall enable persons with disabilities to learn life and social development skills to facilitate their full and equal participation in education and as members of the community. To this end, States Parties shall take appropriate measures, including:

(a) Facilitating the learning of Braille, alternative script, augmentative and alternative modes, means and formats of communication and orientation and mobility skills, and facilitating peer support and mentoring;

(b) Facilitating the learning of sign language and the promotion of the linguistic identity of the deaf community;

(c) Ensuring that the education of persons, and in particular children, who are blind, deaf or deafblind, is delivered in the most appropriate languages and modes and means of communication for the individual, and in environments which maximize academic and social development.

4. In order to help ensure the realization of this right, States Parties shall take appropriate measures to employ teachers, including teachers with disabilities, who are qualified in sign language and/or Braille, and to train professionals and staff who work at all levels of education. Such training shall incorporate disability awareness and the use of appropriate augmentative and alternative modes, means and formats of communication, educational techniques and materials to support persons with disabilities.

5. States Parties shall ensure that persons with disabilities are able to access general tertiary education, vocational training, adult education and lifelong learning without discrimination and on an equal basis with others. To this end, States Parties shall ensure that reasonable accommodation is provided to persons with disabilities.

Article 25

Health

States Parties recognize that persons with disabilities have the right to the enjoyment of the highest attainable standard of health without discrimination on the basis of disability. States Parties shall take all appropriate measures to ensure access for persons with disabilities to health services that are gender-sensitive, including health-related rehabilitation. In particular, States Parties shall:

(a) Provide persons with disabilities with the same range, quality and standard of free or affordable health care and programmes as provided to other persons, including in the area of sexual and reproductive health and population-based public health programmes;

(b) Provide those health services needed by persons with disabilities specifically because of their disabilities, including early identification and intervention as appropriate, and services designed to minimize and prevent further disabilities, including among children and older persons;

(c) Provide these health services as close as possible to people's own communities, including in rural areas;

(d) Require health professionals to provide care of the same quality to persons with disabilities as to others, including on the basis of free and informed consent by, inter alia, raising awareness of the human rights, dignity, autonomy and needs of persons with disabilities through training and the promulgation of ethical standards for public and private health care;

(e) Prohibit discrimination against persons with disabilities in the provision of health insurance, and life insurance where such insurance is permitted by national law, which shall be provided in a fair and reasonable manner;

(f) Prevent discriminatory denial of health care or health services or food and fluids on the basis of disability.

e) učinkovito, posamezniku prilagojeno pomoč v okolju, ki invalidom zagotavlja največji mogoči akademski in socialni razvoj, da se doseže popolna vključenost.

3. Države pogodbenice invalidom omogočajo pridobivanje življenjskega in socialnega znanja in veščin, ki jim olajšajo polno in enakopravno sodelovanje v izobraževanju in skupnosti. Zato države pogodbenice sprejmejo ustrezne ukrepe, ki vključujejo:

a) omogočanje učenja brajice, alternativnih pisav, povečevalnih in alternativnih načinov in oblik zapisa sporočila, veščin za mobilnost in orientacijo ter omogočanje pomoči in mentorstva sebi enakih;

b) omogočanje učenja znakovnega jezika in spodbujanje jezikovne identitete skupnosti gluhih;

c) zagotavljanje, da poteka izobraževanje slepih, gluhih ter gluhoslepih, zlasti otrok, v jeziku in na način ter v obliki komunikacije, ki so najprimernejši za posameznika, in v takem okolju, ki najbolj spodbuja akademski in socialni razvoj.

4. Države pogodbenice sprejmejo ustrezne ukrepe za zaposlovanje učiteljev, tudi invalidov, ki so usposobljeni za znakovni jezik in brajico, ter usposabljanje strokovnjakov in osebja na vseh ravneh izobraževanja, da bi prispevale k zagotavljanju uresničevanja te pravice. Tako usposabljanje vključuje ozaveščanje o invalidnosti in uporabo ustreznih povečevalnih in alternativnih načinov, sredstev in oblik zapisa sporočila, izobraževalnih tehnik in gradivo za pomoč invalidom.

5. Države pogodbenice zagotavljajo, da imajo invalidi enako kot drugi in brez diskriminacije dostop do splošnega visokošolskega izobraževanja, poklicnega izobraževanja, izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja. V ta namen države pogodbenice invalidom zagotovijo primerne prilagoditve.

25. člen

Zdravje

Države pogodbenice priznavajo invalidom pravico do najvišjega dosegljivega zdravstvenega standarda brez diskriminacije zaradi invalidnosti. Države pogodbenice sprejmejo vse ustrezne ukrepe, da invalidom zagotavljajo dostop do zdravstvenih storitev, primernih njihovem spolu, vključno z zdravstveno rehabilitacijo. Države pogodbenice zlasti:

a) invalidom zagotavljajo brezplačne ali cenovno dostopne zdravstvene storitve in programe v enakem obsegu, kakovosti in standardu kot drugim, tudi na področju spolnega in reproduktivnega zdravja, ter javne zdravstvene programe;

b) invalidom zagotavljajo zdravstvene storitve, ki jih zaradi invalidnosti posebej potrebujejo, vključno z zgodnjim odkrivanjem in ustreznimi posegi, ter storitve za zmanjševanje in preprečevanje nadaljnje invalidnosti, tudi pri otrocih in starejših;

c) zagotavljajo te zdravstvene storitve čim bližje skupnostim, v katerih invalidi živijo, tudi na podeželju;

d) od zdravstvenih delavcev zahtevajo, da invalidom zagotavljajo enako kakovostno oskrbo kot drugim, tudi na podlagi svobodnega in zavestnega soglasja, na primer z ozaveščanjem o človekovih pravicah, dostojanstvu, samostojnosti in potrebah invalidov z usposabljanjem ter uvajanjem etičnih standardov v javno in zasebno zdravstvo;

e) prepovejo diskriminacijo invalidov pri zdravstvenem zavarovanju, ki mora biti zagotovljeno pošteno in primerno, in življenjskem zavarovanju, če ga omogoča notranja zakonodaja;

f) preprečujejo diskriminacijsko odrekanje zdravstvene oskrbe in zdravstvenih storitev ali hrane in tekočin zaradi invalidnosti.

Article 26**Habilitation and rehabilitation**

1. States Parties shall take effective and appropriate measures, including through peer support, to enable persons with disabilities to attain and maintain maximum independence, full physical, mental, social and vocational ability, and full inclusion and participation in all aspects of life. To that end, States Parties shall organize, strengthen and extend comprehensive habilitation and rehabilitation services and programmes, particularly in the areas of health, employment, education and social services, in such a way that these services and programmes:

(a) Begin at the earliest possible stage, and are based on the multidisciplinary assessment of individual needs and strengths;

(b) Support participation and inclusion in the community and all aspects of society, are voluntary, and are available to persons with disabilities as close as possible to their own communities, including in rural areas.

2. States Parties shall promote the development of initial and continuing training for professionals and staff working in habilitation and rehabilitation services.

3. States Parties shall promote the availability, knowledge and use of assistive devices and technologies, designed for persons with disabilities, as they relate to habilitation and rehabilitation.

Article 27**Work and employment**

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to work, on an equal basis with others; this includes the right to the opportunity to gain a living by work freely chosen or accepted in a labour market and work environment that is open, inclusive and accessible to persons with disabilities. States Parties shall safeguard and promote the realization of the right to work, including for those who acquire a disability during the course of employment, by taking appropriate steps, including through legislation, to, inter alia:

(a) Prohibit discrimination on the basis of disability with regard to all matters concerning all forms of employment, including conditions of recruitment, hiring and employment, continuance of employment, career advancement and safe and healthy working conditions;

(b) Protect the rights of persons with disabilities, on an equal basis with others, to just and favourable conditions of work, including equal opportunities and equal remuneration for work of equal value, safe and healthy working conditions, including protection from harassment, and the redress of grievances;

(c) Ensure that persons with disabilities are able to exercise their labour and trade union rights on an equal basis with others;

(d) Enable persons with disabilities to have effective access to general technical and vocational guidance programmes, placement services and vocational and continuing training;

(e) Promote employment opportunities and career advancement for persons with disabilities in the labour market, as well as assistance in finding, obtaining, maintaining and returning to employment;

(f) Promote opportunities for self-employment, entrepreneurship, the development of cooperatives and starting one's own business;

(g) Employ persons with disabilities in the public sector;

(h) Promote the employment of persons with disabilities in the private sector through appropriate policies and measures, which may include affirmative action programmes, incentives and other measures;

(i) Ensure that reasonable accommodation is provided to persons with disabilities in the workplace;

26. člen**Habilitacija in rehabilitacija**

1. Države pogodbenice sprejmejo učinkovite in ustrezne ukrepe, s katerimi invalidom, tudi z medsebojno pomočjo, omogočajo doseganje in ohranjanje največje mogoče samostojnosti in polne telesne, duševne, socialne in poklicne sposobnosti ter polno vključenost in sodelovanje na vseh življenjskih področjih. V ta namen države pogodbenice organizirajo, krepijo in širijo celovite storitve habilitacije in rehabilitacije, zlasti na področju zdravja, zaposlovanja, izobraževanja in socialnih služb, tako da:

a) se začnejo na najzgodnejši stopnji in temeljijo na multidisciplinarni presoji potreb in zmožnosti vsakega posameznika;

b) spodbujajo sodelovanje in vključevanje v skupnost in družbo, so prostovoljne in na razpolago invalidom čim bližje skupnostim, v katerih živijo, tudi na podeželju.

2. Države pogodbenice spodbujajo razvoj začetnega in nadaljevalnega usposabljanja strokovnih delavcev in osebja, ki dela v službah za habilitacijo in rehabilitacijo.

3. Države pogodbenice spodbujajo dosegljivost, poznavanje in uporabo podpornih pripomočkov in tehnologij, namenjenih invalidom, ki omogočajo njihovo habilitacijo in rehabilitacijo.

27. člen**Delo in zaposlovanje**

1. Države pogodbenice priznavajo invalidom pravico do dela enako kot drugim, ki vključuje pravico do možnosti za preživetje s svobodno izbranim ali sprejetim delom na trgu dela in v delovnem okolju, ki je odprto, vključujoče in dostopno invalidom. Države pogodbenice varujejo in spodbujajo uresničevanje pravice do dela, tudi tistim, pri katerih nastane invalidnost med trajanjem zaposlitve, tako da sprejmejo ustrezne, tudi zakonodajne ukrepe, s katerimi med drugim:

a) prepovedujejo diskriminacijo zaradi invalidnosti v zvezi z vsemi zadevami, ki se nanašajo na kakršno koli obliko zaposlitve, vključno s pogoji za iskanje, najemanje in zaposlovanje, ohranjanje zaposlitve, napredovanje ter varnimi in zdravimi delovnimi razmerami;

b) varujejo pravico invalidov do pravičnih in ugodnih delovnih razmer enako kot za druge, tudi pravico do enakih možnosti in enakega plačila za enakovredno delo, do varnih in zdravih delovnih razmer, vključno z varstvom pred nadlegovanjem, ter do poprave krivic;

c) zagotavljajo, da invalidi lahko uresničujejo svoje delavske in sindikalne pravice enako kot drugi;

d) omogočajo invalidom učinkovit dostop do splošnih tehničnih programov in programov za poklicno usmerjanje, služb za iskanje zaposlitve ter poklicnega in nadaljnega usposabljanja;

e) na trgu dela spodbujajo možnosti za zaposlovanje invalidov in njihovo napredovanje na delovnem mestu ter pomoč pri iskanju, pridobivanju, ohranjanju zaposlitve in ponovni zaposlitvi;

f) spodbujajo možnosti za samozaposlitev, podjetništvo, razvoj socialnega podjetništva in ustanavljanje lastnih podjetij;

g) zaposlujejo invalide v javnem sektorju;

h) spodbujajo zaposlovanje invalidov v zasebnem sektorju z ustreznimi usmeritvami in ukrepi, ki lahko vključujejo spodbujevalne akcijske programe, spodbude in druge ukrepe;

i) zagotavljajo primerne prilagoditve na delovnem mestu za invalide;

(j) Promote the acquisition by persons with disabilities of work experience in the open labour market;

(k) Promote vocational and professional rehabilitation, job retention and return-to-work programmes for persons with disabilities.

2. States Parties shall ensure that persons with disabilities are not held in slavery or in servitude, and are protected, on an equal basis with others, from forced or compulsory labour.

Article 28

Adequate standard of living and social protection

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to an adequate standard of living for themselves and their families, including adequate food, clothing and housing, and to the continuous improvement of living conditions, and shall take appropriate steps to safeguard and promote the realization of this right without discrimination on the basis of disability.

2. States Parties recognize the right of persons with disabilities to social protection and to the enjoyment of that right without discrimination on the basis of disability, and shall take appropriate steps to safeguard and promote the realization of this right, including measures:

(a) To ensure equal access by persons with disabilities to clean water services, and to ensure access to appropriate and affordable services, devices and other assistance for disability-related needs;

(b) To ensure access by persons with disabilities, in particular women and girls with disabilities and older persons with disabilities, to social protection programmes and poverty reduction programmes;

(c) To ensure access by persons with disabilities and their families living in situations of poverty to assistance from the State with disability-related expenses, including adequate training, counselling, financial assistance and respite care;

(d) To ensure access by persons with disabilities to public housing programmes;

(e) To ensure equal access by persons with disabilities to retirement benefits and programmes.

Article 29

Participation in political and public life

States Parties shall guarantee to persons with disabilities political rights and the opportunity to enjoy them on an equal basis with others, and shall undertake:

(a) To ensure that persons with disabilities can effectively and fully participate in political and public life on an equal basis with others, directly or through freely chosen representatives, including the right and opportunity for persons with disabilities to vote and be elected, inter alia, by:

(i) Ensuring that voting procedures, facilities and materials are appropriate, accessible and easy to understand and use;

(ii) Protecting the right of persons with disabilities to vote by secret ballot in elections and public referendums without intimidation, and to stand for elections, to effectively hold office and perform all public functions at all levels of government, facilitating the use of assistive and new technologies where appropriate;

(iii) Guaranteeing the free expression of the will of persons with disabilities as electors and to this end, where necessary, at their request, allowing assistance in voting by a person of their own choice;

(b) To promote actively an environment in which persons with disabilities can effectively and fully participate in the conduct of public affairs, without discrimination and on an equal basis with others, and encourage their participation in public affairs, including:

j) omogočajo, da invalidi pridobivajo delovne izkušnje na odprtem trgu dela;

k) spodbujajo programe poklicne in strokovne rehabilitacije invalidov ter programe za ohranjanje zaposlitve in vrnitev invalidov na delo.

2. Države pogodbenice preprečujejo suženjstvo ali služenje invalidov in zagotavljajo, da so invalidi enako kot drugi varovani pred prisilnim ali obveznim delom.

28. člen

Ustrezna življenjska raven in socialno varstvo

1. Države pogodbenice priznavajo invalidom in njihovim družinam pravico do ustrezne življenjske ravni, kar vključuje ustrezno prehrano, oblačila in stanovanje, in do nenehnega izboljševanja življenjskih razmer ter sprejmejo ustrezne ukrepe za varovanje in spodbujanje uresničevanja te pravice brez diskriminacije zaradi invalidnosti.

2. Države pogodbenice priznavajo pravico invalidov do socialnega varstva in uživanja te pravice brez diskriminacije zaradi invalidnosti ter sprejmejo ustrezne ukrepe za varovanje in spodbujanje uresničevanja te pravice, vključno z ukrepi, s katerimi zagotavljajo invalidom:

a) oskrbo s čisto vodo, dostop do ustreznih storitev po sprejemljivi ceni, naprav in druge pomoči za potrebe, povezane z invalidnostjo;

b) zlasti ženskam, deklicam in starejšim dostop do programov socialnega varstva in programov za zmanjševanje revščine;

c) in njihovim družinam, ki živijo v revščini, dostop do državne pomoči za stroške, povezane z invalidnostjo, vključno z ustreznim usposabljanjem, svetovanjem, finančno pomočjo in nadomestno oskrbo;

d) dostop do javnih stanovanjskih programov;

e) enak dostop do pokojninskih prejemkov in programov.

29. člen

Sodelovanje v političnem in javnem življenju

Države pogodbenice zagotavljajo invalidom politične pravice in možnost, da jih uživajo enako kot drugi, in se zavezujejo, da:

a) invalidom enako kot drugim zagotavljajo, da učinkovito in polno sodelujejo v političnem in javnem življenju neposredno ali s svobodno izbranimi zastopniki, vključno s pravico in možnostjo, da volijo in so izvoljeni, med drugim tako, da:

i) zagotavljajo, da so volilni postopki, sredstva in gradivo ustrezni, dostopni, lahko razumljivi in uporabni;

ii) varujejo pravico invalidov, da na volitvah in referendumih volijo tajno in brez zastraševanja, kandidirajo na volitvah in učinkovito opravljajo naloge in javne funkcije na vseh ravneh oblasti ter jim po potrebi omogočajo uporabo podpornih in novih tehnologij;

iii) invalidom kot volivcem zagotavljajo svobodno izražanje volje in jim v ta namen po potrebi in na njihovo zahtevo pri izražanju volje na volitvah omogočajo pomoč osebe po njihovi izbiri;

b) dejavno spodbujajo ustvarjanje okolja, v katerem lahko invalidi učinkovito in polno sodelujejo pri upravljanju javnih zadev brez diskriminacije in enako kot drugi, ter spodbujajo njihovo sodelovanje pri javnih zadevah, kar vključuje tudi:

(i) Participation in non-governmental organizations and associations concerned with the public and political life of the country, and in the activities and administration of political parties;

(ii) Forming and joining organizations of persons with disabilities to represent persons with disabilities at international, national, regional and local levels.

Article 30

Participation in cultural life, recreation, leisure and sport

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to take part on an equal basis with others in cultural life, and shall take all appropriate measures to ensure that persons with disabilities:

(a) Enjoy access to cultural materials in accessible formats;

(b) Enjoy access to television programmes, films, theatre and other cultural activities, in accessible formats;

(c) Enjoy access to places for cultural performances or services, such as theatres, museums, cinemas, libraries and tourism services, and, as far as possible, enjoy access to monuments and sites of national cultural importance.

2. States Parties shall take appropriate measures to enable persons with disabilities to have the opportunity to develop and utilize their creative, artistic and intellectual potential, not only for their own benefit, but also for the enrichment of society.

3. States Parties shall take all appropriate steps, in accordance with international law, to ensure that laws protecting intellectual property rights do not constitute an unreasonable or discriminatory barrier to access by persons with disabilities to cultural materials.

4. Persons with disabilities shall be entitled, on an equal basis with others, to recognition and support of their specific cultural and linguistic identity, including sign languages and deaf culture.

5. With a view to enabling persons with disabilities to participate on an equal basis with others in recreational, leisure and sporting activities, States Parties shall take appropriate measures:

(a) To encourage and promote the participation, to the fullest extent possible, of persons with disabilities in mainstream sporting activities at all levels;

(b) To ensure that persons with disabilities have an opportunity to organize, develop and participate in disability-specific sporting and recreational activities and, to this end, encourage the provision, on an equal basis with others, of appropriate instruction, training and resources;

(c) To ensure that persons with disabilities have access to sporting, recreational and tourism venues;

(d) To ensure that children with disabilities have equal access with other children to participation in play, recreation and leisure and sporting activities, including those activities in the school system;

(e) To ensure that persons with disabilities have access to services from those involved in the organization of recreational, tourism, leisure and sporting activities.

Article 31

Statistics and data collection

1. States Parties undertake to collect appropriate information, including statistical and research data, to enable them to formulate and implement policies to give effect to the present Convention. The process of collecting and maintaining this information shall:

(a) Comply with legally established safeguards, including legislation on data protection, to ensure confidentiality and respect for the privacy of persons with disabilities;

i) sodelovanje v nevladnih organizacijah in združenjih, ki delujejo v javnem in političnem življenju države, ter pri dejavnostih in upravljanju političnih strank;

ii) ustanavljanje in vključevanje v invalidske organizacije, ki zastopajo invalide na mednarodni, državni, regionalni in lokalni ravni.

30. člen

Sodelovanje v kulturnem življenju, rekreaciji, prostočasnih dejavnostih in športu

1. Države pogodbenice priznavajo invalidom pravico do sodelovanja v kulturnem življenju enako kot drugim in sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi invalidom zagotavljajo dostop do:

a) kulturnega gradiva v dostopnih oblikah;

b) televizijskih programov, filmov, gledaliških predstav in drugih kulturnih dejavnosti v dostopnih oblikah;

c) krajev, v katerih potekajo kulturne prireditve ali storitve, kot so gledališča, muzeji, kinematografi, knjižnice in turistične storitve, in po možnosti dostop do spomenikov in kulturnih spomenikov in krajev državnega pomena.

2. Države pogodbenice sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi invalidom omogočajo, da razvijajo in uporabljajo ustvarjalne, umetniške in intelektualne sposobnosti, ne samo v lastno korist, ampak tudi za obogatitev družbe.

3. Države pogodbenice skladno z mednarodnim pravom sprejmejo vse ustrezne ukrepe, s katerimi preprečujejo, da bi zakoni o varstvu intelektualne lastnine nerazumno ali diskriminacijsko ovirali dostop invalidov do kulturnega gradiva.

4. Invalidi imajo enako kot drugi pravico, da se prizna in podpre njihova lastna kulturna in jezikovna identiteta, tudi znakovni jezik in kultura gluhih.

5. Države pogodbenice sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi invalidom enako kot drugim omogočajo sodelovanje pri rekreacijskih, prostočasnih in športnih dejavnostih:

a) za spodbujanje in uveljavljanje najširšega mogočega sodelovanja invalidov v športnih dejavnostih na vseh ravneh;

b) za zagotovitev možnosti, da invalidi organizirajo, razvijajo in sodelujejo pri športnih in rekreacijskih dejavnostih za invalide in jim v ta namen enako kot drugim omogočajo ustrezno izobraževanje, vadbo in sredstva;

c) da jim omogočajo dostop do krajev, na katerih potekajo športne, rekreacijske in turistične dejavnosti;

d) da zagotavljajo invalidnim otrokom enako kot drugim sodelovanje pri igri, rekreaciji in prostočasnih in športnih dejavnostih, vključno z dejavnostmi v šolskem sistemu;

e) da zagotavljajo invalidom dostop do storitev tistih, ki organizirajo rekreacijske, turistične, prostčasne in športne dejavnosti.

31. člen

Statistika in zbiranje podatkov

1. Države pogodbenice se zavezujejo, da bodo zbirale ustrezne podatke, vključno s statističnimi in raziskovalnimi, ki jim bodo omogočili oblikovanje in uresničevanje usmeritev za izvajanje te konvencije. Postopek zbiranja in shranjevanja teh podatkov je usklajen:

a) s pravnoveljavnimi zaščitnimi ukrepi, vključno z zakonodajo o varstvu podatkov, ki zagotavljajo zaupnost in spoštovanje zasebnosti invalidov;

(b) Comply with internationally accepted norms to protect human rights and fundamental freedoms and ethical principles in the collection and use of statistics.

2. The information collected in accordance with this article shall be disaggregated, as appropriate, and used to help assess the implementation of States Parties' obligations under the present Convention and to identify and address the barriers faced by persons with disabilities in exercising their rights.

3. States Parties shall assume responsibility for the dissemination of these statistics and ensure their accessibility to persons with disabilities and others.

Article 32

International cooperation

1. States Parties recognize the importance of international cooperation and its promotion, in support of national efforts for the realization of the purpose and objectives of the present Convention, and will undertake appropriate and effective measures in this regard, between and among States and, as appropriate, in partnership with relevant international and regional organizations and civil society, in particular organizations of persons with disabilities. Such measures could include, inter alia:

(a) Ensuring that international cooperation, including international development programmes, is inclusive of and accessible to persons with disabilities;

(b) Facilitating and supporting capacity-building, including through the exchange and sharing of information, experiences, training programmes and best practices;

(c) Facilitating cooperation in research and access to scientific and technical knowledge;

(d) Providing, as appropriate, technical and economic assistance, including by facilitating access to and sharing of accessible and assistive technologies, and through the transfer of technologies.

2. The provisions of this article are without prejudice to the obligations of each State Party to fulfil its obligations under the present Convention.

Article 33

National implementation and monitoring

1. States Parties, in accordance with their system of organization, shall designate one or more focal points within government for matters relating to the implementation of the present Convention, and shall give due consideration to the establishment or designation of a coordination mechanism within government to facilitate related action in different sectors and at different levels.

2. States Parties shall, in accordance with their legal and administrative systems, maintain, strengthen, designate or establish within the State Party, a framework, including one or more independent mechanisms, as appropriate, to promote, protect and monitor implementation of the present Convention. When designating or establishing such a mechanism, States Parties shall take into account the principles relating to the status and functioning of national institutions for protection and promotion of human rights.

3. Civil society, in particular persons with disabilities and their representative organizations, shall be involved and participate fully in the monitoring process.

Article 34

Committee on the Rights of Persons with Disabilities

1. There shall be established a Committee on the Rights of Persons with Disabilities (hereafter referred to as "the Committee"), which shall carry out the functions hereinafter provided.

b) z mednarodno sprejetimi standardi varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter etičnimi načeli zbiranja in uporabe statističnih podatkov.

2. Podatki, zbrani v skladu s tem členom, so primerno razvrščeni in se uporabljajo kot pomoč pri presoji izpolnjevanja obveznosti držav pogodbenic iz te konvencije in za ugotavljanje in odpravljanje ovir, s katerimi se invalidi srečujejo pri uresničevanju svojih pravic.

3. Države pogodbenice so odgovorne za razširjanje statističnih podatkov in zagotavljajo, da so dostopni invalidom in drugim.

32. člen

Mednarodno sodelovanje

1. Države pogodbenice se zavedajo pomena mednarodnega sodelovanja in njegovega spodbujanja za podporo nacionalnim prizadevanjem za uresničevanje namena in ciljev te konvencije ter sprejmejo ustrezne in učinkovite ukrepe na državni in meddržavni ravni ter po potrebi v partnerstvu z ustreznimi mednarodnimi in regionalnimi organizacijami ter civilno družbo, zlasti invalidskimi organizacijami. Ti ukrepi lahko med drugim vključujejo:

a) zagotavljanje mednarodnega sodelovanja, tudi mednarodnih razvojnih programov, ki vključuje invalide in jim je dostopno;

b) omogočanje in podporo krepitvi zmogljivosti, tudi z izmenjavo in skupno uporabo podatkov, izkušenj, programov usposabljanja in najboljših praks;

c) omogočanje sodelovanja pri raziskavah in dostop do znanstvenega ter tehničnega znanja;

d) po potrebi zagotavljanje tehnične in gospodarske pomoči, tudi z omogočanjem dostopa do dostopnih in podpornih tehnologij in njihove izmenjave ter s prenosom tehnologij.

2. Določbe tega člena ne vplivajo na obveznosti posamezne države pogodbenice pri izpolnjevanju njenih obveznosti iz te konvencije.

33. člen

Izvajanje konvencije in spremljanje njenega izvajanja v posameznih državah

1. Države pogodbenice v skladu s svojo notranjo organizacijo določijo en ali več vladnih organov za stike, pristojnih za zadeve, ki se nanašajo na izvajanje te konvencije, in natančno preučijo možnosti za vzpostavitev ali določitev načina usklajevanja, ki v vladi omogoča povezano delovanje različnih področij na različnih ravneh.

2. Države pogodbenice v skladu s svojimi pravnimi in upravnimi sistemi v državi vzdržujejo, krepijo, določijo ali vzpostavijo okvir, po potrebi tudi eno ali več neodvisnih teles za spodbujanje, varovanje in spremljanje izvajanja te konvencije. Ob določanju ali vzpostavljanju takega telesa države pogodbenice upoštevajo načela, ki se nanašajo na status in delovanje nacionalnih institucij za varovanje in uveljavljanje človekovih pravic.

3. Civilna družba, zlasti invalidi in njihove reprezentativne organizacije, so vključeni v postopek spremljanja in v njem polno sodelujejo.

34. člen

Odbor za pravice invalidov

1. Ustanovi se Odbor za pravice invalidov (v nadaljnjem besedilu: odbor), ki opravlja naloge iz te konvencije.

2. The Committee shall consist, at the time of entry into force of the present Convention, of twelve experts. After an additional sixty ratifications or accessions to the Convention, the membership of the Committee shall increase by six members, attaining a maximum number of eighteen members.

3. The members of the Committee shall serve in their personal capacity and shall be of high moral standing and recognized competence and experience in the field covered by the present Convention. When nominating their candidates, States Parties are invited to give due consideration to the provision set out in article 4, paragraph 3, of the present Convention.

4. The members of the Committee shall be elected by States Parties, consideration being given to equitable geographical distribution, representation of the different forms of civilization and of the principal legal systems, balanced gender representation and participation of experts with disabilities.

5. The members of the Committee shall be elected by secret ballot from a list of persons nominated by the States Parties from among their nationals at meetings of the Conference of States Parties. At those meetings, for which two thirds of States Parties shall constitute a quorum, the persons elected to the Committee shall be those who obtain the largest number of votes and an absolute majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting.

6. The initial election shall be held no later than six months after the date of entry into force of the present Convention. At least four months before the date of each election, the Secretary-General of the United Nations shall address a letter to the States Parties inviting them to submit the nominations within two months. The Secretary-General shall subsequently prepare a list in alphabetical order of all persons thus nominated, indicating the State Parties which have nominated them, and shall submit it to the States Parties to the present Convention.

7. The members of the Committee shall be elected for a term of four years. They shall be eligible for re-election once. However, the term of six of the members elected at the first election shall expire at the end of two years; immediately after the first election, the names of these six members shall be chosen by lot by the chairperson of the meeting referred to in paragraph 5 of this article.

8. The election of the six additional members of the Committee shall be held on the occasion of regular elections, in accordance with the relevant provisions of this article.

9. If a member of the Committee dies or resigns or declares that for any other cause she or he can no longer perform her or his duties, the State Party which nominated the member shall appoint another expert possessing the qualifications and meeting the requirements set out in the relevant provisions of this article, to serve for the remainder of the term.

10. The Committee shall establish its own rules of procedure.

11. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary staff and facilities for the effective performance of the functions of the Committee under the present Convention, and shall convene its initial meeting.

12. With the approval of the General Assembly of the United Nations, the members of the Committee established under the present Convention shall receive emoluments from United Nations resources on such terms and conditions as the Assembly may decide, having regard to the importance of the Committee's responsibilities.

13. The members of the Committee shall be entitled to the facilities, privileges and immunities of experts on mission for the United Nations as laid down in the relevant sections of the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations.

2. Ko konvencija začne veljati, odbor sestavlja dvanajst strokovnjakov. Po nadaljnjih šestdesetih ratifikacijah ali pristopih h konvenciji se odbor poveča za šest članov, tako da ga sestavlja največ osemnajst članov.

3. Člani odbora opravljajo naloge v lastnem imenu, uživajo velik moralni ugled in so priznani ter imajo izkušnje na področju, ki ga ureja ta konvencija. Pri imenovanju svojih kandidatov države pogodbenice upoštevajo tretji odstavek 4. člena te konvencije.

4. Člane odbora izvolijo države pogodbenice in pri tem upoštevajo pravično geografsko porazdelitev, zastopanost različnih civilizacij in prevladujočih pravnih sistemov, uravnoteženo zastopanost spolov in sodelovanje strokovnjakov invalidov.

5. Člani odbora so izvoljeni na zasedanju konference držav pogodbenic s tajnim glasovanjem s seznama kandidatov državljanov držav pogodbenic, ki so jih predlagale. Na zasedanju, ki je sklepčno, če sta navzoči dve tretjini držav pogodbenic, so v odbor izvoljeni tisti, ki dobijo največ glasov in absolutno večino glasov predstavnikov držav pogodbenic, ki so prisotni in glasujejo.

6. Prve volitve so najpozneje šest mesecev po dnevu začetka veljavnosti te konvencije. Najpozneje štiri mesece pred vsakimi volitvami generalni sekretar Združenih narodov pošlje državam pogodbenicam pismo in jih pozove, naj v dveh mesecih predlagajo svoje kandidate. Nato pripravi abecedni seznam vseh kandidatov z navedbo držav pogodbenic, ki so jih predlagale, ter ga pošlje državam pogodbenicam te konvencije.

7. Člani odbora se izvolijo za štiri leta. Ponovno so lahko izvoljeni samo enkrat. Mandat šestih članov, izvoljenih na prvih volitvah, traja dve leti; na zasedanju iz petega odstavka tega člena predsedujoči z žrebom izbere teh šest članov takoj po prvih volitvah.

8. Šest dodatnih članov odbora je izvoljenih na rednih volitvah v skladu z ustreznimi določbami tega člena.

9. Če član odbora umre ali odstopi ali izjavi, da zaradi katerega drugega razloga ne more več opravljati svojih nalog, država pogodbenica, ki ga je predlagala, imenuje za preostali mandat drugega ustrezno usposobljenega strokovnjaka, ki izpolnjuje zahteve iz ustreznih določb tega člena.

10. Odbor sprejme svoj poslovnik.

11. Generalni sekretar Združenih narodov zagotovi potrebno osebje in odboru omogoča, da učinkovito opravlja naloge iz te konvencije, ter skliče prvi sestanek odbora.

12. Z odobritvijo Generalne skupščine prejemajo člani odbora, ustanovljenega po tej konvenciji, nagrade iz sredstev Združenih narodov po določenih in pod pogoji, ki jih skupščina lahko določi glede na pomembnost nalog odbora.

13. Člani odbora so upravičeni do ugodnosti, privilegijev in imunitet strokovnjakov na misiji Združenih narodov, kakor je določeno v ustreznih odstavkih Konvencije o privilegijih in imunitetah Združenih narodov.

Article 35**Reports by States Parties**

1. Each State Party shall submit to the Committee, through the Secretary-General of the United Nations, a comprehensive report on measures taken to give effect to its obligations under the present Convention and on the progress made in that regard, within two years after the entry into force of the present Convention for the State Party concerned.

2. Thereafter, States Parties shall submit subsequent reports at least every four years and further whenever the Committee so requests.

3. The Committee shall decide any guidelines applicable to the content of the reports.

4. A State Party which has submitted a comprehensive initial report to the Committee need not, in its subsequent reports, repeat information previously provided. When preparing reports to the Committee, States Parties are invited to consider doing so in an open and transparent process and to give due consideration to the provision set out in article 4, paragraph 3, of the present Convention.

5. Reports may indicate factors and difficulties affecting the degree of fulfilment of obligations under the present Convention.

Article 36**Consideration of reports**

1. Each report shall be considered by the Committee, which shall make such suggestions and general recommendations on the report as it may consider appropriate and shall forward these to the State Party concerned. The State Party may respond with any information it chooses to the Committee. The Committee may request further information from States Parties relevant to the implementation of the present Convention.

2. If a State Party is significantly overdue in the submission of a report, the Committee may notify the State Party concerned of the need to examine the implementation of the present Convention in that State Party, on the basis of reliable information available to the Committee, if the relevant report is not submitted within three months following the notification. The Committee shall invite the State Party concerned to participate in such examination. Should the State Party respond by submitting the relevant report, the provisions of paragraph 1 of this article will apply.

3. The Secretary-General of the United Nations shall make available the reports to all States Parties.

4. States Parties shall make their reports widely available to the public in their own countries and facilitate access to the suggestions and general recommendations relating to these reports.

5. The Committee shall transmit, as it may consider appropriate, to the specialized agencies, funds and programmes of the United Nations, and other competent bodies, reports from States Parties in order to address a request or indication of a need for technical advice or assistance contained therein, along with the Committee's observations and recommendations, if any, on these requests or indications.

Article 37**Cooperation between States Parties and the Committee**

1. Each State Party shall cooperate with the Committee and assist its members in the fulfilment of their mandate.

2. In its relationship with States Parties, the Committee shall give due consideration to ways and means of enhancing national capacities for the implementation of the present Convention, including through international cooperation.

35. člen**Poročila držav pogodbenic**

1. Dve leti po začetku veljavnosti konvencije država pogodbenica prek generalnega sekretarja Združenih narodov odboru predloži izčrpno poročilo o ukrepih, ki jih je sprejela za izpolnjevanje obveznosti iz te konvencije, in o doseženem napredku.

2. Nato države pogodbenice predložijo poročila najmanj vsaka štiri leta in tudi, kadar odbor tako zahteva.

3. Odbor določi smernice, ki se nanašajo na vsebino poročil.

4. Državi pogodbenici, ki je odboru predložila izčrpno začetno poročilo, v poznejših poročilih ni treba ponovno navajati že danih informacij. Države pogodbenice so pozvane, da poročila sestavijo javno in pregledno ob ustreznem upoštevanju tretjega odstavka 4. člena te konvencije.

5. Države pogodbenice lahko v poročilih navedejo dejavnike in težave, ki vplivajo na stopnjo izpolnjevanja obveznosti iz te konvencije.

36. člen**Obnavljanje poročil**

1. Odbor obravnava vsako poročilo in po svoji presoji pripravi ustrezne predloge in splošna priporočila ter jih pošlje državi pogodbenici. Država pogodbenica lahko pošlje odboru v odgovoru informacije po lastni izbiri. Odbor lahko od držav pogodbenic zahteva nadaljnje informacije o izvajanju te konvencije.

2. Če država pogodbenica močno zamuja s predložitvijo poročila, jo odbor lahko uradno obvesti, da je treba preveriti izvajanje konvencije na podlagi zanesljivih informacij, ki so odboru na razpolago, če tri mesece po uradnem obvestilu država pogodbenica še vedno ne predloži ustreznega poročila. Odbor povabi državo pogodbenico k sodelovanju pri takem pregledu. Če država pogodbenica odgovori s predložitvijo ustreznega poročila, se uporabi prvi odstavek tega člena.

3. Generalni sekretar Združenih narodov poskrbi, da so poročila na razpolago vsem državam pogodbenicam.

4. Države pogodbenice poskrbijo, da so poročila v njihovih državah javnosti široko dostopna in omogočajo dajanje predlogov in splošnih priporočil v zvezi z njimi.

5. Odbor po svoji presoji pošilja poročila držav pogodbenic posebnim agencijam, skladom in programom Združenih narodov in drugim pristojnim organom, da obravnavajo v poročilu navedeno zahtevo ali potrebo po strokovnem nasvetu ali pomoči ter morebitne pripombe in priporočila odbora v zvezi s temi zahtevami ali navedbami.

37. člen**Sodelovanje med državami pogodbenicami in odborom**

1. Vse države pogodbenice sodelujejo z odborom in pomagajo njegovim članom pri izpolnjevanju nalog in pooblastil.

2. V odnosih z državami pogodbenicami odbor natančno preuči načine in sredstva za povečevanje zmogljivosti v državah za izvajanje te konvencije, tudi z mednarodnim sodelovanjem.

Article 38**Relationship of the Committee with other bodies**

In order to foster the effective implementation of the present Convention and to encourage international cooperation in the field covered by the present Convention:

(a) The specialized agencies and other United Nations organs shall be entitled to be represented at the consideration of the implementation of such provisions of the present Convention as fall within the scope of their mandate. The Committee may invite the specialized agencies and other competent bodies as it may consider appropriate to provide expert advice on the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their respective mandates. The Committee may invite specialized agencies and other United Nations organs to submit reports on the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their activities;

(b) The Committee, as it discharges its mandate, shall consult, as appropriate, other relevant bodies instituted by international human rights treaties, with a view to ensuring the consistency of their respective reporting guidelines, suggestions and general recommendations, and avoiding duplication and overlap in the performance of their functions.

Article 39**Report of the Committee**

The Committee shall report every two years to the General Assembly and to the Economic and Social Council on its activities, and may make suggestions and general recommendations based on the examination of reports and information received from the States Parties. Such suggestions and general recommendations shall be included in the report of the Committee together with comments, if any, from States Parties.

Article 40**Conference of States Parties**

1. The States Parties shall meet regularly in a Conference of States Parties in order to consider any matter with regard to the implementation of the present Convention.

2. No later than six months after the entry into force of the present Convention, the Conference of States Parties shall be convened by the Secretary-General of the United Nations. The subsequent meetings shall be convened by the Secretary-General biennially or upon the decision of the Conference of States Parties.

Article 41**Depositary**

The Secretary-General of the United Nations shall be the depositary of the present Convention.

Article 42**Signature**

The present Convention shall be open for signature by all States and by regional integration organizations at United Nations Headquarters in New York as of 30 March 2007.

Article 43**Consent to be bound**

The present Convention shall be subject to ratification by signatory States and to formal confirmation by signatory regional integration organizations. It shall be open for accession by any State or regional integration organization which has not signed the Convention.

38. člen**Razmerje odbora do drugih organov**

Da bi podprle učinkovito izvajanje te konvencije in spodbudile mednarodno sodelovanje na področju, ki ga zajema:

a) imajo specializirane agencije in drugi organi Združenih narodov pravico biti zastopani pri obravnavanju izvajanja tistih določb te konvencije, ki spadajo med njihove naloge in pristojnosti. Odbor lahko po svoji presoji pozove specializirane agencije in druge pristojne organe, da dajo strokovne nasvete o izvajanju konvencije na področjih, ki spadajo med njihove naloge in pristojnosti. Odbor lahko pozove specializirane agencije in druge organe Združenih narodov, da predložijo poročila o izvajanju konvencije na področjih, ki spadajo med njihove dejavnosti;

b) pri opravljanju svojih nalog in pooblastil se odbor po potrebi posvetuje z drugimi organi, ustanovljenimi v skladu z mednarodnimi pogodbami o človekovih pravicah, da se zagotovi usklajenost smernic, predlogov in splošnih priporočil poročanja ter preprečita podvajanje in prekrivanje pri opravljanju njihovih nalog.

39. člen**Poročilo odbora**

Odbor vsaki dve leti poroča Generalni skupščini ter Ekonomskemu in socialnemu svetu o svojih dejavnostih, pošilja svoje predloge in splošna priporočila na podlagi poročil, ki jih je pregledal, in informacij, ki jih je prejel od držav pogodbenic. Ti predlogi in splošna priporočila se vključijo v poročilo odbora skupaj z morebitnimi pripombami držav pogodbenic.

40. člen**Konferenca držav pogodbenic**

1. Države pogodbenice se redno sestajajo na konferenci držav pogodbenic in obravnavajo vse zadeve v zvezi z izvajanjem te konvencije.

2. Generalni sekretar Združenih narodov skliče konferenco držav pogodbenic najpozneje šest mesecev po začetku veljavnosti te konvencije. Vsako naslednje zasedanje skliče vsaki dve leti ali po odločitvi konference držav pogodbenic.

41. člen**Depozitar**

Depozitar te konvencije je generalni sekretar Združenih narodov.

42. člen**Podpis**

Ta konvencija je na voljo za podpis vsem državam in regionalnim organizacijam za povezovanje na sedežu Združenih narodov v New Yorku od 30. marca 2007 dalje.

43. člen**Soglasje o tem, da je konvencija zavezujoča**

Države podpisnice konvencijo ratificirajo, regionalne organizacije za povezovanje podpisnice pa uradno potrdijo. H konvenciji lahko pristopi katera koli država ali regionalna organizacija za povezovanje, ki je ni podpisala.

Article 44**Regional integration organizations**

1. "Regional integration organization" shall mean an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by the present Convention. Such organizations shall declare, in their instruments of formal confirmation or accession, the extent of their competence with respect to matters governed by the present Convention. Subsequently, they shall inform the depositary of any substantial modification in the extent of their competence.

2. References to "States Parties" in the present Convention shall apply to such organizations within the limits of their competence.

3. For the purposes of article 45, paragraph 1, and article 47, paragraphs 2 and 3, of the present Convention, any instrument deposited by a regional integration organization shall not be counted.

4. Regional integration organizations, in matters within their competence, may exercise their right to vote in the Conference of States Parties, with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to the present Convention. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 45**Entry into force**

1. The present Convention shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of the twentieth instrument of ratification or accession.

2. For each State or regional integration organization ratifying, formally confirming or acceding to the present Convention after the deposit of the twentieth such instrument, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of its own such instrument.

Article 46**Reservations**

1. Reservations incompatible with the object and purpose of the present Convention shall not be permitted.

2. Reservations may be withdrawn at any time.

Article 47**Amendments**

1. Any State Party may propose an amendment to the present Convention and submit it to the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall communicate any proposed amendments to States Parties, with a request to be notified whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and deciding upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of two thirds of the States Parties present and voting shall be submitted by the Secretary-General to the General Assembly of the United Nations for approval and thereafter to all States Parties for acceptance.

2. An amendment adopted and approved in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force on the thirtieth day after the number of instruments of acceptance deposited reaches two thirds of the number of States Parties at the date of adoption of the amendment. Thereafter, the amendment shall enter into force for any State Party on the thirtieth day following the deposit of its own instrument of acceptance. An amendment shall be binding only on those States Parties which have accepted it.

44. člen**Regionalne organizacije za povezovanje**

1. »Regionalna organizacija za povezovanje« je organizacija, ki jo ustanovijo neodvisne države določene regije in nanjo prenesejo pristojnosti glede zadev, ki jih ureja konvencija. Te organizacije v listinah o uradni potrditvi ali pristopu opredelijo svoje pristojnosti glede zadev, ki jih ureja konvencija. O morebitnih poznejših bistvenih spremembah obsega svojih pristojnosti obvestijo depozitarja.

2. Sklicevanje na »države pogodbenice« v tej konvenciji velja tudi za navedene organizacije v mejah njihovih pristojnosti.

3. Listine, ki jih deponirajo regionalne organizacije za povezovanje, ne veljajo za namene prvega odstavka 45. člena ter drugega in tretjega odstavka 47. člena.

4. Regionalne organizacije za povezovanje lahko pri zadevah v svoji pristojnosti uresničujejo pravico do glasovanja na konferencah držav pogodbenic, pri čemer je število glasov enako številu njihovih držav članic, ki so pogodbenice te konvencije. Organizacije ne morejo uresničevati pravice do glasovanja, če jo katera koli njena država članica uresničuje sama, in obratno.

45. člen**Začetek veljavnosti**

1. Ta konvencija začne veljati trideseti dan po deponiranju dvajsete listine o ratifikaciji ali pristopu.

2. Za vsako državo ali regionalno organizacijo za povezovanje, ki ratificira, uradno potrdi ali pristopi h konvenciji po deponiranju dvajsete listine, začne konvencija veljati trideseti dan po deponiranju njene listine.

46. člen**Pridržki**

1. Pridržki, ki so nezdržljivi z vsebino in namenom konvencije, niso dovoljeni.

2. Pridržke je mogoče kadar koli umakniti.

47. člen**Spremembe**

1. Vsaka država pogodbenica lahko predlaga spremembo te konvencije in jo predloži generalnemu sekretarju Združenih narodov. Generalni sekretar pošlje predlagane spremembe državam pogodbenicam in jih pozove, da ga obvestijo, ali podpirajo konferenco držav pogodbenic zaradi obravnavanja predlogov in odločanja o njih. Če se v štirih mesecih od dne pošiljanja vsaj tretjina držav pogodbenic izreče za konferenco, jo generalni sekretar skliče pod pokroviteljstvom Združenih narodov. Vsako spremembo, sprejeto z dvotretjinsko večino prisotnih in glasujočih držav pogodbenic, generalni sekretar predloži v potrditev Generalni skupščini in nato vsem državam pogodbenicam v sprejetje.

2. Sprememba, sprejeta in potrjena v skladu s prvim odstavkom tega člena, začne veljati trideseti dan po dnevu, ko sta dve tretjini držav pogodbenic na dan sprejetja spremembe deponirali svoje listine o sprejetju. Nato začne sprememba za katero koli državo pogodbenico veljati trideseti dan po dnevu, ko je deponirala svojo listino o sprejetju. Sprememba je zavezujoča samo za tiste države pogodbenice, ki so jo sprejele.

3. If so decided by the Conference of States Parties by consensus, an amendment adopted and approved in accordance with paragraph 1 of this article which relates exclusively to articles 34, 38, 39 and 40 shall enter into force for all States Parties on the thirtieth day after the number of instruments of acceptance deposited reaches two thirds of the number of States Parties at the date of adoption of the amendment.

Article 48

Denunciation

A State Party may denounce the present Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. The denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

Article 49

Accessible format

The text of the present Convention shall be made available in accessible formats.

Article 50

Authentic texts

The Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of the present Convention shall be equally authentic.

IN WITNESS THEREOF the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Convention.

3. Če konferenca držav pogodbenic soglasno odloči, začne sprememba, sprejeta in potrjena v skladu s prvim odstavkom, ki se nanaša izključno na 34., 38., 39. in 40. člen, veljati trideseti dan po dnevu, ko sta dve tretjini držav pogodbenic na dan sprejetja spremembe deponirali svoje listine o sprejetju.

48. člen

Odpoved

Vsaka država pogodbenica lahko odpove to konvencijo s pisnim obvestilom generalnemu sekretarju Združenih narodov. Odpoved začne veljati eno leto po dnevu, ko je generalni sekretar prejel uradno obvestilo.

49. člen

Dostopna oblika zapisa

Besedilo te konvencije je na voljo v dostopnih oblikah zapisa.

50. člen

Verodostojna besedila

Besedila te konvencije v angleškem, arabskem, francoskem, kitajskem, ruskem in španskem jeziku so enako verodostojna.

V potrditev tega so podpisani, ki so jih za to pravilno pooblastile njihove vlade, podpisali to konvencijo.

OPTIONAL PROTOCOL TO THE CONVENTION ON THE RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES

The States Parties to the present Protocol have agreed as follows:

Article 1

1. A State Party to the present Protocol ("State Party") recognizes the competence of the Committee on the Rights of Persons with Disabilities ("the Committee") to receive and consider communications from or on behalf of individuals or groups of individuals subject to its jurisdiction who claim to be victims of a violation by that State Party of the provisions of the Convention.

2. No communication shall be received by the Committee if it concerns a State Party to the Convention that is not a party to the present Protocol.

Article 2

The Committee shall consider a communication inadmissible when:

- (a) The communication is anonymous;
- (b) The communication constitutes an abuse of the right of submission of such communications or is incompatible with the provisions of the Convention;
- (c) The same matter has already been examined by the Committee or has been or is being examined under another procedure of international investigation or settlement;
- (d) All available domestic remedies have not been exhausted. This shall not be the rule where the application of the remedies is unreasonably prolonged or unlikely to bring effective relief;
- (e) It is manifestly ill-founded or not sufficiently substantiated; or when
- (f) The facts that are the subject of the communication occurred prior to the entry into force of the present Protocol for the State Party concerned unless those facts continued after that date.

Article 3

Subject to the provisions of article 2 of the present Protocol, the Committee shall bring any communications submitted to it confidentially to the attention of the State Party. Within six months, the receiving State shall submit to the Committee written explanations or statements clarifying the matter and the remedy, if any, that may have been taken by that State.

Article 4

1. At any time after the receipt of a communication and before a determination on the merits has been reached, the Committee may transmit to the State Party concerned for its urgent consideration a request that the State Party take such interim measures as may be necessary to avoid possible irreparable damage to the victim or victims of the alleged violation.

2. Where the Committee exercises its discretion under paragraph 1 of this article, this does not imply a determination on admissibility or on the merits of the communication.

Article 5

The Committee shall hold closed meetings when examining communications under the present Protocol. After examining a communication, the Committee shall forward its suggestions and recommendations, if any, to the State Party concerned and to the petitioner.

IZBIRNI PROTOKOL H KONVENCIJI O PRAVICAH INVALIDOV

Države pogodbenice tega protokola so se dogovorile:

1. člen

1. Država pogodbenica tega protokola (»država pogodbenica«) priznava Odboru za pravice invalidov (»odbor«) pristojnost, da sprejema in obravnava sporočila posameznikov ali posameznih skupin, ki so poslana v njihovem imenu, v katerih trdijo, da so žrtve, ker država pogodbenica krši določbe konvencije.

2. Odbor ne sprejema sporočil, ki se nanašajo na državo pogodbenico konvencije, ki ni pogodbenica tega protokola.

2. člen

Odbor šteje sporočilo za nedopustno, kadar:

- a) je anonimno;
- b) pomeni zlorabo pravice do predložitve takega sporočila ali ni združljivo z določbami te konvencije;
- c) je odbor enako zadevo že preučil ali se je ali se preučuje v drugem postopku mednarodne preiskave ali reševanja;
- d) še niso bila izčrpana vsa razpoložljiva domača pravna sredstva. To ne velja, kadar je uporaba pravnih sredstev nerazumno dolgotrajna ali verjetno ne bo prinesla učinkovite rešitve;
- e) kadar je sporočilo očitno neutemeljeno ali ni dovolj utemeljeno ali kadar
- f) so dejstva, na katera se nanaša sporočilo, nastala pred začetkom veljavnosti protokola za državo pogodbenico, razen če so se po tem datumu nadaljevala.

3. člen

Ob upoštevanju 2. člena tega protokola odbor o vsakem sporočilu, ki mu je predloženo zaupno, obvesti državo pogodbenico. Država sprejemnica v šestih mesecih odboru predloži pisne obrazložitve ali pojasnila o zadevi ter morebitna pravna sredstva, ki jih je morda že uporabila.

4. člen

1. Po prejemu sporočila in pred odločitvijo o vsebini zadeve lahko odbor državi pogodbenici pošlje v nujno obravnavo zahtevo, da sprejme začasne ukrepe, potrebne za preprečitev nepopravljive škode, ki bi jo utrpela žrtev ali žrtve domnevne kršitve.

2. Kadar odbor ravna po prvem odstavku tega člena, to še ni odločitev o dopustnosti ali o vsebini sporočila.

5. člen

Odbor obravnava sporočila iz tega protokola na zaprtih zasedanjih. Po obravnavi sporočila odbor pošlje svoje morebitne predloge in priporočila državi pogodbenici in pošiljatelju sporočila.

Article 6

1. If the Committee receives reliable information indicating grave or systematic violations by a State Party of rights set forth in the Convention, the Committee shall invite that State Party to cooperate in the examination of the information and to this end submit observations with regard to the information concerned.

2. Taking into account any observations that may have been submitted by the State Party concerned as well as any other reliable information available to it, the Committee may designate one or more of its members to conduct an inquiry and to report urgently to the Committee. Where warranted and with the consent of the State Party, the inquiry may include a visit to its territory.

3. After examining the findings of such an inquiry, the Committee shall transmit these findings to the State Party concerned together with any comments and recommendations.

4. The State Party concerned shall, within six months of receiving the findings, comments and recommendations transmitted by the Committee, submit its observations to the Committee.

5. Such an inquiry shall be conducted confidentially and the cooperation of the State Party shall be sought at all stages of the proceedings.

Article 7

1. The Committee may invite the State Party concerned to include in its report under article 35 of the Convention details of any measures taken in response to an inquiry conducted under article 6 of the present Protocol.

2. The Committee may, if necessary, after the end of the period of six months referred to in article 6, paragraph 4, invite the State Party concerned to inform it of the measures taken in response to such an inquiry.

Article 8

Each State Party may, at the time of signature or ratification of the present Protocol or accession thereto, declare that it does not recognize the competence of the Committee provided for in articles 6 and 7.

Article 9

The Secretary-General of the United Nations shall be the depositary of the present Protocol.

Article 10

The present Protocol shall be open for signature by signatory States and regional integration organizations of the Convention at United Nations Headquarters in New York as of 30 March 2007.

Article 11

The present Protocol shall be subject to ratification by signatory States of the present Protocol which have ratified or acceded to the Convention. It shall be subject to formal confirmation by signatory regional integration organizations of the present Protocol which have formally confirmed or acceded to the Convention. It shall be open for accession by any State or regional integration organization which has ratified, formally confirmed or acceded to the Convention and which has not signed the Protocol.

6. člen

1. Če odbor prejme zanesljive informacije, da država pogodbenica hudo ali sistematično krši pravice iz konvencije, to državo pozove k sodelovanju pri preučitvi informacije in v ta namen predloži pripombe v zvezi s temi informacijami.

2. Ob upoštevanju pripomb, ki jih pošlje država pogodbenica, in vseh drugih zanesljivih informacij, ki so odboru na voljo, ta lahko imenuje enega ali več svojih članov, da opravijo preiskavo in nemudoma poročajo odboru. Kadar je to utemeljeno in s soglasjem države pogodbenice lahko preiskava vključuje tudi obisk na njenem ozemlju.

3. Odbor obravnava ugotovitve preiskave in jih skupaj z morebitnimi pripombami in priporočili pošlje državi pogodbenici.

4. Država pogodbenica predloži svoje pripombe odboru v šestih mesecih po prejemu poslanih ugotovitev, pripomb in priporočil.

5. Preiskava je zaupna in sodelovanje države pogodbenice je zaželeno v vseh fazah postopka.

7. člen

1. Odbor lahko pozove državo pogodbenico, da v svoje poročilo iz 35. člena konvencije vključi podatke o vseh ukrepih, ki jih je sprejela po preiskavi v skladu s 6. členom tega protokola.

2. Po poteku šestmesečnega obdobja iz četrtega odstavka 6. člena odbor lahko po potrebi pozove državo pogodbenico, da ga obvesti o ukrepih, sprejetih po preiskavi.

8. člen

Država pogodbenica lahko ob podpisu ali ratifikaciji tega protokola ali pristopu k njemu izjavi, da ne priznava pristojnosti odbora iz 6. in 7. člena.

9. člen

Depozitar tega protokola je generalni sekretar Združenih narodov.

10. člen

Ta protokol je na voljo za podpis vsem državam in regionalnim organizacijam za povezovanje, ki so podpisnice konvencije, na sedežu Združenih narodov v New Yorku od 30. marca 2007 dalje.

11. člen

Ta protokol ratificirajo države podpisnice protokola, ki so že ratificirale konvencijo ali pristopile k njej. Regionalne organizacije za povezovanje, ki so podpisnice tega protokola in so že uradno potrdile konvencijo ali pristopile k njej, ga uradno potrdijo. K protokolu lahko pristopi država ali regionalna organizacija za povezovanje, ki je uradno potrdila konvencijo ali pristopila k njej, in ni podpisala protokola.

Article 12

1. "Regional integration organization" shall mean an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by the Convention and the present Protocol. Such organizations shall declare, in their instruments of formal confirmation or accession, the extent of their competence with respect to matters governed by the Convention and the present Protocol. Subsequently, they shall inform the depositary of any substantial modification in the extent of their competence.

2. References to "States Parties" in the present Protocol shall apply to such organizations within the limits of their competence.

3. For the purposes of article 13, paragraph 1, and article 15, paragraph 2, of the present Protocol, any instrument deposited by a regional integration organization shall not be counted.

4. Regional integration organizations, in matters within their competence, may exercise their right to vote in the meeting of States Parties, with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to the present Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 13

1. Subject to the entry into force of the Convention, the present Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.

2. For each State or regional integration organization ratifying, formally confirming or acceding to the present Protocol after the deposit of the tenth such instrument, the Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of its own such instrument.

Article 14

1. Reservations incompatible with the object and purpose of the present Protocol shall not be permitted.

2. Reservations may be withdrawn at any time.

Article 15

1. Any State Party may propose an amendment to the present Protocol and submit it to the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall communicate any proposed amendments to States Parties, with a request to be notified whether they favour a meeting of States Parties for the purpose of considering and deciding upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a meeting, the Secretary-General shall convene the meeting under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of two thirds of the States Parties present and voting shall be submitted by the Secretary-General to the General Assembly of the United Nations for approval and thereafter to all States Parties for acceptance.

2. An amendment adopted and approved in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force on the thirtieth day after the number of instruments of acceptance deposited reaches two thirds of the number of States Parties at the date of adoption of the amendment. Thereafter, the amendment shall enter into force for any State Party on the thirtieth day following the deposit of its own instrument of acceptance. An amendment shall be binding only on those States Parties which have accepted it.

12. člen

1. »Regionalna organizacija za povezovanje« je organizacija, ki jo ustanovijo neodvisne države določene regije in nanjo prenesejo pristojnosti glede zadev, ki jih urejata konvencija in protokol. Te organizacije v listinah o uradni potrditvi ali pristopu opredelijo svoje pristojnosti glede zadev, ki jih urejata konvencija in protokol. O morebitnih poznejših bistvenih spremembah obsega svojih pristojnosti obvestijo depozitarja.

2. Sklicevanje na »države pogodbenice« v tem protokolu velja tudi za navedene organizacije v mejah njihovih pristojnosti.

3. Listine, ki jih deponirajo regionalne organizacije za povezovanje, ne veljajo za namene prvega odstavka 13. člena in drugega odstavka 15. člena.

4. Regionalne organizacije za povezovanje lahko pri zadevah v svoji pristojnosti uresničujejo pravico do glasovanja na zasedanjih držav pogodbenic, pri čemer je število glasov enako številu njihovih držav članic, ki so pogodbenice tega protokola. Organizacije ne morejo uresničevati pravice do glasovanja, če jo katera koli njena država članica uresničuje sama, in obratno.

13. člen

1. Glede na začetek veljavnosti konvencije začne protokol veljati trideseti dan po deponiranju desete listine o ratifikaciji ali pristopu.

2. Za vsako državo ali regionalno organizacijo za povezovanje, ki ratificira, uradno potrdi ali pristopi k protokolu po deponiranju desete listine, začne protokol veljati trideseti dan po deponiranju njene listine.

14. člen

1. Pridržki, ki so nezdržljivi z vsebino ali namenom protokola, niso dovoljeni.

2. Pridržke je mogoče kadar koli umakniti.

15. člen

1. Vsaka država pogodbenica lahko predlaga spremembo tega protokola in jo predloži generalnemu sekretarju Združenih narodov. Generalni sekretar pošlje predlagane spremembe državam pogodbenicam in jih pozove, da ga obvestijo, ali podpirajo sestanek držav pogodbenic zaradi obravnavanja predlogov in odločanja o njih. Če se v štirih mesecih od dne pošiljanja vsaj tretjina držav pogodbenic izreče za sestanek, ga generalni sekretar skliče pod pokroviteljstvom Združenih narodov. Vsako spremembo, sprejeto z dvetretjinsko večino prisotnih in glasujočih držav pogodbenic, generalni sekretar predloži v potrditev Generalni skupščini in nato vsem državam pogodbenicam v sprejetje.

2. Sprememba, sprejeta in potrjena v skladu s prvim odstavkom tega člena, začne veljati trideseti dan po dnevu, ko sta dve tretjini držav pogodbenic na dan sprejetja spremembe deponirali svoje listine o sprejetju. Nato začne sprememba za katero koli državo pogodbenico veljati trideseti dan po dnevu, ko je deponirala svojo listino o sprejetju. Sprememba je zavezujoča samo za tiste države pogodbenice, ki so jo sprejele.

Article 16

A State Party may denounce the present Protocol by written notification to the Secretary-General of the United Nations. The denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

Article 17

The text of the present Protocol shall be made available in accessible formats.

Article 18

The Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of the present Protocol shall be equally authentic.

IN WITNESS THEREOF the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Protocol.

16. člen

Vsaka država pogodbenica lahko odpove ta protokol s pisnim obvestilom generalnemu sekretarju Združenih narodov. Odpoved začne veljati eno leto po dnevu, ko je generalni sekretar prejel uradno obvestilo.

17. člen

Besedilo tega protokola je na voljo v dostopnih oblikah zapisa.

18. člen

Besedila tega protokola v angleškem, arabskem, francoskem, kitajskem, ruskem in španskem jeziku so enako verodostojna.

V potrditev tega so podpisani, ki so jih za to pravilno pooblastile njihove vlade, podpisali ta protokol.

3. člen

Za izvajanje konvencije in izbirnega protokola skrbi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

4. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

Št. 540-02/08-2/1
Ljubljana, dne 2. aprila 2008
EPA 1306-IV

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
France Cukjati, dr. med., l.r.

46. Zakon o ratifikaciji Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino ter Administrativnega dogovora o izvajanju Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino (BBHSZ)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o ratifikaciji Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino ter Administrativnega dogovora o izvajanju Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino (BBHSZ)

Razglašam Zakon o ratifikaciji Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino ter Administrativnega dogovora o izvajanju Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino (BBHSZ), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 2. aprila 2008.

Št. 003-02-4/2008-11

Ljubljana, dne 10. aprila 2008

dr. Danilo Türk l.r.
Predsednik
Republike Slovenije

Z A K O N

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O SOCIALNEM ZAVAROVANJU MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN BOSNO IN HERCEGOVINO TER ADMINISTRATIVNEGA DOGOVORA O IZVAJANJU SPORAZUMA O SOCIALNEM ZAVAROVANJU MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN BOSNO IN HERCEGOVINO (BBHSZ)

1. člen

Ratificirata se Sporazum o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino ter Administrativni dogovor o izvajanju Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino, podpisana v Sarajevu 19. februarja 2007 in 7. novembra 2007.

2. člen

Sporazum in administrativni dogovor se v izvorniku v slovenskem in bosanskem jeziku glasita:¹

S P O R A Z U M
O SOCIALNEM ZAVAROVANJU
MED REPUBLIKO SLOVENIJO
IN BOSNO IN HERCEGOVINO

Republika Slovenija in Bosna in Hercegovina v prizadevanju, da bi uredili medsebojne odnose na področju socialnega zavarovanja, skleneta naslednji sporazum:

I. DEL
SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Opredelitev pojmov

(1) V tem sporazumu pomenijo izrazi:

1. »ozemlje«
za Republiko Slovenijo območje Republike Slovenije,
za Bosno in Hercegovino ozemlje Bosne in Hercegovine;

2. »državljan«
za Republiko Slovenijo državljana Republike Slovenije,

za Bosno in Hercegovino državljana Bosne in Hercegovine;

S P O R A Z U M
O SOCIJALNOM OSIGURANJU
IZMEĐU REPUBLIKE SLOVENIJE
I BOSNE I HERCEGOVINE

Republika Slovenija i Bosna i Hercegovina, u nastojanju da uredi međusobne odnose na području socijalnog osiguranja, zaključuju sljedeći Sporazum:

I. DIO
OPĆE ODREDBE

Član 1.

Definicije pojmova

(1) U ovom sporazumu naredni pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. »teritorija«
– za Republiku Sloveniju područje Republike Slovenije,
– za Bosnu i Hercegovinu teritorija Bosne i Hercegovine;

2. »državljanin«
– za Republiku Sloveniju – državljanin Republike Slovenije,
– za Bosnu i Hercegovinu – državljanin Bosne i Hercegovine;

¹ Besedilo sporazuma in administrativnega dogovora v hrvaškem in srbskem jeziku je na vpogled v Sektorju za mednarodno pravo Ministrstva za zunanje zadeve.

3. »zakonodaja«
zakone in druge pravne predpise, ki se nanašajo na področja, navedena v prvem odstavku 2. člena tega sporazuma;

4. »pristojni organi«
za Republiko Slovenijo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvo za zdravje;
za Bosno in Hercegovino Ministrstvo za civilne zadeve Bosne in Hercegovine v sodelovanju s pristojnimi organi v obeh entitetah Bosne in Hercegovine ter Distriktu Brčko Bosne in Hercegovine:

a) v Federaciji Bosne in Hercegovine:
– Federalno ministrstvo za zdravstvo;
– Federalno ministrstvo za delo in socialno politiko;

b) v Republiki Srbski:
– Ministrstvo za zdravje in socialno varstvo Republike Srbske;
– Ministrstvo za delo in borčevsko-invalidsko varstvo Republike Srbske;

c) v Distriktu Brčko Bosne in Hercegovine:
– Sklad za zdravstveno zavarovanje Distrikta Brčko Bosne in Hercegovine;

5. »nosilec«
zavod, sklad ali organ, pristojen za izvajanje zakonodaje iz prvega odstavka 2. člena tega sporazuma;

6. »pristojni nosilec«
nosilca, pri katerem je oseba zavarovana na dan vložitve zahtevka za dajatev ali storitev ali pri katerem ima ali bi imela pravico do dajatve ali storitve;

7. »organi za zvezo«
organe, pooblaščenice za neposredne medsebojne stike za lažje izvajanje tega sporazuma;

8. »zavarovanec«
osebo, zavarovano po zakonodaji iz prvega odstavka 2. člena tega sporazuma;

9. »družinski član«
osebo, ki je kot taka določena ali priznana po zakonodaji iz prvega odstavka 2. člena tega sporazuma;

10. »zavarovalna doba«
dobo plačevanja prispevkov in z njo izenačene dobe, vključno s posebno dobo do 1. januarja 1965, ter druga obdobja, ki se kot taka priznajo po zakonodaji pogodbenic;

11. »stalno prebivališče« (»prebivališče«)
kraj, v katerem se oseba naseli z namenom, da v njem stalno živi, in v katerem je prijavljena v skladu z ustreznimi pravnimi predpisi;

12. »začasno prebivališče« (»boravišče«)
kraj na ozemlju ene pogodbenice, kjer se začasno zadržuje ali biva oseba, ki ima stalno prebivališče na ozemlju druge pogodbenice;

13. »dajatev«
denarno dajatev po zakonodaji iz prvega odstavka 2. člena tega sporazuma;

14. »storitev«
zdravstveno storitev, vključno z ortopedskimi in drugimi pripomočki;

15. »nujne zdravstvene storitve«
storitve, ki jih ni mogoče odložiti, ne da bi bilo pri tem ogroženo življenje ali zdravje osebe.

(2) Drugi izrazi v tem sporazumu imajo pomen, kot jim ga določa zakonodaja, veljavna v vsaki od pogodbenic.

3. »pravni propisi«
– zakoni in drugi pravni propisi koji se odnose na oblasti navedene u stavu 1. člana 2. ovog sporazuma;

4. »nadležni organi«
– za Republiku Sloveniju – Ministarstvo za rad, porodicu i socijalna pitanja i Ministarstvo za zdravlje;
– za Bosnu i Hercegovinu: Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine u saradnji s nadležnim organima u entitetima Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, i to:

a) u Federaciji Bosne i Hercegovine:
– Federalno ministarstvo zdravstva,
– Federalno ministarstvo rada i socijalne politike;

b) u Republici Srpskoj:
– Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske,
– Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske;

c) u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine:
– Fond zdravstvenog osiguranja Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;

5. »nosilac«
– zavod, fond ili organ nadležan za provedbu pravnih propisa iz stava 1. člana 2. ovog sporazuma;

6. »nadležni nosilac«
– nosilac kod kojeg je osoba osigurana na dan podnošenja zahtjeva za davanje ili uslugu ili kod kojeg ima ili bi imala pravo na davanje ili uslugu;

7. »organi za vezu«
– organi koji su ovlaštene za neposredne međusobne kontakte radi lakše provedbe ovog sporazuma;

8. »osiguranik«
– osoba osigurana prema pravnim propisima iz stava 1. člana 2. ovog sporazuma;

9. »član porodice«
– osoba koja je kao takva određena ili priznata prema pravnim propisima iz stava 1. člana 2. ovog sporazuma;

10. »period osiguranja«
– period plaćanja doprinosa i s njime izjednačeni periodi uključujući poseban staž do 1. januara 1965. godine, kao i druge periode koji se kao takvi priznaju prema pravnim propisima država ugovornica;

11. »prebivalište« (»stalno prebivalište«)
– mjesto u kojem se osoba naseli s namjerom da u njemu stalno živi i u kojem je prijavljena u skladu s odgovarajućim pravnim propisima;

12. »boravište« (»trenutno prebivalište«)
– mjesto na teritoriji jedne države ugovornice gdje se privremeno zadržava ili boravi osoba koja ima prebivalište na teritoriji druge države ugovornice;

13. »davanje«
– novčano davanje prema pravnim propisima iz stava 1. člana 2. ovog sporazuma;

14. »usluga«
– zdravstvena usluga, uključujući ortopedska i druga pomagala;

15. »hitne zdravstvene usluge«
– usluge koje nije moguće odgoditi, a da se time ne ugrozi život ili zdravlje osobe.

(2) Drugi pojmovi u ovom sporazumu imaju značenje koje određuju pravni propisi koji važe u svakoj od država ugovornica.

2. člen**Zakonodaja, na katero se sporazum nanaša**

(1) Ta sporazum se nanaša:

na slovensko zakonodajo o:

- a) zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju;
- b) obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju;
- c) starševskih nadomestilih in otroškem dodatku;
- d) zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti;

sti;

na zakonodajo Bosne in Hercegovine o:

- a) zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju;
- b) pokojninskem in invalidskem zavarovanju;
- c) otroških dodatkih in denarnem nadomestilu za čas porodniškega dopusta;
- d) zavarovanju za primer brezposelnosti.

(2) Če v tretjem odstavku tega člena ni določeno drugače, se ta sporazum nanaša tudi na vso zakonodajo, ki spreminja ali dopolnjuje zakonodajo iz prvega odstavka tega člena.

(3) Ta sporazum se ne nanaša na zakonodajo o drugih sistemih socialne varnosti in ne na novo uvedena področja socialne varnosti kakor tudi ne na sisteme, ki veljajo za žrtve vojne in njenih posledic.

3. člen**Osebe, za katere se sporazum uporablja**

Ta sporazum se uporablja za:

- a) osebe, za katere velja ali je veljala zakonodaja ene ali obeh pogodbenic;
- b) druge osebe, če uveljavljajo pravice na podlagi zavarovanja oseb, navedenih pod točko a).

4. člen**Enakopravnost pri uporabi zakonodaje**

Pri uporabi zakonodaje ene pogodbenice se državljani druge pogodbenice obravnavajo enako kot državljani prve pogodbenice, če ta sporazum ne določa drugače.

5. člen**Izplačevanje dajatev**

(1) Če ta sporazum ne določa drugače, pokojnine in druge dajatve, do katerih je oseba upravičena po zakonodaji ene pogodbenice, ne smejo biti zmanjšane, spremenjene, zamrznjene, odvzete ali zasežene, ker upravičenec prebiva na ozemlju druge pogodbenice.

(2) Državljanom druge pogodbenice, ki prebivajo v tretji državi, izplačuje prva pogodbenica pokojnine in druge dajatve pod enakimi pogoji kakor svojim državljanom, ki tam prebivajo.

(3) Določbe prvega in drugega odstavka tega člena se ne nanašajo na varstveni dodatek, dodatek za pomoč in pomoč, denarna nadomestila, ki jih osebe prejemajo v zvezi z invalidnostjo in brezposelnostjo, ter na pogrebnino in posmrtnino. Te dajatve se izplačujejo le, če ima upravičenec stalno prebivališče na ozemlju pogodbenice, po pravnih predpisih katere so bile pridobljene.

Član 2.**Pravni propisi na koje se sporazum odnosi**

(1) Ovaj sporazum se odnosi na:

– slovenačke pravne propise koji se odnose na:

- a) zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje,
- b) obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje,
- c) roditeljsku naknadu i dodatak na djecu,
- d) zapošljavanje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti;

– pravne propise u Bosni i Hercegovini koji se odnose na:

- a) zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje,
- b) penzijsko i invalidsko osiguranje,
- c) dodatak na djecu i novčane naknade za period porodijskog odsustva,
- d) osiguranje u slučaju nezaposlenosti.

(2) Osim ako u stavu 3. ovog člana nije drukčije određeno, ovaj sporazum se odnosi na sve pravne propise koji mijenjaju ili dopunjuju pravne propise iz stava 1. ovog člana.

(3) Ovaj sporazum se ne odnosi na pravne propise o drugim sistemima socijalne sigurnosti, na novouvedena područja socijalne sigurnosti i na sisteme koji važe za žrtve rata i njegove posljedice.

Član 3.**Osebe na koje se Sporazum primjenjuje**

Ovaj sporazum se primjenjuje na:

- a) osobe za koje važe ili su važili pravni propisi jedne ili obje države ugovornice;
- b) druge osobe ukoliko ostvaruju prava na osnovu osiguranja osoba navedenih pod tačkom a).

Član 4.**Jednakopravnost kod primjene pravnih propisa**

Kod primjene pravnih propisa jedne države ugovornice državljani druge države ugovornice izjednačeni su s državljanima prve države ugovornice, osim ukoliko ovim sporazumom nije drukčije određeno.

Član 5.**Isplate davanja**

(1) Ukoliko nije utvrđeno drukčije ovim sporazumom, penzije i druga davanja na koja osoba ima pravo prema pravnim propisima jedne države ugovornice ne mogu biti umanjena, promijenjena, zamrznuta, oduzeta ili konfiskovana zato što osoba koja na njih ima pravo prebiva na teritoriji druge države ugovornice.

(2) Državljanima druge države ugovornice, koji prebivaju u trećoj državi, prva država ugovornica isplačuje penzije i druga davanja pod istim uvjetima kao i svojim državljanima koji tamo prebivaju.

(3) Odredbe st. 1. i 2. ovog člana se ne odnose na zaštitni dodatak, dodatak za pomoč i njegu, na novčane naknade koje osobe primaju po osnovu invaliditeta, nezaposlenosti, troškove sahrane (pogrebnina) i davanje za slučaj smrti (posmrtnina). Ova davanja se isplačuju samo ako osoba koja je ostvarila to pravo ima prebivalište na teritoriji države ugovornice po čijim pravnim propisima je to pravo ostvareno.

6. člen**Izenačenost pravnih dejstev**

Če ima opravljanje pridobitne dejavnosti ali neko obvezno zavarovanje po zakonodaji ene pogodbenice pravni učinek na določene dajatve iz socialnega zavarovanja, ima taka dejavnost ali enako obvezno zavarovanje enak učinek v drugi pogodbenici.

II. DEL**DOLOČBE O UPORABI ZAKONODAJE****7. člen****Splošno pravilo obveznega zavarovanja**

Za obvezno zavarovanje zaposlenih oseb in oseb, ki opravljajo samostojno dejavnost, velja zakonodaja pogodbenice, na ozemlju katere se delo oziroma samostojna dejavnost opravlja, če v 8. ali 9. členu tega sporazuma ni določeno drugače.

8. člen**Napoteni delavci in druge osebe**

(1) Če delodajalec s sedežem na ozemlju ene pogodbenice napoti svojega zaposlenega na delo na ozemlje druge pogodbenice, velja zanj do konca 24. koledarskega meseca po začetku dela na ozemlju druge pogodbenice zakonodaja prve pogodbenice, kot če bi bil še vedno zaposlen na ozemlju prve pogodbenice. Če je to delo treba podaljšati za obdobje, daljše od predvidenih 24 mesecev, se uporaba zakonodaje pogodbenice, v kateri ima delodajalec sedež, s soglasjem pristojnega organa pogodbenice, v kateri se delo opravlja, lahko izjemoma podaljša za največ 24 mesecev.

(2) Osebe, ki opravljajo samostojno dejavnost na ozemlju ene pogodbenice in gredo na ozemlje druge pogodbenice, da bi za krajši čas opravljale takšno dejavnost, ostanejo zavarovane po zakonodaji prve pogodbenice, če njihovo bivanje v drugi pogodbenici ni daljše od 12 mesecev. Če navedena dejavnost zaradi nepredvidljivih razlogov traja več kot 12 mesecev, se lahko uporaba zakonodaje prve pogodbenice s soglasjem pristojnega organa pogodbenice, v kateri se dejavnost začasno opravlja, podaljša še za največ 12 mesecev.

(3) Za potujoče osebe delodajalca, ki se ukvarja z zračnim, cestnim ali železniškim prometom, se uporablja zakonodaja pogodbenice, na ozemlju katere je sedež delodajalca.

(4) Za delavca, zaposlenega v poslovalnici ali v stalnem predstavništvu podjetja, katerega sedež je na ozemlju druge pogodbenice, se uporablja zakonodaja države, na ozemlju katere je poslovalnica ali stalno predstavništvo.

(5) Za posadko ladje in druge osebe, ki so na njej zaposlene, se uporablja zakonodaja pogodbenice, pod zastavo katere ladja plove.

(6) Za osebe, zaposlene v državni upravi, ki so napotene iz ene pogodbenice v drugo, se uporablja zakonodaja pogodbenice, iz katere so bile napotene.

Član 6.**Izjednačenost pravnih činjenica**

Ako obavljanje neke djelatnosti na osnovu koje osoba stiče dohodak ili određeni vid obaveznog osiguranja u skladu s pravnim propisima jedne države ugovornice ima pravno dejstvo na određena davanja iz socijalnog osiguranja, takva djelatnost ili vid obaveznog osiguranja ima jednako pravno dejstvo u drugoj državi ugovornici.

II. DIO**ODREDBE O PRIMJENI PRAVNIH PROPISA****Član 7.****Opće pravilo obaveznog osiguranja**

Za obavezno osiguranje zaposlenih osoba i osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost važe pravni propisi države ugovornice na čijoj teritoriji se obavlja rad odnosno samostalno djelatnost, osim ako nije drukčije određeno čl. 8. ili 9. ovog sporazuma.

Član 8.**Detaljširani radnici i druge osebe**

(1) Ako poslodavac sa sjedištem na teritoriji jedne države ugovornice uputi svoju zaposlenu osobu na rad na teritoriju druge države ugovornice, na njega se primjenjuju pravni propisi prve države ugovornice do kraja 24. kalendarskog mjeseca od početka rada na teritoriji druge države ugovornice, kao da je još uvijek zaposlen na teritoriji prve države ugovornice. Ako se takav rad mora produžiti za period duži od predviđena 24 mjeseca, primjena pravnih propisa države ugovornice u kojoj poslodavac ima sjedište može se izuzetno produžiti najduže za 24 mjeseca uz pristanak nadležnog organa države ugovornice u kojoj se rad obavlja.

(2) Osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost na teritoriji jedne države ugovornice, a odlaze na teritoriju druge države ugovornice kako bi tamo kraće vrijeme obavljale takvu djelatnost, ostaju osigurane prema pravnim propisima prve države ugovornice ukoliko njihov boravak u drugoj državi ugovornici nije duži od 12 mjeseci. Ako navedena djelatnost zbog nepredvidenih razloga traje duže od 12 mjeseci, tada se primjena pravnih propisa prve države ugovornice može, uz saglasnost nadležnog organa države ugovornice u kojoj se djelatnost privremeno obavlja, produžiti najduže za 12 mjeseci.

(3) Na putujuće osoblje poslodavca koji se bavi zračnim, drumskim ili željezničkim saobraćajem, primjenjuju se pravni propisi države ugovornice na čijoj je teritoriji sjedište poslodavca.

(4) Na radnika zaposlenog u poslovnici ili u stalnom predstavništvu preduzeća čije je sjedište na teritoriji druge države ugovornice primjenjuju se pravni propisi države na čijoj je teritoriji ta poslovnic ili stalno predstavništvo.

(5) Na posadu broda i na druge osebe zaposlene na brodu primjenjuju se pravni propisi države ugovornice pod čijom zastavom brod plove.

(6) Na osebe zaposlene u državnoj upravi koje su upućene iz jedne države ugovornice u drugu primjenjuju se pravni propisi države ugovornice iz koje su osebe upućene.

9. člen**Osebe, zaposlene v diplomatskih predstavništvih in konzulatih**

(1) Za člane diplomatskega osebja diplomatskega predstavništva in konzularne funkcionarje se uporablja zakonodaja pogodbenice pošiljateljice, ki jih je poslala v drugo pogodbenico državo sprejema.

(2) Prvi odstavek tega člena se uporablja tudi za člane administrativnega in tehničnega osebja ter za strežno osebje diplomatskega predstavništva in konzulata, ki niso državljani države sprejema in v njej tudi nimajo stalnega prebivališča.

(3) Ne glede na drugi odstavek tega člena lahko člani administrativnega in tehničnega osebja diplomatskega predstavništva in konzulata, ki so državljani države pošiljateljice in imajo v državi sprejema stalno prebivališče, v treh mesecih od začetka zaposlitve izberejo uporabo zakonodaje države pošiljateljice.

(4) Prvi odstavek tega člena se uporablja tudi za osebe, zaposlene v osebni službi pri članu diplomatskega osebja ali konzularnem funkcionarju, če so državljani države pošiljateljice in imajo v tej državi stalno prebivališče. Če zaposlene osebe niso državljani države pošiljateljice in v tej državi nimajo stalnega prebivališča, se uporablja zakonodaja, ki velja v državi sprejema.

10. člen**Dogovor o izvzetju**

(1) Na skupno zahtevo zaposlenega in njegovega delodajalca se lahko pristojni organi obeh pogodbenic dogovorijo o odstopu od določb 7. do 9. člena tega sporazuma, vendar morajo pri tem upoštevati vrsto in okoliščine zaposlitve.

(2) Če za zaposlenega po prvem odstavku tega člena velja zakonodaja prve pogodbenice, čeprav je zaposlen na ozemlju druge pogodbenice, se uporabi zakonodaja, kot če bi bil zaposlen na ozemlju prve pogodbenice.

**III. DEL
POSEBNE DOLOČBE****1. poglavje
ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE****11. člen****Seštevanje zavarovalnih dob**

Če je za pridobitev, ohranitev ali ponovno vzpostavitev pravic iz zdravstvenega zavarovanja potrebna predhodno dopolnjena določena zavarovalna doba, se zavarovalne dobe, ki se upoštevajo po zakonodaji obeh pogodbenic, seštevajo, če se ne nanašajo na isto obdobje.

12. člen**Uveljavljanje pravic**

(1) Zavarovanec, ki je zdravstveno zavarovan pri pristojnem nosilcu ene pogodbenice, ima pravico do nujnih zdravstvenih storitev tudi med začasnim bivanjem na ozemlju druge pogodbenice.

(2) Če je že nastal zavarovalni primer, mora zavarovanec pridobiti soglasje pristojnega nosilca pred začasno spremembo prebivališča. Soglasje se lahko odkloni zaradi zdravstvenega stanja, lahko pa se da tudi naknadno, če zaradi utemeljenih razlogov predhodno ni bilo zahtevano.

Član 9.**Osebe zaposlene u diplomatskim predstavništvima i konzulatima**

(1) Na članove diplomatskega osebja diplomatskega predstavništva i konzularne funkcionarje primjenjuju se pravni propisi države ugovornice – pošiljaoca koja ih je poslala u drugu državu ugovornicu – državu prijema.

(2) Stav 1. ovog člana primjenjuje se i na članove administrativnog i tehničkog osebja, kao i na poslugu diplomatskega predstavništva i konzulata koji nisu državljani države prijema i koji u njoj nemaju prebivalište.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, članovi administrativnog i tehničkog osebja diplomatskega predstavništva i konzulata koji su državljani države pošiljaoca i imaju u državi prijema prebivalište, mogu u roku od tri mjeseca od početka zaposlenja odabrati primjenu pravnih propisa države pošiljaoca.

(4) Stav 1. ovoga člana se primjenjuje i na osebe zaposlene u osobnoj službi kod člana diplomatskega osebja ili konzularnog funkcionara ako su oni državljani države pošiljaoca i imaju u toj državi prebivalište. Ako zaposlene osebe nisu državljani države pošiljaoca i u toj državi nemaju prebivalište, primjenjuju se pravni propisi koji važe u državi prijema.

Član 10.**Dogovor o izuzeću**

(1) Na zajednički zahtjev zaposlene osebe i njenog poslodavca mogu se nadležni organi obje države ugovornice dogovoriti o odstupanju od odredbi čl. 7. do 9. ovog sporazuma, ali pri tome moraju uzeti u obzir vrstu i okolnosti zaposlenja.

(2) Ako za zaposlenu osobu, prema stavu 1. ovog člana, važe pravni propisi prve države ugovornice, iako je ta osoba zaposlena na teritoriji druge države ugovornice, primjenjuju se pravni propisi tako kao da je ta osoba zaposlena na teritoriji prve države ugovornice.

**III. DIO
POSEBNE ODREDBE****1. Poglavlje
ZDRAVSTVENO OSIGURANJE****Član 11.****Sabiranje perioda osiguranja**

Ako je za sticanje, očuvanje ili ponovnu uspostavu prava iz zdravstvenog osiguranja potreban prethodno izvršen određeni period osiguranja, tada se periodi osiguranja koji se računaju prema pravnim propisima obje države ugovornice sabiru ukoliko se ne odnose na isti period.

Član 12.**Ostvarivanje prava**

(1) Osiguranik koji je zdravstveno osiguran kod nadležnog nosioca jedne države ugovornice ima pravo na hitne zdravstvene usluge također i u periodu privremenog boravka na teritoriji druge države ugovornice.

(2) Ako je osigurani slučaj već nastupio, osiguranik mora dobiti saglasnost nadležnih nosilaca prije privremene promjene boravka. Saglasnost se može uskratiti zbog zdravstvenog stanja, a može se dati i naknadno ukoliko prethodno nije bila tražena iz utvrđenih razloga.

(3) Zavarovanec, ki je zdravstveno zavarovan pri pristojnem nosilcu ene pogodbenice in ima stalno prebivališče na ozemlju druge pogodbenice, je v breme pristojnega nosilca upravičen do storitev nosilca v kraju bivanja po zakonodaji, ki velja za tega nosilca.

(4) Za storitve večje vrednosti (ortopedski in drugi pripomočki) je potrebno predhodno soglasje pristojnega nosilca, razen če bi bilo zaradi odložitve storitve ogroženo življenje ali zdravje zavarovanca.

(5) Zavarovanec, ki je zdravstveno zavarovan pri pristojnem nosilcu ene pogodbenice in mu je ta odobril, da se napoti na ozemlje druge pogodbenice zaradi zdravljenja, ki ga zahteva njegovo zdravstveno stanje, ima na ozemlju druge pogodbenice pravico do zdravstvenih storitev po zakonodaji te pogodbenice in v breme pristojnega nosilca.

(6) Dajatve zdravstvenega zavarovanja izplačuje pristojni nosilec v svoje breme in po svoji zakonodaji.

(7) Določbe prvega do šestega odstavka tega člena se uporabljajo tudi za družinske člane zavarovanca.

13. člen

Upokojenci in njihovi družinski člani

(1) Upokojenec, ki prejema pokojnino po zakonodaji obeh pogodbenic, ima pravico do zdravstvenega zavarovanja po zakonodaji pogodbenice, v kateri ima stalno prebivališče.

(2) Upokojenec, ki prejema pokojnino samo po zakonodaji ene pogodbenice, ima pa stalno prebivališče na ozemlju druge pogodbenice, ima pravico do zdravstvenih storitev po zakonodaji druge pogodbenice, v breme pristojnega nosilca prve pogodbenice. Med začasnim prebivanjem na ozemlju prve pogodbenice ima ta upokojenec pravico do nujnih zdravstvenih storitev po zakonodaji in v breme te pogodbenice.

(3) Družinski člani upokojencev, ki so zdravstveno zavarovani v eni pogodbenici in imajo stalno prebivališče na ozemlju druge pogodbenice, so upravičeni do zdravstvenih storitev v breme pristojnega nosilca. Obseg, vrsta in način uveljavljanja zdravstvenih storitev se določijo po zakonodaji pogodbenice, v kateri imajo stalno prebivališče, krog družinskih članov in trajanje pravic pa se določita po zakonodaji, ki velja za pristojnega nosilca.

14. člen

Nosilci, ki zagotavljajo zdravstvene storitve

Zdravstvene storitve iz 12., 13., 16. in 17. člena tega sporazuma zagotavlja:

– v Sloveniji – območna enota Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, pristojna po kraju stalnega ali začasnega prebivališča zavarovanca,

– v Bosni in Hercegovini – organizacijska enota nosilca zdravstvenega zavarovanja, pristojna po kraju stalnega ali začasnega prebivališča zavarovanca.

15. člen

Povračilo stroškov

(1) Stroške zdravstvenih storitev povrne pristojni nosilec v dejanskem znesku, razen upravnih stroškov.

(2) Pristojna nosilca se lahko dogovorita tudi za drugačen način obračunavanja stroškov.

(3) Osiguranik koji je zdravstveno osiguran kod nadležnog nosioca jedne države ugovornice i ima prebivalište na teritoriji druge države ugovornice ima pravo, na teret nadležnog nosioca, na usluge nosioca u mjestu boravka prema pravnim propisima koji važe za tog nosioca.

(4) Za usluge veće vrijednosti (ortopedska i druga pomagala) potrebna je prethodna saglasnost nadležnog nosioca, osim u slučaju da se zbog odlaganja usluge ugrozi život ili zdravlje osiguranika.

(5) Osiguranik koji je zdravstveno osiguran kod nadležnog nosioca jedne države ugovornice i koji je dobio njegovo odobrenje da ide na teritoriju druge države ugovornice radi liječenja koje zahtijeva njegovo zdravstveno stanje, ima pravo na zdravstvene usluge na teritoriji druge države ugovornice prema pravnim propisima te države ugovornice i na teret nadležnog nosioca.

(6) Davanja iz zdravstvenog osiguranja plaća nadležni nosilac na svoj teret i prema svojim pravnim propisima.

(7) Odredbe st. 1. do 6. ovog člana primjenjuju se i na članove porodice osiguranika.

Član 13.

Penzioneri i njihovi članovi porodica

(1) Pensioner koji prima penziju prema pravnim propisima obje države ugovornice ima pravo na zdravstveno osiguranje prema pravnim propisima države ugovornice u kojoj ima prebivalište.

(2) Pensioner koji prima penziju samo prema pravnim propisima jedne države ugovornice, a ima prebivalište na teritoriji druge države ugovornice, ima pravo na zdravstvene usluge prema pravnim propisima druge države ugovornice, a na teret nadležnog nosioca prve države ugovornice. U slučaju boravka na teritoriji prve države ugovornice taj pensioner ima pravo na hitne zdravstvene usluge prema pravnim propisima i na teret te države ugovornice.

(3) Članovi porodice pensionera koji su zdravstveno osigurani u jednoj državi ugovornici i imaju prebivalište na teritoriji druge države ugovornice Sporazuma imaju pravo na zdravstvene usluge na teret nadležnog nosioca. Obim, vrsta i način izvršavanja zdravstvenih usluga se određuju prema pravnim propisima države ugovornice u kojoj oni imaju prebivalište, a krug članova porodice i trajanje prava se određuje prema pravnim propisima koji važe za nadležnog nosioca.

Član 14.

Nosioci koji osiguravaju zdravstvene usluge

Zdravstvene usluge iz čl. 12, 13, 16. i 17. ovog sporazuma osigurava:

– u Sloveniji – teritorijalna jedinica Zavoda za zdravstveno osiguranje Slovenije, nadležna prema mjestu prebivališta ili boravišta osiguranika;

– u Bosni i Hercegovini – organizaciona jedinica nosioca zdravstvenog osiguranja koja je nadležna prema mjestu prebivališta ili boravišta osiguranika.

Član 15.

Povrat troškova

(1) Povrat troškova zdravstvenih usluga nadoknađuje nadležni nosilac u stvarnom iznosu, osim upravnih troškova.

(2) Nadležni nosioci se mogu dogovoriti također i o drugom načinu obračunavanja troškova.

2. poglavje POŠKODBA PRI DELU ALI POKLICNA BOLEZEN

16. člen

Poškodba pri delu ali poklicna bolezen

(1) Zavarovanec, ki je zaradi poškodbe pri delu ali zaradi poklicne bolezni upravičen do zdravstvenih storitev po zakonodaji ene pogodbenice, je med bivanjem na ozemlju druge pogodbenice upravičen do zdravstvenih storitev po zakonodaji, ki velja za nosilca v kraju začasnega prebivališča zavarovanca. Pri tem se uporabljata drugi in četrty odstavek 12. člena tega sporazuma.

(2) Stroški zdravstvenih storitev se povrnejo v skladu z določbami 15. člena tega sporazuma.

17. člen

Nesreča na poti na delo

Če zavarovanec s stalnim prebivališčem v eni pogodbenici potuje na podlagi veljavne pogodbe o zaposlitvi zaradi opravljanja dela v drugo pogodbenico brez prekinitve in po najkrajši poti ter doživi med potovanjem v kraj zaposlitve nesrečo, zagotovi ustrezne storitve in dajatve nosilec druge pogodbenice skladno s svojo zakonodajo o zavarovanju za primer poškodbe pri delu. Enako velja tudi za nesrečo, ki jo doživi zaposleni pri vrnitvi v državo stalnega prebivališča neposredno po poteku pogodbe o zaposlitvi, na podlagi katere je bil v drugi pogodbenici.

18. člen

Dajatev v primeru poklicne bolezni

(1) Če je treba v primeru poklicne bolezni upoštevati zakonodajo obeh pogodbenic, se dajatev odobri le po zakonodaji tiste pogodbenice, na ozemlju katere je zavarovanec nazadnje opravljal delo, ki lahko povzroči to poklicno bolezen, če zavarovanec po tej zakonodaji izpolnjuje pogoje.

(2) Če je zavarovanec v eni pogodbenici že pridobil pravico do dajatve zaradi poklicne bolezni, mora pristojni nosilec te pogodbenice še naprej zagotavljati dajatev tudi v primeru poslabšanja bolezni. Če pa je zavarovanec po uveljavitvi dajatve v prvi pogodbenici v drugi pogodbenici opravljal delo, pri katerem obstaja enako tveganje za poklicno bolezen, zaradi katere je že pridobil pravico do dajatve, mora nadaljnjo istovrstno dajatev zagotavljati nosilec druge pogodbenice.

3. poglavje DENARNO NADOMESTILO ZA ČAS PORODNIŠKEGA DOPUSTA OZIROMA STARŠEVSKO NADOMESTILO

19. člen

Denarno nadomestilo za čas porodniškega dopusta oziroma starševsko nadomestilo

(1) Osebe, ki preidejo iz ene pogodbenice v drugo pogodbenico, imajo pravico do denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta oziroma do starševskega nadomestila po zakonodaji pogodbenice, v kateri so bile zavarovane v trenutku pridobitve te pravice, če izpolnjujejo pogoje, ki jih za pridobitev teh dajatev predpisuje ta pogodbenica.

(2) Če je za pridobitev pravice do denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta oziroma do starševskega nadomestila po zakonodaji pogodbenice, ki dajatev zagotavlja, potrebna predhodna doba zavarovanja, se po potrebi seštevajo obdobja zavarovanja v obeh pogodbenicah.

2. Poglavlje POVREDA NA RADU ILI PROFESIONALNA BOLEST

Član 16.

Povreda na radu ili profesionalna bolest

(1) Osiguranik koji zbog povrede na radu ili zbog profesionalne bolesti ima pravo na zdravstvene usluge prema pravnim propisima jedne države ugovornice ima u periodu boravka na teritoriji druge države ugovornice pravo na zdravstvene usluge na teret nadležnog nosioca, a u skladu s pravnim propisima koji važe u mjestu boravišta. Tada se koriste st. 2. i 4. člana 12. ovog sporazuma.

(2) Troškovi zdravstvenih usluga se nadoknađuju u skladu s odredbama člana 15. ovog sporazuma.

Član 17.

Nesreća na putu na posao

Ukoliko osiguranik s prebivalištem u jednoj državi ugovornici putuje na osnovu važećeg ugovora o radu, a radi obavljanja posla, u drugu državu ugovornicu, bez prekida i najkraćim putem, te ako u toku tog putovanja u mjesto zaposlenja doživi nesreću, nosilac druge države ugovornice osigurava odgovarajuće usluge i davanja u skladu sa svojim pravnim propisima o osiguranju u slučaju povrede na radu. Isto važi i za nesreću koju doživi zaposleno lice pri povratku u državu prebivališta neposredno nakon isteka ugovora o radu na osnovu kojeg je to lice bilo u drugoj državi ugovornici.

Član 18.

Davanje u slučaju profesionalnog oboljenja

(1) Ako treba u slučaju profesionalne bolesti uzeti u obzir pravne propise obje države ugovornice, davanje se odobrava samo u skladu s pravnim propisima one države ugovornice na čijoj teritoriji je osiguranik posljednji put obavljao taj posao koji može da prouzrokuje tu profesionalnu bolest, ukoliko osiguranik prema tim pravnim propisima ispunjava uvjete.

(2) Ako je osiguranik u jednoj državi ugovornici već stekao pravo na davanje zbog profesionalne bolesti, nadležni nosilac te države ugovornice mora i dalje osiguravati davanje i u slučaju pogoršanja bolesti. Ako je pak osiguranik nakon sticanja prava na davanje u prvoj državi ugovornici obavljao posao u drugoj državi ugovornici, kod kojeg postoji jednak rizik za profesionalnu bolest zbog koje je već stekao pravo na davanje, tada mora nadalje to jednako davanje obezbijediti nosilac druge države ugovornice.

3. Poglavlje NOVČANA NAKNADA U PERIODU PORODILJSKOG ODSUSTVA ODNOSNO RODITELJSKA NAKNADA

Član 19.

Novčana naknada u periodu porodiljskog odsustva odnosno roditeljska naknada

(1) Osobe koje pređu iz jedne države ugovornice u drugu državu ugovornicu imaju pravo na novčanu naknadu u periodu porodiljskog odsustva, odnosno roditeljsku naknadu, po pravnim propisima države ugovornice u kojoj su bile osigurane u trenutku sticanja tog prava, ukoliko ispunjavaju uvjete koje za sticanje tih davanja propisuje ta država ugovornica.

(2) Ukoliko je za sticanje prava na novčanu naknadu za period porodiljskog odsustva, odnosno roditeljske naknade, u skladu s pravnim propisima države ugovornice koja osigurava davanje potreban prethodni period osiguranja, po potrebi se sabiru periodi osiguranja u obje države ugovornice.

(3) Če je višina denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta oziroma starševskega nadomestila odvisna od višine prethodne plače upravičenca in je upravičenec dopolnil predpisano dobo zavarovanja na način iz drugega odstavka tega člena, se kot prehodna plača upošteva samo plača, ki jo je upravičenec pridobil v pogodbenici, ki zagotavlja pravico do denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta oziroma do starševskega nadomestila, in sicer tako da se plača, zaslužena v tej državi, šteje kot plača, zaslužena v celotnem predpisanem obdobju.

4. poglavje STAROST, INVALIDNOST IN SMRT

20. člen

Seštevanje zavarovalnih dob

(1) Če je zavarovanec dopolnil zavarovalni dobi po zakonodaji obeh pogodbenic, se pri uveljavitvi, ohranitvi ali ponovni pridobitvi pravice do dajatev seštejeta, če se ne nanašata na isto obdobje. V kolikšni meri in kako se upošteva zavarovalna doba, določa zakonodaja pogodbenice, v kateri je zavarovanec dopolnil to zavarovalno dobo.

(2) Če z uporabo prvega odstavka tega člena niso izpolnjeni pogoji za priznanje pravice do dajatve, pristojni nosilec upošteva za državljane pogodbenic tudi zavarovalno dobo, dopolnjeno v tretjih državah, s katerimi sta obe pogodbenici sklenili sporazume o socialnem zavarovanju oziroma socialni varnosti, v katerih je predvideno seštevanje zavarovalnih dob. Če je s tretjo državo sklenila sporazum samo ena pogodbenica, nosilec te države pogodbenice upošteva za državljane pogodbenic tudi zavarovalno dobo, dopolnjeno v tretji državi.

(3) Zavarovalna doba, dopolnjena v drugi pogodbenici, se upošteva le v dejanskem trajanju.

21. člen

Določitev samostojne dajatve

Če obstaja po zakonodaji ene pogodbenice pravica do dajatve brez seštevanja zavarovalnih dob, nosilec te pogodbenice zagotovi ustrezno dajatev le na podlagi zavarovalne dobe, ki jo upošteva po svoji zakonodaji.

22. člen

Določitev sorazmernega dela dajatve

Če zavarovanec ali njegov družinski član izpolnjuje pogoje za dajatev le ob upoštevanju 20. člena tega sporazuma, se pravica do dajatve ugotavlja tako:

a) nosilec vsake pogodbenice bo po zakonodaji, ki velja zanj, ugotovil, ali določena oseba s seštevanjem zavarovalnih dob, kot je določeno v 20. členu tega sporazuma, po tej zakonodaji izpolnjuje pogoje za priznanje pravice do dajatve.

b) Če obstaja pravica do dajatve, bo vsak nosilec, ki pride v poštev, najprej izračunal teoretični znesek dajatve, ki bi ga moral izplačevati, če bi po svoji zakonodaji upošteval vso zavarovalno dobo, dopolnjeno po zakonodaji obeh pogodbenic, in zavarovalno dobo iz drugega odstavka 20. člena tega sporazuma. Če je znesek dajatve neodvisen od dolžine zavarovalne dobe, velja kot teoretični znesek.

(3) Ako visina novčane naknade za period porodiljskog odsustva, odnosno roditeljska naknada, zavisi od visine prethodne plače osobe koja ima pravo na tu naknadu i ako je ta osoba navršila propisani period osiguranja na način naveden u stavu 2. ovog člana, tada se kao prethodna plaća uračunava samo plaća koju je ta osoba ostvarila u državi ugovornici koja osigurava pravo na novčanu naknadu u periodu porodiljskog odsustva, odnosno roditeljsku naknadu, i to tako da se plaća zarađena u toj državi računa kao plaća u cjelokupnom propisanom periodu.

4. Poglavlje STAROST, INVALIDITET I SMRT

Član 20.

Sabiranje perioda osiguranja

(1) Ako je osiguranik ostvario periode osiguranja u skladu s pravnim propisima obje države ugovornice, tada se oni sabiru kod ostvarivanja, očuvanja ili ponovnog priznavanja prava na davanja, u slučaju da se ne odnose na isti period. U kojem obimu i kako se uzima u obzir period osiguranja, određuju pravni propisi države ugovornice u kojoj je osiguranik navršio taj period osiguranja.

(2) Ako prilikom primjene stava 1. ovog člana nisu ispunjeni uvjeti za priznavanje prava na davanja za državljane država ugovornica, nadležni nosilac uzima u obzir također i period osiguranja navršen u trećim državama sa kojima su obje države ugovornice sklopile sporazume o socijalnom osiguranju ili socijalnoj zaštiti, u kojima je predviđeno sabiranje perioda osiguranja. Ako je samo jedna država ugovornica sklopila ugovor sa trećom državom, nosilac te države ugovornice uzima u obzir za državljane država ugovornica također i period osiguranja koji je navršen u trećoj državi.

(3) Period osiguranja, ostvaren u drugoj državi ugovornici, uzima se u obzir samo u stvarnom trajanju.

Član 21.

Utvrđivanje samostalnog davanja

Ako prema pravnim propisima jedne države ugovornice postoji pravo na davanje bez sabiranja perioda osiguranja, nosilac te države ugovornice osigurava odgovarajuće davanje samo na osnovu perioda osiguranja koji on uzima u obzir u skladu sa svojim pravnim propisima.

Član 22.

Utvrđivanje srazmjernog dijela davanja

Ako osiguranik ili član njegove porodice ispunjava uvjete za davanje samo uz primjenu člana 20. ovog sporazuma, tada se pravo na davanje utvrđuje na sljedeći način:

(a) Nosilac svake države ugovornice će, u skladu sa svojim pravnim propisima, utvrditi ispunjava li određena osoba, sabiranjem perioda osiguranja kao što je to navedeno u članu 20. ovog sporazuma, uvjete za priznavanje prava na davanje.

(b) Ako postoji pravo na davanje svaki nosilac koji dolazi u obzir prvo će izračunati teoretski iznos davanja koji bi morao isplaćivati u slučaju kada bi prema svojim pravnim propisima uzeo u obzir cjelokupni period osiguranja, navršen prema pravnim propisima obje države ugovornice, i period osiguranja iz stava 2. člana 20. ovog sporazuma. Ako je iznos davanja nezavisan od dužine perioda osiguranja tada on važi kao teoretski iznos.

c) Na osnovi tega zneska bo nosilec določil znesek, ki ga je dolžan izplačevati, v sorazmerju med dolžino zavarovalne dobe po svoji zakonodaji in skupno zavarovalno dobo.

d) Če sta pri izvajanju točke c skupna zavarovalna doba, ki se upošteva po zakonodaji pogodbenic, in zavarovalna doba iz drugega odstavka 20. člena daljši od najdaljše možne zavarovalne dobe, ki je po zakonodaji ene pogodbenice določena za odmero višine dajatve, se delni znesek za izplačevanje izračuna v sorazmerju med zavarovalno dobo, ki se upošteva po zakonodaji te pogodbenice, in njeno najdaljšo možno zavarovalno dobo.

e) Pri izvajanju točke b tega člena pri določitvi osnove za pokojnino vsaka pogodbenica upošteva samo zavarovalno dobo, dopolnjeno v skladu s svojo zakonodajo.

23. člen

Zavarovalna doba, krajša od dvanajst mesecev

Če zavarovalna doba, ki se upošteva po zakonodaji ene pogodbenice, ne znaša skupaj dvanajst mesecev, se po njeni zakonodaji ne prizna nobena dajatev. Ta določba ne velja, če po tej zakonodaji obstaja pravica do dajatve samo na podlagi te zavarovalne dobe. V tem primeru nosilec druge pogodbenice pri uveljavitvi, ohranitvi ali ponovni pridobitvi pravice do dajatve in pri njeni višini upošteva samo zavarovalno dobo, za katero so bili plačani prispevki, kot če bi bila dopolnjena po njegovi zakonodaji.

5. poglavje BREZPOSELNOST

24. člen

Seštevanje zavarovalnih dob

Zavarovalna doba, dopolnjena z obveznim zavarovanjem po zakonodaji ene pogodbenice, se v potrebnih meri upošteva pri uveljavljanju pravice do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti po zakonodaji druge pogodbenice, če je bil brezposeln v državi pogodbenici, v kateri uveljavlja nadomestilo, v zadnjih osemnajstih mesecih pred vložitvijo zahtevka za nadomestilo v delovnem razmerju in obvezno zavarovan za primer brezposelnosti najmanj devet mesecev in če pri tem niso bili kršeni predpisi o zaposlovanju tujcev.

6. poglavje OTROŠKI DODATEK

25. člen

Pravica do otroškega dodatka

(1) Otroški dodatek se po zakonodaji ene pogodbenice prizna tudi za otroke, državljane druge pogodbenice s stalnim aličasnim prebivališčem v prvi pogodbenici.

(2) Če so ob uporabi določb tega sporazuma izpolnjeni pogoji za pridobitev pravice do otroškega dodatka po zakonodaji obeh pogodbenic, se pravica do otroškega dodatka prizna po zakonodaji tiste pogodbenice, v kateri ima otrok stalno prebivališče.

(3) Otroci v smislu tega poglavja so osebe, za katere je po veljavni zakonodaji obeh pogodbenic predviden otroški dodatek.

(c) Na osnovu ovog iznosa nosilac će odrediti iznos koji je dužan isplačivati srazmjerno prema dužini perioda osiguranja, prema svojim pravnim propisima i cjelokupnim periodom osiguranja.

(d) Ako su prilikom primjene tačke (c) ukupni period osiguranja koji se uzima u obzir prema pravnim propisima država ugovornica i period osiguranja iz stava 2. člana 20. ovog sporazuma duži od najdužeg mogućeg perioda osiguranja koji je prema pravnim propisima jedne države ugovornice određen za utvrđivanje visine davanja, tada se djelimični iznos za isplatu izračunava srazmjerno periodu osiguranja koji se uzima u obzir prema pravnim propisima te države ugovornice i njenog najdužeg mogućeg perioda osiguranja.

(e) Prilikom primjene tačke (b) ovog člana, kod određivanja penzijske osnove svaka država ugovornica uračunava samo period osiguranja ostvaren u skladu sa svojim pravnim propisima.

Član 23.

Period osiguranja kraći od 12 mjeseci

Ako period osiguranja koji se uzima u obzir prema pravnim propisima jedne države ugovornice ne iznosi ukupno 12 mjeseci, tada se prema njenim pravnim propisima ne priznaje nikakvo davanje. Ova odredba ne važi u slučaju da prema tim pravnim propisima postoji pravo na davanje samo na osnovu tog perioda osiguranja. U tom slučaju će nosilac druge države ugovornice, prilikom sticanja, očuvanja ili ponovnog priznavanja prava na davanje i njegovoj visini, uzeti u obzir samo period osiguranja za koji je plaćen doprinos, kao da je izvršen prema njegovim pravnim propisima.

5. Poglavje NEZAPOSLENOST

Član 24.

Sabiranje perioda osiguranja

Period osiguranja, postignut obaveznim osiguranjem u skladu s pravnim propisima jedne države ugovornice, uzima se u obzir u potrebnoj mjeri prilikom utvrđivanja prava na novčanu naknadu u slučaju nezaposlenosti prema pravnim propisima druge države ugovornice, ukoliko je nezaposleno lice bilo u radnom odnosu u državi ugovornici u kojoj utvrđuje naknadu u periodu zadnjih 18 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za naknadu i ukoliko je najmanje devet mjeseci bilo obavezno osigurano za slučaj nezaposlenosti, te ukoliko pri tome nisu bili prekršeni propisi o zapošljavanju stranaca.

6. Poglavje DJEČIJI DOPLATAK

Član 25.

Pravo na dječiji doplatak

(1) Pravo na dječiji doplatak se prema pravnim propisima jedne države ugovornice priznaje i za djecu državljane druge države ugovornice koja imaju prebivalište, odnosno boravište, u prvoj državi ugovornici.

(2) Ako su prilikom primjene odredbi ovog sporazuma ispunjeni uvjeti za sticanje prava na dječiji doplatak, u skladu s pravnim propisima obje države ugovornice, tada se pravo na dječiji doplatak priznaje u skladu s pravnim propisima one države ugovornice u kojoj dijete ima prebivalište.

(3) Djeca, u smislu ovog poglavja, su lica za koja je predviđen dječiji doplatak prema važećim pravnim propisima obje države ugovornice.

**IV. DEL
RAZNE DOLOČBE****26. člen****Izvajanje sporazuma**

(1) Pristojni organi bodo z administrativnim dogovorom določili način izvajanja tega sporazuma.

(2) Z dogovorom iz prvega odstavka tega člena bodo pristojni organi zaradi lažjega sporazumevanja in za vzpostavljanje enostavne in hitre zveze med nosilci obeh pogodbenic določili organe za zvezo.

(3) Pristojni organi pogodbenic se bodo obveščali o:

a) vseh ukrepov, ki jih bodo sprejeli za uporabo tega sporazuma;

b) vseh spremembah zakonodaje v zvezi z uporabo tega sporazuma, najpozneje v šestdesetih dneh po njihovi uveljavitvi.

(4) Pri uporabi tega sporazuma si morajo pristojni organi in nosilci obeh pogodbenic pomagati in ravnati kot pri uporabi svoje zakonodaje. Ta pomoč je brezplačna.

(5) Pristojni organi in nosilci obeh pogodbenic lahko zaradi uporabe tega sporazuma vzpostavijo neposreden stik med seboj in z udeleženi osebami ali njihovimi pooblaščenici.

(6) Pristojni organi in nosilci ene pogodbenice ne smejo zavrniti vloženih zahtevkov ali dopisov, ker so sestavljeni v uradnem jeziku druge pogodbenice.

(7) Zdravniške preglede, ki se opravljajo zaradi izvajanja zakonodaje ene pogodbenice, nanašajo pa se na osebe s stalnim prebivališčem na ozemlju druge pogodbenice, bo na prošnjo pristojnega nosilca in v njegovo breme opravil nosilec v kraju stalnega prebivališča osebe. Če se zdravniški pregledi opravljajo v interesu obeh pogodbenic, se stroški ne povrnejo.

27. člen**Oprostitev overovitev in plačila taks**

(1) Če so po zakonodaji ene pogodbenice pisne vloge in listine, ki jih je treba predložiti pri uporabi te zakonodaje, delno ali v celoti oproščene taks, vključno s konzularnimi in upravnimi taksami, velja ta oprostitev tudi za ustrezne pisne vloge in listine, ki jih je treba predložiti pri uporabi tega sporazuma ali zakonodaje druge pogodbenice iz prvega odstavka 2. člena tega sporazuma.

(2) Za listine, ki jih je treba predložiti pri uporabi tega sporazuma ali zakonodaje ene pogodbenice iz prvega odstavka 2. člena tega sporazuma službam druge pogodbenice, ni potrebna overovitev oziroma kakšna podobna formalnost.

28. člen**Vlaganje zahtevkov**

(1) Zahtevki, izjave ali pravna sredstva, ki se pri uporabi tega sporazuma ali zakonodaje ene pogodbenice vložijo pri pristojnem organu ali nosilcu ene od pogodbenic, se obravnavajo kot zahtevki, izjave ali pravna sredstva, vložena pri pristojnem organu ali nosilcu druge pogodbenice.

**IV. DIO
RAZNE ODREDBE****Član 26.****Provedba sporazuma**

(1) Nadležni organi će administrativnim dogovorom odrediti način provedbe ovog sporazuma.

(2) Dogovorom iz stava 1. ovog člana nadležni organi će zbog lakšeg sporazumijevanja i radi uspostavljanja jednostavne i brze veze između nosilaca obje države ugovornice odrediti organe za vezu.

(3) Nadležni organi država ugovornica će se obavještavati o sljedećem:

a) o svim mjerama koje će biti prihvaćene za primjenjivanje ovog sporazuma;

b) o svim promjenama pravnih propisa u vezi s primjenom ovog sporazuma, najkasnije u roku od 60 dana nakon njihovog stupanja na snagu.

(4) Prilikom primjene ovog sporazuma nadležni organi i nosioci obje države ugovornice moraju se pomagati i ophoditi kao da se radi o primjeni vlastitih pravnih propisa. Takva pomoć je besplatna.

(5) Nadležni organi i nosioci obje države ugovornice mogu radi primjene ovog sporazuma uspostaviti neposredan međusobni kontakt, kao i sa zainteresiranim osobama ili njihovim opunomoćenicima.

(6) Nadležni organi i nosioci jedne države ugovornice ne smiju odbiti podnesene zahtjeve ili dopise zbog što su napisani jezikom druge države ugovornice.

(7) Ljekarske preglede koji se vrše radi primjene pravnih propisa jedne države ugovornice, a odnose se na osobe s prebivalištem na teritoriji druge države ugovornice, na molbu nadležnog nosioca i na njegov teret, obaviti će nosilac u mjestu prebivališta osobe. Ako se ljekarski pregledi obavljaju u interesu obje države ugovornice troškovi se ne naknađuju.

Član 27.**Oslobađanje od ovjere i plaćanja taks**

(1) Ako su prema pravnim propisima jedne države ugovornice pisani podnesci i isprave koje treba podnijeti prilikom primjene tih pravnih propisa djelimično ili u potpunosti oslobođeni taks, uključujući i konzularne i upravne takse, tada to oslobađanje važi i za odgovarajuće pisane podneske i isprave koje treba podnijeti prilikom primjene ovog sporazuma ili pravnih propisa druge države ugovornice iz člana 2. stav 1. ovog sporazuma.

(2) Za isprave koje treba podnijeti prilikom primjene ovog sporazuma ili pravnih propisa jedne države ugovornice iz člana 2. stav 1. ovog sporazuma službama druge države ugovornice nije potrebna ovjera, odnosno neka slična formalnost.

Član 28.**Podnošenje zahtjeva**

(1) Zahtjevi, izjave ili pravna sredstva koja se prilikom primjene ovog sporazuma ili pravnih propisa jedne države ugovornice podnesu nadležnom organu ili nosiocu jedne od država ugovornica smatraju se kao zahtjevi, izjave ili pravna sredstva podnesena nadležnom organu ili nosiocu druge države ugovornice.

(2) Zahtevak za dajatev, vložen po zakonodaji ene pogodbenice, se šteje kot zahtevak za ustrezno dajatev po zakonodaji druge pogodbenice. To ne velja, kadar vlagatelj izrecno zahteva, da se odloži uveljavljanje pravic do dajatev za primer starosti, pridobljenih po zakonodaji druge pogodbenice.

(3) Zahtevke, izjave ali pravna sredstva, ki morajo biti pri uporabi zakonodaje ene pogodbenice v določenem roku vloženi pri nekem organu, nosilcu ali drugi pristojni službi te pogodbenice, lahko oseba vloži v enakem roku pri ustreznem organu, nosilcu ali drugi pristojni službi druge pogodbenice.

(4) V primerih iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena organi nemudoma neposredno ali s posredovanjem organov za zvezo dostavijo vložene zahtevke, izjave ali pravna sredstva ustreznemu nosilcu druge pogodbenice.

29. člen

Valuta in obračunski tečaj

(1) Nosilec, pristojen za izplačevanje dajatev po zakonodaji ene pogodbenice, dajatev priznava v valuti, ki velja v tej pogodbenici.

(2) Izplačila dajatev iz prvega odstavka tega člena se upravičencu, ki prebiva v drugi pogodbenici, izvršijo v konvertibilni valuti (EUR).

(3) Izplačila med nosilci pogodbenic se opravljajo v konvertibilni valuti (EUR).

(4) Pri preračunavanju dajatev v valuto druge pogodbenice je merodajen tečaj, ki je veljal na dan, ko je nosilec nakazal dajatev organu za izplačilo svoje države, zaradi izplačila v drugo pogodbenico.

30. člen

Priznavanje izvršljivih odločb

(1) Izvršljive odločbe sodišč in odločbe drugih organov ali nosilcev ene pogodbenice ter dokazila o neplačevanju prispevkov (listine) ali drugih terjatev iz socialnega zavarovanja ter zahteve za vračilo neupravičeno prejetih dajatev se priznajo tudi v drugi pogodbenici.

(2) Priznanje se sme zavrniti le, če je v nasprotju s pravnim redom tiste pogodbenice, v kateri naj bi bila odločba ali listina priznana.

(3) Na podlagi izvršljivih odločb in listin, priznanih po prvem odstavku tega člena, se opravi izvršba v drugi pogodbenici. Izvršilni postopek poteka po zakonodaji, ki velja glede izvršitve izdanih ustreznih odločb in listin v pogodbenici, na območju katere se izvršba opravlja. Na izvodu odločbe ali listine mora biti potrjeno o njeni izvršljivosti (klavzula o izvršljivosti).

31. člen

Poračun akontacije

(1) Če je nosilec ene pogodbenice izplačal akontacijo dajatev, se za poravnavo akontacije na njegovo zahtevo zadrži izplačilo zneska za isto obdobje, za katero obstaja pravica po zakonodaji druge pogodbenice.

(2) Če je nosilec ene pogodbenice izplačal višjo dajatev, kot bi jo moral za obdobje, za katero mora nosilec druge pogodbenice naknadno izplačati ustrezno dajatev, se razlika med pripadajočo dajatvijo in višino zneska, ki ga je treba naknadno izplačati, obravnava kot akontacija v smislu prvega odstavka tega člena.

(2) Zahtev za davanje podnesen prema pravnim propisima jedne države ugovornice smatra se kao zahtev za odgovarajuće davanje prema pravnim propisima druge države ugovornice. To ne važi kada podnosilac zahtjeva izričito traži da se odgodi ostvarivanje prava na davanje u slučaju starosti, stečenih prema pravnim propisima druge države ugovornice.

(3) Zahtjeve, izjave ili pravna sredstva koji se kod primjene pravnih propisa jedne države ugovornice moraju podnijeti u odgovarajućem roku nekom organu, nosiocu ili drugoj nadležnoj službi te države ugovornice, mogu se u istom roku podnijeti odgovarajućem organu, nosiocu ili drugoj nadležnoj službi druge države ugovornice.

(4) U slučajevima iz st. 1, 2. i 3. ovog člana organi odmah neposredno ili posredovanjem organa za vezu dostavljaju podnesene zahtjeve, izjave ili pravna sredstva odgovarajućem nosiocu druge države ugovornice.

Član 29.

Valuta i obračunski kurs

(1) Nosilac nadležan za isplatu davanja prema pravnim propisima jedne države ugovornice davanja priznaje u valuti koja važi u toj državi ugovornici.

(2) Isplate davanja iz stava 1. ovog člana korisniku koji ima prebivalište u drugoj državi ugovornici obavljaju se u konvertibilnoj valuti (EUR).

(3) Isplate između nosilaca država ugovornica obavljaju se u konvertibilnoj valuti (EUR).

(4) Kod preračunavanja davanja u valutu druge države ugovornice je mjerodavan kurs koji važi na dan kad je nosilac doznačio davanje organu isplate svoje države radi isplate u drugu državu ugovornicu.

Član 30.

Priznavanje izvršnih odluka

(1) Izvršne odluke sudova, kao i odluke drugih organa ili nosilaca jedne države ugovornice, te dokazi o neplaćanju doprinosa (isprave) ili drugih potraživanja iz socijalnog osiguranja, kao i zahtjev za vraćanje neopravdano primljenog davanja, priznaju se i u drugoj državi ugovornici.

(2) Priznavanje se može odbiti jedino ako je u suprotnosti s pravnim poretkom one države ugovornice u kojoj bi odluku ili ispravu trebalo priznati.

(3) Na osnovu izvršnih odluka i isprava, priznatih prema stavu 1. ovoga člana, provodi se izvršenje u drugoj državi ugovornici. Izvršni postupak se provodi prema pravnim propisima koji vrijede za izvršenje donesenih odgovarajućih odluka i isprava u onoj državi ugovornici na čijem se području provodi izvršenje. Primjerak odluke ili isprave mora sadržavati potvrdu o njenoj izvršnosti (klavzula o izvršnosti).

Član 31.

Obračun akontacije

(1) Ako je nosilac jedne države ugovornice isplatio akontaciju davanja, tada će se isplaćena akontacija na njegov zahtjev naplatiti zadržavanjem isplate iznosa za isti period na koji postoji pravo na davanje prema pravnim propisima druge države ugovornice.

(2) Ako je nosilac jedne države ugovornice isplatio više davanja nego što je trebalo za period za koji nosilac druge države ugovornice mora naknadno isplatiti odgovarajuće davanje, tada se razlika između pripadajućeg davanja i visine iznosa kojeg treba naknadno isplatiti računa kao akontacija u smislu stava 1. ovog člana.

32. člen**Povrnitev škode**

(1) Če je oseba v skladu z zakonodajo ene pogodbenice upravičena do odškodnine za škodo, nastalo na območju druge pogodbenice, preide zahtevek za odškodnino na nosilca prve pogodbenice po zakonodaji te pogodbenice.

(2) Če odškodninski zahtevek za istovrstne dajatve iz istega škodnega primera pripada nosilcu ene in druge pogodbenice, lahko tretji s plačilom enemu ali drugemu nosilcu z oprostilnim učinkom zadovolji zahtevek obeh nosilcev. V medsebojnem razmerju sta nosilca dolžna opraviti poravnavo v sorazmernih deležih.

33. člen**Reševanje sporov**

(1) Spore v zvezi z izvajanjem tega sporazuma rešujejo pristojni organi sporazumno.

(2) Če spor ni rešen na način iz prvega odstavka tega člena v šestih mesecih od prvega predloga za začetek pogajanj, se preda arbitraži, o katere sestavi in postopku se dogovorita pogodbenici. Odločitev arbitraže je za državi pogodbenici dokončna in obvezujoča.

**V. DEL
PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE****34. člen****Pravica do dajatev**

(1) Ta sporazum se ne uporablja za izplačilo dajatev za čas, preden je začel veljati.

(2) Za ugotavljanje pravic do dajatev po tem sporazumu se upošteva tudi zavarovalna doba, ki je bila dopolnjena po zakonodaji pogodbenic pred začetkom veljavnosti tega sporazuma.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena velja ta sporazum tudi za primere zavarovanja, ki so nastali, preden je začel veljati.

(4) Dajatve, ki so plačljive šele na podlagi tega sporazuma, se ugotavljajo na zahtevo upravičenca. Če je zahteva vložena v dveh letih od uveljavitve tega sporazuma, se dajatev prizna od njegove uveljavitve. Če je zahteva vložena po tem roku, pa se dajatev prizna z dnem, ki je določen po zakonodaji vsake pogodbenice.

(5) Ne glede na določbo tretjega odstavka 20. člena tega sporazuma se zavarovalne dobe, dopolnjene do 8. oktobra 1991, po zakonodajah obeh pogodbenic, ki sta veljali v času, ko sta obe pogodbenici uporabljali zakonodajo nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije, upoštevajo v trajanju, kot so bile priznane po teh zakonodajah.

35. člen**Upoštevanje obdobj zavarovanja**

(1) Zavarovalne dobe, dopolnjene v drugih državah, ki jih je nekdanja Socialistična federativna republika Jugoslavija prevzela na podlagi mednarodnih sporazumov s temi državami, prevzame v svoje breme pogodbenica, državljan katere je zavarovanec na dan vložitve zahteve za pokojnino. Če ima zavarovanec državljanstvo obeh pogodbenic, prevzame zavarovalne dobe v svoje breme pogodbenica, v kateri ima

Član 32.**Naknada štete**

(1) Ako osoba koja prema pravnim propisima jedne države ugovornice ima pravo na naknadu štete od treće osobe koja je nastala na teritoriji druge države ugovornice, tada zahtjev za naknadu štete prelazi na nosioca prve države ugovornice, i to prema pravnim propisima koji važe za tu državu ugovornicu.

(2) Ako zahtjev za naknadu štete za istoimena davanja iz istog slučaja nastale štete pripada nosiocu i jedne i druge države ugovornice, tada može treće lice udovoljiti zahtjevu oba nosioca plaćanjem jednom ili drugom nosiocu uz oslobađajući učinak. U međusobnom odnosu su nosioci dužni izvršiti poravnanje u srazmjernim dijelovima.

Član 33.**Rješavanje sporova**

(1) Sporovi u vezi s provedbom ovog sporazuma rješavaju se između nadležnih organa dogovorno.

(2) Ako se spor ne riješi na način iz stava 1. ovog člana u roku od šest mjeseci od prvog prijedloga za početak pregovora, predaje se arbitraži čiji sastav i postupak će biti predmet dogovora između država ugovornica. Odluka arbitraže je za države ugovornice konačna i obavezujuća.

**V. DIO
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE****Član 34.****Pravo na davanje**

(1) Ovaj sporazum se ne primjenjuje za isplatu davanja za period prije njegovog stupanja na snagu.

(2) Za utvrđivanje prava na davanje prema ovom sporazumu uzima se u obzir i period osiguranja koji je ostvaren prema pravnim propisima država ugovornica prije stupanja na snagu ovog sporazuma.

(3) Bez obzira na stav 1. ovog člana, ovaj sporazum važi i za slučajeve osiguranja nastale prije njegovog stupanja na snagu.

(4) Davanja koja postaju predmet plaćanja tek na osnovu ovog sporazuma utvrđuju se na zahtjev korisnika. Ukoliko je zahtjev podnesen u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovog sporazuma, tada se davanje priznaje od njegovog stupanja na snagu. Ako je zahtjev podnesen nakon tog roka onda se davanje priznaje od dana određenog u skladu s pravnim propisima svake države ugovornice.

(5) Bez obzira na odredbu člana 20. stav 3. ovog sporazuma, periodi osiguranja navršeni do 8. oktobra 1991. godine u skladu s pravnim propisima država ugovornica koji su važili u vrijeme kada su obje države ugovornice primjenjivale pravne propise bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije uzimaju se u obzir u trajanju kako su priznate prema tim pravnim propisima.

Član 35.**Uračunavanje perioda osiguranja**

(1) Periode osiguranja navršene u drugim državama koje je bivša Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija preuzela na osnovu međunarodnih ugovora s tim državama preuzima na svoj teret država ugovornica čiji je osiguranik državljanin na dan podnošenja zahtjeva za penziju. U slučaju da osiguranik ima državljanstvo obje države ugovornice, periode osiguranja preuzima na svoj teret država ugovornica u kojoj osiguranik ima

zavarovanec stalno prebivališče na dan vložitve zahteve za pokojnino. Če zavarovanec ni državljan pogodbenic ali državljan katere od držav naslednic nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije, gredo navedene zavarovalne dobe v breme nosilca pogodbenice, katere republiški državljan je bil ta zavarovanec na dan prevzema obveznosti po mednarodnem sporazumu.

(2) Zavarovalne dobe, dopolnjene po zakonodaji nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije o pokojninskem in invalidskem zavarovanju vojaških zavarovancev od 1. januarja 1973 do 8. oktobra 1991, gredo v breme pogodbenice, državljan katere je zavarovanec na dan uveljavitve sporazuma. Če ima oseba državljanstvo obeh pogodbenic, gredo zavarovalne dobe v breme pogodbenice, v kateri ima oseba stalno prebivališče na dan uveljavitve sporazuma.

36. člen

Dajatve po prejšnji zakonodaji

(1) Dajatve, ki jih je pristojni nosilec ene pogodbenice do 7. oktobra 1991 priznal po zakonodaji nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije z upoštevanjem zavarovalne dobe, dopolnjene po zakonodaji druge pogodbenice, ostanejo obveznost pristojnega nosilca pogodbenice, ki je te dajatve priznal.

(2) Pokojnina, ki jo je pristojni nosilec ene pogodbenice priznal v smislu prvega odstavka tega člena, ostane obveznost nosilca pogodbenice, ki jo je priznal in se ne preračunava niti v primeru, če pristojni nosilec druge pogodbenice upokojencu prizna pokojnino ali sorazmerni del pokojnine z uporabo tega sporazuma na podlagi zavarovalne dobe, ki pri odmeri pokojnine iz prvega odstavka tega člena še ni bila upoštevana, tudi če ta zavarovalna doba znaša manj kot 12 mesecev.

(3) Pokojnine, ki jih je pristojni nosilec ene pogodbenice priznal v sorazmernem delu v obdobju od 8. oktobra 1991 do začetka veljavnosti tega sporazuma z upoštevanjem zavarovalne dobe dopolnjene po zakonodaji druge pogodbenice in z uporabo nekega tretjega mednarodnega sporazuma o socialnem zavarovanju z izjemo sporazumov sklenjenih med državami nastalimi na območju bivše SFRJ, se ne preračunavajo po določbah tega sporazuma. To velja tudi za t. i. »samostojne« pokojnine priznane v istem obdobju na podlagi skupne zavarovalne dobe, dopolnjene po zakonodajah obeh pogodbenic, če je na podlagi teh zavarovalnih dob nosilec neke tretje države priznal svojo dajatev po mednarodnem sporazumu o socialnem zavarovanju, sklenjenem med eno od pogodbenic in to tretjo državo.

(4) Po smrti upokojenca iz prvega do tretjega odstavka tega člena se določbe navedenih odstavkov uporabljajo tudi za uveljavljanje pravice do vdovske oziroma družinske pokojnine.

37. člen

Ponovna odmera pokojnin

(1) Pokojnine, ki jih je pristojni nosilec ene pogodbenice priznal v obdobju od 8. oktobra 1991 do začetka veljavnosti tega sporazuma z upoštevanjem zavarovalne dobe, dopolnjene po zakonodaji druge pogodbenice, se po uradni dolžnosti odmerijo po določbah tega sporazuma. To velja tudi za dajatve, ki so bile prvič priznane v eni pogodbenici do 7. oktobra 1991, nato pa v obdobju iz prvega stavka uveljavljene ter priznane v drugi pogodbenici na podlagi pretežnosti zavarovalne dobe, dopolnjene po zakonodaji te pogodbenice. V teh primerih velja

prebivališče na dan podnošenja zahtjeva za penziju. U slučaju da osiguranik nije državljanin država ugovornica ili državljanin bilo koje od država naslednica bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, navedeni periodi osiguranja idu na teret nosioca države ugovornice čiji je republiški državljanin bio taj osiguranik na dan preuzimanja obaveza po međunarodnom sporazumu.

(2) Periodi osiguranja navršeni prema pravnim propisima bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije o penziji i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika od 1. januara 1973. do 8. oktobra 1991. godine padaju na teret države ugovornice čiji je osiguranik državljanin na dan stupanja na snagu ovog sporazuma. U slučaju da osoba ima državljanstvo objiju država ugovornica, navedene periode će na svoj teret uračunati država ugovornica u kojoj osoba ima prebivališče na dan stupanja na snagu ovog sporazuma.

Član 36.

Davanja prema prethodnim pravnim propisima

(1) Davanja koja je nadležni nosilac jedne države ugovornice priznao do 7. oktobra 1991. godine prema pravnim propisima bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, sa uračunavanjem perioda osiguranja navršenog prema pravnim propisima druge države ugovornice, ostaju obaveza nadležnog nosioca države ugovornice koji je ta davanja priznao.

(2) Penzija koju je nadležni nosilac jedne države ugovornice priznao u smislu stava 1. ovog člana, ostaje obaveza nosioca države ugovornice koji ju je priznao i ne preračunava se ni u slučaju ako nadležni nosilac druge države ugovornice penzioneru prizna penziju ili srazmjerni dio penzije primjenom ovog sporazuma, na osnovu perioda osiguranja koji prilikom određivanja penzije prema stavu 1. ovog člana još nije bio uračunat čak i kada je taj period kraći od 12 mjeseci.

(3) Penzije koje je nadležni nosilac jedne države ugovornice priznao u srazmjernom dijelu u periodu od 8. oktobra 1991. godine do početka važenja ovog sporazuma, uz uračunavanje perioda osiguranja navršenog prema pravnim propisima druge države ugovornice i primjenom nekog trećeg međunarodnog sporazuma o socijalnom osiguranju, izuzev sporazuma sklopljenih između država nastalih na teritoriji bivše SFRJ, ne preračunavaju se prema odredbama ovog sporazuma. Isto važi i za tzv. „samostalne“ penzije priznate u istom periodu na osnovu ukupnog perioda osiguranja, navršenog prema pravnim propisima obje države ugovornice, ukoliko je na osnovu tih perioda osiguranja nosilac neke treće države priznao svoje davanje u skladu s međunarodnim sporazumom o socijalnom osiguranju sklopljenim između jedne od država ugovornica i te treće države.

(4) Nakon smrti pensionera iz stava 1. do 3. ovog člana odredbe navedenih stavova se primjenjuju i za ostvarivanje prava na udovičku, odnosno porodičnu penziju.

Član 37.

Ponovno određivanje penzija

(1) Penzije koje je nadležni nosilac jedne države ugovornice priznao u periodu od 8. oktobra 1991. godine do početka važenja ovog sporazuma, uz uračunavanje perioda osiguranja navršenog prema pravnim propisima druge države ugovornice, određuju se prema službenoj dužnosti u skladu s odredbama ovog sporazuma. To važi i za davanja koja su po prvi put bila priznata u jednoj od država ugovornica do 7. oktobra 1991. godine, a zatim u periodu iz prethodne rečenice ostvarena i priznata u drugoj državi ugovornici na osnovu pretežnog staža

dan, ko je nosilec prve pogodbenice začel postopek, kot dan vložitve zahtevka po zakonodaji druge pogodbenice. Tako določene dajatve grede od prvega dne naslednjega meseca po mesecu, v katerem je pristojni nosilec, ki je prvi priznal pravico do pokojnine, začel postopek za ponovno odmero pokojnine.

(2) Pogoji za pridobitev pravice do pokojnine iz prvega odstavka tega člena se v drugi pogodbenici ugotavljajo po zakonodaji, ki velja na dan uveljavitve tega sporazuma. Če po zakonodaji druge pogodbenice niso izpolnjeni pogoji za priznanje pravice do pokojnine na dan uveljavitve tega sporazuma, ostanejo dajatve obveznost pogodbenice, ki jih je priznala.

(3) Če bi bil z uporabo prvega odstavka tega člena seštevek pokojnin, odmerjenih po zakonodajah obeh pogodbenic, nižji od že priznane pokojnine, ki bi se na dan ponovne odmere izplačevala po zakonodaji ene pogodbenice, bo pristojni nosilec te pogodbenice izplačeval upravičencu tudi razliko med svojo že priznano pokojnino in seštevkom pokojnin, odmerjenih po zakonodajah obeh pogodbenic na ta način:

a) upravičencu, ki je pokojnino že pridobil po zakonodaji ene pogodbenice in ima na dan ponovne odmere pokojnine stalno prebivališče v tej pogodbenici, bo pristojni nosilec pokojnino še naprej izplačeval v znesku, ki bi mu pripadal po zakonodaji te pogodbenice. V tem primeru bo pristojni nosilec druge pogodbenice izplačeval pokojnino neposredno pristojnemu nosilcu prve pogodbenice.

b) upravičencu, ki je pravico do pokojnine že pridobil v tej pogodbenici in ima na dan ponovne odmere pokojnine stalno prebivališče v drugi pogodbenici ali v neki tretji državi, bo izplačeval pokojnino, na novo odmerjeno po svoji zakonodaji in razliko med zadnjim izplačanim zneskom prej priznane pokojnine ter seštevkom pokojnin, odmerjenih po zakonodajah obeh pogodbenic. Razliko iz prejšnjega stavka bo pristojni nosilec prve pogodbenice izplačeval, vse dokler seštevek pokojnin, odmerjenih po zakonodaji obeh pogodbenic, ne bo dosegel višine prej izplačevane pokojnine. Za kritje preplačila pri nosilcu prve pogodbenice bo nosilec druge pogodbenice zneske svoje pokojnine izplačeval nosilcu prve pogodbenice vse dokler nosilec prve pogodbenice ne bo ponovno odmeril pokojnine ter dokler preplačilo pri nosilcu prve pogodbenice ne bo poplačano, nato pa bo pokojnino izplačeval neposredno upravičencu. O vsaki spremembi svoje pokojnine bo obveščal pristojnega nosilca prve pogodbenice, dokler bo to potrebno.

(4) Pristojni nosilec v prvi pogodbenici ponovno odmeri pokojnino na podlagi novo ugotovljene zavarovalne dobe v skladu s tem sporazumom le, če nosilec druge pogodbenice prizna pravico do pokojnine v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena.

(5) Pokojnine, ki jih je pristojni nosilec ene pogodbenice priznal v obdobju po 7. oktobru 1991 in pred uveljavitvijo tega sporazuma na podlagi zavarovalne dobe, krajše od 12 mesecev, dopolnjene po zakonodaji te pogodbenice, in z upoštevanjem zavarovalnih dob, dopolnjenih izključno po zakonodaji druge pogodbenice, se bodo ponovno odmerile z uporabo 23. člena tega sporazuma in prvega odstavka tega člena.

osiguranja, navršenog prema pravnim propisima te države ugovornice. U tim slučajevima dan kada je nosilac prve države ugovornice započeo postupak važi kao dan podnošenja zahtjeva, u skladu s pravnim propisima druge države ugovornice. Tako određena davanja pripadaju od prvog dana narednog mjeseca nakon mjeseca u kojem je nadležni nosilac koji je prvi priznao pravo na penziju započeo postupak za ponovno određivanje penzije.

(2) Uvjeti za sticanje prava na penziju iz stava 1. ovog člana u drugoj državi ugovornici se određuju prema pravnim propisima koji važe na dan stupanja na snagu ovog sporazuma. Ako prema pravnim propisima druge države ugovornice nisu ispunjeni uvjeti za priznanje prava na penziju na dan stupanja na snagu ovog sporazuma, davanja ostaju obaveza države ugovornice koja ih je priznala.

(3) Ako bi primjenom stava 1. ovog člana zbir penzija određenih prema pravnim propisima obje države ugovornice bio manji od već priznate penzije koja se na dan ponovnog određivanja isplaćuje prema pravnim propisima jedne države ugovornice, tada će nadležni nosilac te države ugovornice isplaćivati korisniku i razliku između svoje već priznate penzije i zbira penzija određenih prema pravnim propisima obje države ugovornice na sljedeći način:

a) Korisniku koji je penziju već stekao prema pravnim propisima jedne države ugovornice i koji ima na dan ponovnog određivanja penzije prebivalište u toj državi ugovornici nadležni nosilac će i dalje isplaćivati penziju u iznosu koji bi mu pripadao prema pravnim propisima te države ugovornice. U tom slučaju će nadležni nosilac druge države ugovornice isplaćivati svoju penziju neposredno nadležnom nosiocu prve države ugovornice.

b) Korisniku koji je pravo na penziju već stekao u toj državi ugovornici i ima na dan ponovnog određivanja penzije prebivalište u drugoj državi ugovornici ili u nekoj trećoj državi, nadležni nosilac prve države ugovornice će isplaćivati penziju, nanovo određenu prema svojim pravnim propisima, i razliku između posljednjeg isplaćenog iznosa ranije priznate penzije i zbira penzija određenih prema pravnim propisima obje države ugovornice. Razliku iz prethodne rečenice će nadležni nosilac prve države ugovornice isplaćivati sve dok zbir penzija određenih prema pravnim propisima obje države ugovornice ne dostigne visinu prethodno isplaćivane penzije. Za pokriće preplate kod nosioca prve države ugovornice nosilac druge države ugovornice će svoje penzije isplaćivati nosiocu prve države ugovornice sve dok nosilac prve države ugovornice ponovno ne odredi penziju i dok preplata kod nosioca prve države ugovornice ne bude podmirena, a zatim će penziju isplaćivati neposredno korisniku. O svakoj promjeni svoje penzije on će, sve dok to bude potrebno, obavještavati nadležnog nosioca prve države ugovornice.

(4) Nadležni nosilac prve države ugovornice će ponovno odrediti penziju na osnovu nanovo utvrđenog perioda osiguranja u skladu s ovim sporazumom samo u slučaju da nosilac druge države ugovornice prizna pravo na penziju u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana.

(5) Penzije koje je nadležni nosilac jedne države ugovornice priznao u periodu nakon 7. oktobra 1991. godine i do stupanja na snagu ovog sporazuma, na osnovu perioda osiguranja kraćeg od 12 mjeseci navršenog prema pravnim propisima te države ugovornice i sa uračunavanjem perioda osiguranja navršenih isključivo prema pravnim propisima druge države ugovornice, ponovo će se odrediti primjenom člana 23. ovog sporazuma i stava 1. ovog člana.

38. člen**Uveljavitev in trajanje sporazuma**

(1) Ta sporazum se ratificira. Listini o ratifikaciji je treba izmenjati čim prej po diplomatski poti.

(2) Ta sporazum začne veljati prvega dne drugega meseca po poteku tistega meseca, v katerem sta strani izmenjali listini o ratifikaciji.

(3) Ta sporazum se sklene za nedoločen čas. Vsaka pogodbenica ga lahko odpove z odpovednim rokom šestih mesecev. Odpoved učinkuje s potekom tekočega koledarskega leta in mora biti dana v pisni obliki po diplomatski poti.

(4) Ob odpovedi tega sporazuma njegove določbe še naprej veljajo za pridobljene pravice, in sicer ne glede na omejujoče določbe, ki jih predvidevajo sistemi s tega področja za primer bivanja upravičenca v tujini.

(5) Ob odpovedi tega sporazuma se začeti postopki za uveljavljanje pravic po tem sporazumu dokončajo po določbah tega sporazuma.

V potrditev tega sta pooblaščenca podpisala ta sporazum.

Sestavljeno v Sarajevu dne 19. 2. 2007 v dveh izvornikih v slovenskem jeziku ter v uradnih jezikih Bosne in Hercegovine – bosanskem, hrvaškem in srbskem jeziku, pri čemer so vsa besedila enako verodostojna.

Za Republiko Slovenijo
Marjeta Cotman l.r.

Za Bosno in Hercegovino
Sredoje Nović l.r.

**ADMINISTRATIVNI DOGOVOR
O IZVAJANJU SPORAZUMA O SOCIALNEM
ZAVAROVANJU MED REPUBLIKO SLOVENIJO
IN BOSNO IN HERCEGOVINO**

Na podlagi prvega odstavka 26. člena Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino z dne 19. februarja 2007 (v nadaljnjem besedilu: sporazum) so se pristojni organi sporazumeli o naslednjem:

**I. DEL
SPLOŠNE DOLOČBE**

1. člen**Opredelitev pojmov**

V tem administrativnem dogovoru imajo uporabljeni izrazi enak pomen kakor v sporazumu.

2. člen**Organi za zvezo**

Organi za zvezo iz drugega odstavka 26. člena sporazuma so:

v Sloveniji

za zdravstveno zavarovanje

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije,

za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije,

za zavarovanje za primer brezposelnosti

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje,

Član 38.**Stupanje na snagu i trajanje Sporazuma**

(1) Ovaj sporazum podliježe ratifikaciji. Isprave o ratifikaciji treba što je moguće prije razmijeniti diplomatskim putem.

(2) Ovaj sporazum stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca nakon isteka onog mjeseca u kojem su strane izmijenile isprave o ratifikaciji.

(3) Ovaj sporazum se zaključuje na neodređeno vrijeme. Svaka država ugovornica može ga otkazati sa otkaznim rokom od šest mjeseci. Otkaz djeluje sa istekom tekuće kalendarske godine i mora se predati u pismenoj formi, diplomatskim putem.

(4) U slučaju otkaza ovog sporazuma njegove odredbe za stečena prava i dalje ostaju na snazi, i to bez obzira na ograničavajuće odredbe koje predviđaju sistemi sa tog područja u slučaju boravka korisnika u inozemstvu.

(5) U slučaju otkaza ovog sporazuma započeti postupci za ostvarivanje prava na osnovu ovog sporazuma okončat će se prema odredbama ovog sporazuma.

Radi potvrđivanja navedenog opunomoćenci su potpisali ovaj sporazum.

Sastavljeno u Sarajevu dana 19. 2. 2007 u dva izvornika na slovenačkom jeziku te službenim jezicima Bosne i Hercegovine – bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni.

Za Republiko Slovenijo
Marjeta Cotman s.r.

Za Bosnu i Hercegovinu
Sredoje Nović s.r.

**ADMINISTRATIVNI DOGOVOR
O PROVOĐENJU SPORAZUMA O SOCIJALNOM
OSIGURANJU IZMEĐU REPUBLIKE SLOVENIJE
I BOSNE I HERCEGOVINE**

Na osnovu člana 26. stav 1. Sporazuma o socijalnom osiguranju između Republike Slovenije i Bosne i Hercegovine od 19. februara 2007. godine (u daljem tekstu: Sporazum), nadležni organi su se dogovorili o sljedećem:

**I. DIO
OPĆE ODREDBE**

Član 1.**Definicija pojmova**

U ovom administrativnom dogovoru naredni pojmovi imaju isto značenje kao i u Sporazumu.

Član 2.**Organi za vezu**

Organi za vezu iz člana 26. stav 2. Sporazuma su:

– u Sloveniji

za zdravstveno osiguranje:

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije;

za penzijsko i invalidsko osiguranje:

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije;

za osiguranje za slučaj nezaposlenosti:

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje;

v Bosni in Hercegovini
za zdravstveno zavarovanje
v Federaciji Bosne in Hercegovine: Zavod zdravstvenega zavarovanja in pozavarovanja Federacije Bosne in Hercegovine,
v Republiki srbski: Sklad za zdravstveno zavarovanje Republike srbske,
v Distriktu Brčko Bosne in Hercegovine: Sklad za zdravstveno zavarovanje Distrikta Brčko Bosne in Hercegovine, za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
v Federaciji Bosne in Hercegovine: Zvezni zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
v Republiki srbski: Sklad za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Republike srbske, za zavarovanje za primer brezposelnosti
v Federaciji Bosne in Hercegovine: Zvezni zavod za zaposlovanje,
v Republiki srbski: Zavod za zaposlovanje Republike srbske,
v Distriktu Brčko Bosne in Hercegovine: Zavod za zaposlovanje Distrikta Brčko Bosne in Hercegovine.

3. člen

Naloge organov za zvezo

(1) Naloge organov za zvezo so določene s sporazumom in s tem administrativnim dogovorom. Pri izvajanju sporazuma organi za zvezo sodelujejo med seboj, lahko pa se tudi neposredno obračajo na pristojne organe, nosilce in osebe, za katere se sporazum uporablja. Organi za zvezo si pri izvajanju sporazuma medsebojno pomagajo.

(2) Organi za zvezo se dogovorijo o vsebini in obliki obrazcev, potrebnih za izvajanje sporazuma in uporabo tega administrativnega dogovora.

(3) Organi za zvezo lahko v okviru svojih pristojnosti sklepajo dogovore in sprejemajo stališča za izvajanje sporazuma.

II. DEL

UPORABA PRAVNIH PREDPISOV

4. člen

Napotitve delavcev na območje druge pogodbenice

(1) V primerih iz 8. in 9. člena sporazuma ali v primerih izvetja iz 10. člena sporazuma mora pristojni organ oziroma pristojni nosilec pogodbenice, katere zakonodaja se bo uporabljala, na skupno zahtevo delavca in njegovega delodajalca izdati potrdilo, da bo glede nekaterih delavcev veljala ta zakonodaja.

(2) Potrdila iz prvega odstavka tega člena izda:
pri uporabi slovenske zakonodaje
pristojna območna enota Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije,
pri uporabi zakonodaje Bosne in Hercegovine
Ministrstvo civilnih zadev Bosne in Hercegovine.

III. DEL

UPORABA POSEBNIH IN RAZNIH DOLOČB

5. člen

Nosilec, pristojen za izdajo potrdila o zavarovalni dobi

(1) Zaradi uporabe 11. člena sporazuma mora vlagatelj zahtevka predložiti potrdilo pristojnega nosilca o zavarovalni

– u Bosni i Hercegovini
za zdravstveno osiguranje:
u Federaciji Bosne i Hercegovine – Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine,

u Republici Srpskoj – Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske,
u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine – Fond zdravstvenog osiguranja Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;
za penzijsko i invalidsko osiguranje:
u Federaciji Bosne i Hercegovine – Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje,
u Republici Srpskoj – Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske;
za osiguranje za slučaj nezaposlenosti:
u Federaciji Bosne i Hercegovine – Federalni zavod za zapošljavanje,
u Republici Srpskoj – Zavod za zapošljavanje Republike Srpske,
u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine – Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 3.

Zadaci organa za vezu

(1) Zadaci organa za vezu određeni su Sporazumom i ovim administrativnim dogovorom. Prilikom provođenja Sporazuma organi za vezu će međusobno saradivati, a mogu se i neposredno obračati nadležnim organima, nosiocima i licima na koje se Sporazum primjenjuje. Organi za vezu će prilikom provođenja Sporazuma pomagati jedni drugima.

(2) Organi za vezu će se dogovoriti o sadržaju i obliku obrazaca potrebnih za provođenje Sporazuma i primjenu ovog administrativnog dogovora.

(3) Organi za vezu mogu u okviru svojih nadležnosti zaključivati dogovore i zauzimati stavove za provođenje Sporazuma.

II. DIO

PRIMJENA PRAVNIH PROPISA

Član 4.

Detrašmani radnika na teritoriji druge države ugovornice

(1) U slučajevima iz čl. 8. i 9. Sporazuma ili slučajevima izuzeća iz člana 10. Sporazuma nadležni organ odnosno nadležni nosilac države ugovornice, čiji pravni propisi će se primjenjivati, dužan je, na zajednički zahtjev radnika i njegovog poslodavca, izdati uvjerenje da će ti pravni propisi važiti za određene radnike.

(2) Uvjerenja iz stava 1. ovog člana izdaje:
– kod primjene slovenačkih pravnih propisa
nadležna područna jedinica Zavoda za zdravstveno osiguranje Slovenije, i
– kod primjene pravnih propisa Bosne i Hercegovine
Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

III. DIO

PRIMJENA POSEBNIH I RAZLIČITIH ODREDBI

Član 5.

Nosilac nadležan za izdavanje potvrde o periodu osiguranja

(1) Zbog primjene člana 11. Sporazuma podnosilac zahtjeva dužan je podnijeti potvrdu nadležnog nosioca o periodu

dobi, priznani po zakonodaji druge pogodbenice. Tako potrdilo izda na zahtevo vlagatelja:

v Sloveniji
pristojna območna enota Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije,
v Bosni in Hercegovini
v Federaciji Bosne in Hercegovine: pristojna organizacijska enota nosilca zdravstvenega zavarovanja,
v Republiki srbski: pristojna organizacijska enota Sklada za zdravstveno zavarovanje Republike srbske,
v Distriktu Brčko Bosne in Hercegovine: Sklad za zdravstveno zavarovanje Distrikta Brčko Bosne in Hercegovine.
(2) Če vlagatelj zahtevka ne predloži potrdila, lahko pristojni nosilec prve pogodbenice zahteva potrdilo neposredno od pristojnega nosilca druge pogodbenice iz prvega odstavka tega člena.

6. člen

Odobritev storitev

(1) Za uporabo 12. in 16. člena sporazuma mora vlagatelj zahtevka predložiti nosilcu v kraju začasnega oziroma stalnega prebivališča potrdilo pristojnega nosilca kot dokazilo o pravici. Če ga ne predloži, lahko pristojni nosilec na zahtevo nosilca v kraju začasnega oziroma stalnega prebivališča, ki zagotavlja storitev, izda to potrdilo pozneje. V primerih iz prvega odstavka 12. člena sporazuma mora pristojni nosilec izdati potrdilo naknadno.

(2) Nosilec v kraju začasnega oziroma stalnega prebivališča mora zagotoviti osebi, zavarovani po zakonodaji druge pogodbenice, storitve, kakor da gre za njegovega zavarovanca.

(3) Če je potrebno zdravljenje v bolnišnici, mora nosilec v kraju začasnega prebivališča takoj, ko za to izve, obvestiti pristojnega nosilca o datumu sprejema bolnika v bolnišnico, predvidenem trajanju zdravljenja in dnevu odpusta iz bolnišnice.

(4) Za storitve večje vrednosti se po četrtem odstavku 12. člena sporazuma štejejo storitve, katerih vrednost presega 150 EUR, izraženo v domači valuti.

7. člen

Obvestilo o višini stroškov

Pri odstopanju od predvidenega postopka mora nosilec v kraju začasnega prebivališča pristojnemu nosilcu na njegovo zahtevo poslati obvestilo o višini stroškov opravljenih storitev.

8. člen

Izplačilo dajatev

Pristojni nosilec izplačuje dajatve neposredno upravičencem, razen če so sestavni del pavšalnega zneska.

9. člen

Zagotavljanje storitev uživalcem pokojnine

Zaradi uporabe drugega in tretjega odstavka 13. člena sporazuma mora pristojni nosilec predložiti nosilcu v kraju stalnega prebivališča potrdilo o obstoju pravice do storitev.

10. člen

Odobritev storitev

V primerih iz 17. člena sporazuma se smiselno uporablja ta 6. in 7. člen tega administrativnega dogovora.

osiguranja koji se priznaje prema pravnim propisima druge države ugovornice. Takvu potvrdu će, na zahtjev podnosioca zahtjeva, izdati:

– u Sloveniji
nadležna podružna jedinica Zavoda za zdravstveno osiguranje Slovenije,
– u Bosni i Hercegovini:
u Federaciji Bosne i Hercegovine – nadležna organizacijska jedinica nosioca zdravstvenog osiguranja,
u Republici Srpskoj – nadležna organizacijska jedinica Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske,
u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine – Fond zdravstvenog osiguranja Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

(2) Ukoliko podnosilac zahtjeva ne podnese potvrdu, nadležni nosilac prve države ugovornice može zatražiti potvrdu neposredno od nadležnog nosioca druge države ugovornice prema stavu 1. ovog člana.

Član 6.

Odobrenje usluga

(1) Za primjenu čl. 12. i 16. Sporazuma podnosilac zahtjeva je dužan podnijeti nosiocu u mjestu boravišta odnosno prebivališta potvrdu nadležnog nosioca kao dokaz o svom pravu. Ukoliko podnosilac zahtjeva ne podnese potvrdu, nadležni nosilac može, na zahtjev nosioca u mjestu boravišta odnosno prebivališta koji pruža uslugu, tu potvrdu izdati kasnije. U slučajevima iz člana 12. stav 1. Sporazuma nadležni je nosilac potvrdu dužan naknadno izdati.

(2) Nosilac u mjestu boravišta odnosno prebivališta je dužan obezbijediti licu osiguranom prema pravnim propisima druge države ugovornice usluge kao da se radi o njegovom osiguraniku.

(3) Ako je potrebno liječenje u bolnici, nosilac u mjestu boravišta dužan je odmah, čim sazna za to, obavijestiti nadležnog nosioca o datumu prijema bolesnika u bolnicu, predviđenom trajanju liječenja i danu otpuštanja iz bolnice.

(4) Za usluge od veće vrijednosti, u skladu s članom 12. stav 4. Sporazuma, važe usluge čija vrijednost je veća od 150 EUR-a, izraženo u domaćoj valuti.

Član 7.

Obavještenje o visini troškova

Prilikom odstupanja od predviđenog postupka nosilac u mjestu boravišta dužan je nadležnom nosiocu, na njegov zahtjev, poslati obavještenje o visini troškova pruženih usluga.

Član 8.

Isplata davanja

Nadležni nosilac isplačuje davanja neposredno korisnicima, osim ako su ona sastavni dio paušalnog iznosa.

Član 9.

Pružanje usluga korisnicima penzije

Zbog primjene člana 13. st. 2. i 3. Sporazuma, nadležni je nosilac dužan nosiocu u mjestu prebivališta podnijeti uvjerenje o postojanju prava na usluge.

Član 10.

Odobrenje usluga

U slučajevima iz člana 17. Sporazuma analogno će se primjenjivati čl. 6. i 7. ovog administrativnog dogovora.

11. člen**Izplačilo dajatev in izmenjava podatkov**

(1) Za izplačilo dajatev iz 16., 17. in 18. člena sporazuma se smiselno uporablja 8. člen tega administrativnega dogovora.

(2) Za izmenjavo statističnih podatkov se smiselno uporablja 14. člen tega administrativnega dogovora.

12. člen**Zahtevek za dajatve**

(1) Pristojni nosilci se v zvezi z 28. členom sporazuma medsebojno takoj obvestijo o vsakem zahtevku za dajatve.

(2) Pristojni nosilci si medsebojno sporočajo tudi druga dejstva, bistvena za pridobitev pravic in določanje višine dajatev, in po potrebi priložijo zdravniško mnenje, ob upoštevanju določb 21. do 23. člena sporazuma.

(3) Potrjevanje podatkov v dogovorjenih dvojezičnih obrazcih nadomešča predložitev dokumentacije med pristojnimi nosilci obeh držav.

(4) Pri uporabi drugega odstavka 20. člena sporazuma pošljejo pristojni nosilci pogodbenic tudi podatke o zavarovalnih dobah, dopoljenih v tretjih državah, če z njimi razpolagajo.

(5) Pristojni nosilci morajo po končanem postopku obvestiti drug drugega o odločitvah.

13. člen**Izplačilo pokojnin**

V skladu s 5. členom sporazuma pristojni nosilci izplačujejo pokojnine in druge dajatve neposredno upravičencem, razen v primerih, pri katerih je s sporazumom določeno drugače.

14. člen**Izmenjava podatkov**

Organi za zvezo obeh pogodbenic si za vsako koledarsko leto izmenjajo statistične podatke o izplačilih dajatev upravičencem skladno z določbami sporazuma. Statistični podatki vsebujejo vrsto dajatev, število upravičencev in celotno višino izplačanih dajatev.

15. člen**Postopek v primerih iz 24. člena sporazuma**

V primerih iz 24. člena sporazuma mora vlagatelj zahtevka predložiti pristojnemu nosilcu ene pogodbenice potrdilo pristojnega nosilca druge pogodbenice, iz katerega je razvidna zavarovalna doba, dopolnjena po zakonodaji druge pogodbenice. Če takega potrdila ne predloži, lahko organ za zvezo ene pogodbenice zahteva izdajo takega potrdila od organa za zvezo druge pogodbenice.

**IV. DEL
FINANČNA DOLOČBA****16. člen****Povračilo stroškov**

(1) Pristojni nosilec povrne stroške za storitve nosilcu v kraju začasnega oziroma stalnega prebivališča v treh mesecih od dneva prejetja zahtevka, če se organi za zvezo ne dogovorijo drugače.

Član 11.**Isplata davanja i razmjena podataka**

(1) Za isplatu davanja prema čl. 16, 17. i 18. Sporazuma analogno se primjenjuje član 8. ovog administrativnog dogovora.

(2) Za razmjenu statističkih podataka analogno se primjenjuje član 14. ovog administrativnog dogovora.

Član 12.**Zahtjev za davanja**

(1) Nadležni nosioci će se u vezi s članom 28. Sporazuma međusobno odmah obavijestiti o svakom zahtjevu za davanje.

(2) Nadležni nosioci će jedni drugima saopćavati i druge činjenice, koje su bitne za sticanje prava i određivanje visine davanja, a po potrebi će priložiti i ljekarsko mišljenje, pri čemu će se uzeti u obzir odredbe čl. 21. do 23. Sporazuma.

(3) Potvrđivanje podataka u dogovorenim dvojezičkim obrascima zamjenjuje dostavljanje dokumentacije između nadležnih nosilaca obiju zemalja.

(4) Prilikom primjene člana 20. stav 2. Sporazuma nadležni nosioci država ugovornica će slati i podatke o periodima osiguranja, izvršenim u trećim zemljama, ukoliko budu njima raspolagali.

(5) Nadležni nosioci su se dužni nakon okončanog postupka međusobno obavještavati o donesenim odlukama.

Član 13.**Isplata penzija**

U skladu s članom 5. Sporazuma nadležni nosioci će isplaćivati penzije i druga davanja neposredno korisnicima, osim u slučajevima kada je to Sporazumom drugačije određeno.

Član 14.**Razmjena podataka**

Organi za vezu obiju država ugovornica će međusobno za svaku kalendarsku godinu razmijeniti statističke podatke o isplatama davanja korisnicima prema odredbama Sporazuma. Statistički podaci sadrže vrste davanja, broj korisnika i cjelokupnu visinu isplaćenih davanja.

Član 15.**Postupak u slučajevima iz člana 24. Sporazuma**

U slučajevima iz člana 24. Sporazuma podnosilac zahtjeva dužan je nadležnom nosiocu jedne države ugovornice dostaviti potvrdu nadležnog nosioca druge države ugovornice, iz koje se vidi period osiguranja izvršen prema pravnim propisima druge države ugovornice. Ukoliko podnosilac zahtjeva ne dostavi takvu potvrdu, organ za vezu jedne države ugovornice može zatražiti izdavanje takve potvrde od organa za vezu druge države ugovornice.

**IV. DIO
FINANSIJSKA ODREDBA****Član 16.****Naknada troškova**

(1) Nadležni nosilac će nadoknaditi troškove usluga nosiocu u mjestu boravišta odnosno prebivališta u roku od tri mjeseca od dana prijema zahtjeva, ukoliko se organi za vezu ne dogovore drugačije.

(2) Pristojni nosilec mora povrniti nesporne stroške nosilcu v kraju začasnega oziroma stalnega prebivališča v dveh mesecih od dneva prejema zahtevka.

(2) Nadležni nosilac je dužan nadoknaditi nesporne troškove nosiocu u mjestu boravišta odnosno prebivališta u roku od dva mjeseca od dana prijema zahtjeva.

V. DEL REŠEVANJE SPOROV

17. člen

Sestava in delovanje arbitraže

(1) V primerih iz drugega odstavka 33. člena sporazuma se arbitraža določi na naslednji način:

a) vsaka pogodbenica imenuje arbitra v enem mesecu od prejema arbitražnega zahtevka. Ta dva arbitra imenujeta tretjega arbitra, ki ni državljan nobene od pogodbenic, v dveh mesecih od datuma, ko je pogodbenica, ki je zadnja imenovala svojega arbitra, uradno obvestila o imenovanju drugo pogodbenico;

b) če ena ali druga pogodbenica ne imenuje arbitra v predpisanem roku, lahko druga pogodbenica prosi predsednika Meddržavnega sodišča v Haagu, ali če je ta predsednik državljan ene od pogodbenic, podpredsednika ali po položaju naslednjega člana tega sodišča, ki ni državljan nobene od pogodbenic, da imenuje arbitra. Podoben postopek se sprejme na zahtevo ene ali druge pogodbenice, če se arbitra ne moreta sporazumeti o imenovanju tretjega arbitra.

(2) Arbitražno sodišče samo določi svoj postopek. Stroške postopka si pogodbenici delita v enakih delih.

VI. DEL KONČNA DOLOČBA

18. člen

Začetek veljavnosti

Ta administrativni dogovor začne veljati hkrati s sporazumom.

Sestavljeno v Sarajevu dne 7. novembra 2007 v dveh izvornikih v slovenskem jeziku ter uradnih jezikih Bosne in Hercegovine – bosanskem, hrvaškem in srbskem jeziku, pri čemer so vsa besedila enako verodostojna.

Za Ministrstvo za zdravje
Republike Slovenije
in Ministrstvo za delo,
družino in socialne zadeve
Republike Slovenije
Nataša Vodušek l.r.

Za Ministrstvo za
civilne zadeve Bosne in
Hercegovine
Sredoje Nović l.r.

Za Ministarstvo zdravlja
Republike Slovenije
i Ministarstvo rada, porodice
i socialnih poslov
Republike Slovenije
Nataša Vodušek s.r.

Za Ministarstvo civilnih
poslova Bosne i
Hercegovine
Sredoje Nović s.r.

3. člen

Za izvajanje sporazuma in administrativnega dogovora skrbi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

4. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

Št. 540-01/07-24/2
Ljubljana, dne 2. aprila 2008
EPA 1944-IV

V. DIO RJEŠAVANJE SPOROVA

Član 17.

Sastav i rad arbitraže

(1) U slučajevima iz člana 33. stav 2. Sporazuma arbitraža će se odrediti na sljedeći način:

a) svaka država ugovornica će imenovati arbitra u roku od jednog mjeseca od prijema zahtjeva za arbitražu. Ta dva arbitra će imenovati trećeg arbitra koji nije državljanin nijedne od država ugovornica, i to u roku od dva mjeseca od datuma kad je država ugovornica, koja je posljednja imenovala svog arbitra, službeno obavijestila drugu državu ugovornicu o imenovanju svog arbitra;

b) ukoliko jedna ili druga država ugovornica ne imenuje svog arbitra u propisanom roku, druga država ugovornica može zamoliti predsjednika Međunarodnog suda pravde u Hagu ili, ako je predsjednik državljanin jedne od država ugovornica, potpredsjednika ili po položaju sljedećeg člana ovog suda, koji nije državljanin nijedne od država ugovornica, da on imenuje arbitra. Sličan će se postupak donijeti na zahtjev jedne ili druge države ugovornice ukoliko se arbitri ne budu mogli sporazumjeti o imenovanju trećeg arbitra.

(2) Arbitražni sud sam određuje svoj postupak. Troškove postupka snosit će obje države ugovornice u jednakim dijelovima.

VI. DIO KONAČNA ODREDBA

Član 18.

Početak važenja

Ovaj administrativni dogovor stupa na snagu istovremeno sa Sporazumom.

Sastavljeno u Sarajevu 7. novembra 2007. godine u dva izvornika, na slovenačkom jeziku i službenim jezicima Bosne i Hercegovine – bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni.

Predsjednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
France Cukjati, dr. med., l.r.

47. Zakon o ratifikaciji Konvencije o socialni varnosti med Republiko Slovenijo in Argentinsko republiko ter Administrativnega dogovora za izvajanje Konvencije o socialni varnosti med Republiko Slovenijo in Argentinsko republiko (BARSV)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o ratifikaciji Konvencije o socialni varnosti med Republiko Slovenijo in Argentinsko republiko ter Administrativnega dogovora za izvajanje Konvencije o socialni varnosti med Republiko Slovenijo in Argentinsko republiko (BARSV)

Razglašam Zakon o ratifikaciji Konvencije o socialni varnosti med Republiko Slovenijo in Argentinsko republiko ter Administrativnega dogovora za izvajanje Konvencije o socialni varnosti med Republiko Slovenijo in Argentinsko republiko (BARSV), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 2. aprila 2008.

Št. 003-02-4/2008-12
Ljubljana, dne 10. aprila 2008

dr. Danilo Türk l.r.
Predsednik
Republike Slovenije

Z A K O N

O RATIFIKACIJI KONVENCIJE O SOCIALNI VARNOSTI MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN ARGENTINSKO REPUBLIKO TER ADMINISTRATIVNEGA DOGOVORA ZA IZVAJANJE KONVENCIJE O SOCIALNI VARNOSTI MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN ARGENTINSKO REPUBLIKO (BARSV)

1. člen

Ratificirata se Konvencija o socialni varnosti med Republiko Slovenijo in Argentinsko republiko ter Administrativni dogovor za izvajanje Konvencije o socialni varnosti med Republiko Slovenijo in Argentinsko republiko, podpisana v Buenos Airesu 12. aprila 2007.

2. člen

Konvencija in administrativni dogovor se v izvorniku v slovenskem in španskem jeziku glasita:

K O N V E N C I J A
O SOCIALNI VARNOSTI
MED REPUBLIKO SLOVENIJO
IN ARGENTINSKO REPUBLIKO

Republika Slovenija
in Argentinska republika,
v nadaljnjem besedilu »pogodbenici«,
odločeni, da sodelujeta na področju
socialne varnosti, sta se odločili v ta namen skleniti
konvencijo in sta se
sporazumeli o naslednjem:

I. DEL
SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Pomen izrazov

1. Pri uporabi te konvencije izrazi in pojmi, navedeni v nadaljevanju, pomenijo:

a) »Argentina« pomeni Argentinsko republiko; »Slovenija« pomeni Republiko Slovenijo;

b) »ozemlje« pomeni za Argentino ozemlje Argentine; za Slovenijo ozemlje Slovenije;

c) »zakonodajca« pomeni zakone, predpise in druge določbe o socialni varnosti, ki veljajo na ozemlju ene ali druge pogodbenice;

C O N V E N I O
SOBRE SEGURIDAD SOCIAL ENTRE
LA REPÚBLICA DE ESLOVENIA
Y LA REPÚBLICA ARGENTINA

La República de Eslovenia y
la República Argentina,
En adelante denominadas "las Partes"
Resueltas a cooperar en el campo
de la seguridad social,
Han decidido celebrar un convenio a tal fin, y
Han acordado lo siguiente:

PARTE I
DISPOSICIONES GENERALES

Artículo 1º.-

Definiciones

1. Las expresiones y términos que se enumeran a continuación tienen, a efectos de la aplicación del presente Convenio, el siguiente significado:

a) El término "la Argentina" designa a la República Argentina; El término "Eslovenia" designa a la República de Eslovenia;

b) "Territorio": respecto a la Argentina, el territorio argentino; respecto a Eslovenia, el territorio de Eslovenia;

c) "Legislación": designa las leyes, reglamentos y demás disposiciones de Seguridad Social vigentes en el territorio de cada una de las Partes;

d) »pristojni organ« pomeni za Argentino Ministrstvo za delo, zaposlovanje in socialno varnost; za Slovenijo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve;

e) »pristojni nosilec« pomeni zavod ali organ, ki obravnava vsak primer posebej v skladu z zakonodajo, ki se uporablja;

f) »organ za zvezo« je organ za usklajevanje in obveščanje med pristojnimi nosilci pogodbenic, ki posreduje pri izvajanju konvencije in obveščanju oseb o pravicah in dolžnostih, ki iz nje izhajajo;

g)

i) »delavec« je za Argentino vsaka oseba, ki opravlja ali je opravljala delo kot zaposlena ali samozaposlena in za katero velja ali je veljala zakonodaja, navedena v 2. členu te konvencije;

ii) »zavarovana oseba« je za Slovenijo vsaka oseba, zavarovana po zakonodaji iz 2. člena;

h) »družinski član« je oseba, ki je upravičena do dajatev po zakonodaji iz 2. člena;

i) »upravičenec« je oseba, ki jo kot tako opredeljuje zakonodaja, ki se uporablja;

j) »zavarovalna doba« je doba, ki je kot taka opredeljena po zakonodaji, po kateri je bila dopolnjena, in tudi katera koli doba, ki je po tej zakonodaji opredeljena kot enakovredna zavarovalni dobi;

k) »dajatve« so denarne dajatve, pokojnine, rente, subvencije ali odškodnine, ki jih predvidevata zakonodaji iz 2. člena te konvencije, vključno z vsemi dodatki, nadomestili ali valorizacijami.

2. Vsi drugi izrazi, ki niso določeni v tem členu, imajo pomen, kot ga določa zakonodaja, ki se uporablja.

2. člen

Področje stvarne veljavnosti

1. Ta konvencija se nanaša na naslednjo zakonodajo:

i) za Slovenijo:

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju razen določb, ki se nanašajo na dajatve za preostalo delovno zmožnost;

ii) za Argentino:

zakonodaja o dajatvah, za katere se plačujejo prispevki iz sistema socialne varnosti za primere starosti, invalidnosti in smrti, ki temeljijo na individualnih deležih ali individualni kapitalizaciji, ki jih upravljajo državni, pokrajinski, občinski organi, poklicne ustanove ali upravitelji pokojninskih skladov (AFJP).

2. Pod pogoji iz tretjega odstavka se ta konvencija nanaša tudi na zakone in predpise, ki spreminjajo, dopolnjujejo, združujejo ali nadomeščajo zakonodajo iz prvega odstavka.

3. Ta konvencija se nanaša tudi na zakone in predpise, ki razširjajo zakonodajo pogodbenice na nove kategorije upravičencev ali nove dajatve, če ta pogodbenica svojega ugovora ne sporoči drugi pogodbenici najpozneje v treh mesecih po uveljavitvi takih zakonov in predpisov.

3. člen

Področje osebne veljavnosti

Ta konvencija velja za delavce oziroma zavarovane osebe ene in druge pogodbenice ter tudi za njihove družinske člane.

d) "Autoridad Competente": en lo que se refiere a la Argentina, el Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social, en lo que se refiere a Eslovenia, el Ministerio de Trabajo Familiar y Asuntos Sociales;

e) "Institución Competente": designa la Institución u Organismo que deba entender en cada caso, de conformidad con la legislación aplicable;

f) "Organismo de enlace": es el organismo de coordinación e información entre las Instituciones competentes de ambas Partes Contratantes que intervenga en la aplicación del Convenio, y en la información a los interesados sobre derechos y obligaciones derivados del mismo;

g)

i) "Trabajador": para la Argentina es toda persona que como consecuencia de realizar o haber realizado una actividad por cuenta ajena o propia está, o ha estado sujeta, a la legislación enumerada en el artículo 2º de este Convenio;

ii) "Persona asegurada": para Eslovenia es toda persona asegurada por la legislación mencionada en el artículo 2º de este Convenio;

h) "Familiar": es la persona con derecho a prestaciones de acuerdo con la legislación mencionada en el artículo 2º de este Convenio;

i) "Beneficiario": es la persona definida como tal por la legislación aplicable;

j) "Período de seguro": es todo período definido como tal por la legislación bajo la cual se haya cumplido, así como cualquier período considerado por dicha legislación, como equivalente a un período de seguro;

k) "Prestaciones": son las prestaciones en efectivo, pensión, renta, subsidio o indemnización, previstas por las legislaciones mencionadas en el artículo 2º de este Convenio, incluido todo complemento, suplemento o revalorización.

2. Todo término no definido en este artículo tiene el significado que le atribuye la legislación aplicable.

Artículo 2º.-

Ámbito de aplicación material

1. El presente Convenio se aplicará a la siguiente legislación:

i) Con respecto a Eslovenia:

A la Ley de Jubilación y Seguro por Invalidez, a excepción de las disposiciones que se aplican a los beneficios por capacidad de trabajo reducida.

ii) Con respecto a la Argentina:

A la legislación relativa a las prestaciones contributivas del Sistema de Seguridad Social en lo que se refiere a los regímenes de vejez, invalidez y muerte, basados en el reparto o en la capitalización individual, cuya gestión este a cargo de organismos nacionales, provinciales, municipales, profesionales o de las Administradoras de Fondos de Jubilaciones y Pensiones (AFJP).

2. Con sujeción a lo expresado en el inciso 3, el presente Convenio también se aplicará a las leyes y reglamentaciones que modifican, complementan, consolidan o sustituyen la legislación especificada en el párrafo 1.

3. Además, el presente Convenio se aplicará a las leyes y reglamentaciones que extiendan la legislación de una parte a nuevas categorías de beneficiarios o a nuevos beneficios, excepto que esa Parte haya comunicado su objeción a la otra Parte dentro de los tres meses de la entrada en vigor de dichas leyes y reglamentaciones.

Artículo 3º.-

Ámbito de aplicación personal

El presente Convenio será de aplicación a los trabajadores o a las personas aseguradas de cada una de las Partes, así como a sus familiares.

4. člen**Načelo enakega obravnavanja**

Za delavce ene pogodbenice, ki opravljajo dejavnost kot zaposleni ali samozaposleni na ozemlju druge pogodbenice, velja zakonodaja iz 2. člena te konvencije in so upravičeni do dajatev po tej zakonodaji pod enakimi pogoji kot delavci te druge pogodbenice, ne da bi to vplivalo na posebne določbe te konvencije.

5. člen**Ohranitev pridobljenih pravic in izplačilo dajatev v tujini**

1. Če ni s to konvencijo drugače določeno, se dajatve, ki jih priznavata pogodbenici in so zajete v 2. členu, ne smejo zmanjšati, spremeniti, odvzeti, ukiniti ali zadržati, ker upravičenec začasno ali stalno prebiva na ozemlju druge pogodbenice, in se mu izplačajo na ozemlju te pogodbenice v skladu s postopki, ki veljajo v vsaki pogodbenici.

2. Dajatve, priznane po zakonodaji ene pogodbenice, se izplačujejo državljanom druge pogodbenice, ki stalno prebivajo na ozemlju tretje države, pod enakimi pogoji kot državljanom prve pogodbenice, ki stalno prebivajo v tretji državi.

**II. DEL
DOLOČBE O ZAKONODAJI, KI SE UPORABLJA****6. člen****Splošno pravilo**

Za osebe, za katere se uporablja ta konvencija, velja samo in v celoti zakonodaja iz 2. člena te konvencije tiste pogodbenice, na ozemlju katere se delo opravlja, razen v primerih iz naslednjega člena.

7. člen**Posebna pravila in izjeme**

1. Glede na določbe 6. člena se upoštevajo ta posebna pravila in izjeme:

a) Za delavca v podjetju s sedežem na ozemlju ene pogodbenice, ki opravlja poklicna, raziskovalna, znanstvena, tehnična, vodstvena dela ali podobne dejavnosti in je poslan na ozemlje druge pogodbenice z namenom, da tam opravlja storitve v obdobju, ki ni daljše od 24 mesecev, še naprej velja zakonodaja matične države. V posebnih primerih se lahko to obdobje podaljša z izrecno privolitvijo pristojnega organa druge pogodbenice.

b) Enaka ureditev velja za delavca, ki opravlja dopolnilne ali pomožne storitve za dejavnosti iz prejšnjega odstavka, pod pogoji in ob predpostavkah, ki so podrobno navedeni v administrativnem dogovoru za izvajanje te konvencije.

c) Enaka pravila se uporabljajo za samozaposlene osebe, ki opravljajo dejavnost na ozemlju ene pogodbenice in se preselijo na ozemlje druge pogodbenice zaradi opravljanja te dejavnosti.

d) Za potujoče osebe v službi družb za zračni promet, ki opravlja svojo dejavnost na ozemljih obeh pogodbenic, velja zakonodaja tiste pogodbenice, na ozemlju katere ima podjetje svoj glavni sedež.

e) Za osebo, zaposleno na ladji, velja zakonodaja pogodbenice, pod zastavo katere plove ladja.

Artículo 4º.-**Principio de igualdad de trato**

Los trabajadores de una de las Partes, que ejerzan una actividad por cuenta ajena o por cuenta propia en el territorio de la otra Parte, estarán sometidos y se beneficiarán con las prestaciones previstas por la legislación mencionada en el artículo 2º de este Convenio, en las mismas condiciones que los trabajadores de esta última Parte, sin perjuicio de las disposiciones particulares contenidas en este Convenio.

Artículo 5º.-**Conservación de los derechos adquiridos v pago de prestaciones en el extranjero**

1. Salvo disposición en contrario del presente Convenio, las prestaciones reconocidas por las Partes y comprendidas en el artículo 2º, no estarán sujetas a reducción, modificación, suspensión, supresión o retención por el hecho de que el beneficiario se encuentre o resida en el territorio de la otra Parte, y se le harán efectivas en el mismo, conforme a los procedimientos vigentes en cada Parte.

2. Las prestaciones otorgadas en virtud de la legislación de una parte se harán efectivas a los nacionales de la otra parte que residan en el territorio de un tercer Estado en las mismas condiciones que a los nacionales de la primera parte que residan en aquel tercer Estado.

**PARTE II
DISPOSICIONES REFERENTES A LA APLICACION DE LA LEGISLACION****Artículo 6º.-****Norma General**

Las personas a quienes sea aplicable el presente Convenio, estarán sujetas exclusivamente y en su totalidad, a la legislación mencionada en el artículo 2º de este convenio de la Parte en cuyo territorio ejerzan la actividad laboral, sin perjuicio de lo dispuesto en el artículo siguiente.

Artículo 7º.-**Normas particulares y excepciones**

1. Respecto a lo dispuesto en el artículo 6º, se establecen las siguientes normas particulares y excepciones:

a) El trabajador de una empresa con sede en el territorio de una de las Partes, que desempeñe tareas profesionales, de investigación, científicas, técnicas, de dirección o actividades similares y que sea trasladado para prestar servicios en el territorio de la otra Parte por un periodo no mayor de veinticuatro meses, continuará sujeto a la legislación del país de origen. En supuestos especiales este periodo podrá ser prorrogado, mediante expreso consentimiento de la Autoridad Competente de la otra Parte.

b) Igual regulación será de aplicación a aquellos trabajadores que presten servicios de carácter complementario o auxiliar de los señalados en el apartado anterior, con los requisitos y en los supuestos que se detallen en el Acuerdo Administrativo para la aplicación del presente Convenio.

c) Las mismas normas se aplicarán a los trabajadores que realizan una actividad por cuenta propia en el territorio de una de las Partes y que se trasladen para ejercer tal actividad en el territorio de la otra Parte.

d) El personal itinerante al servicio de empresas de transporte aéreo que desempeñe su actividad en el territorio de ambas Partes estará sujeto a la legislación de la Parte en cuyo territorio tenga su sede principal la empresa.

e) El trabajador por cuenta ajena que ejerza su actividad a bordo de un buque estará sometido a la legislación de la Parte cuya bandera enarbole el buque.

f) Za zaposleno osebo, ki opravlja dela pri natovarjanju, raztovarjanju, popravilu ladij in storitvah varovanja v pristaniških, velja zakonodaja pogodbenice, na ozemlju katere je pristanišče.

g) Ne glede na določbe točke h) za uslužbenca diplomatskih misij in konzulatov ter za njihove družinske člane, ki živijo skupaj z njimi v skupnem gospodinjstvu, veljajo določbe Dunajske konvencije o diplomatskih odnosih z dne 18. aprila 1961 in Dunajske konvencije o konzularnih odnosih z dne 24. aprila 1963.

h) Za osebe v zasebni službi članov omenjenih diplomatskih misij in konzulatov velja zakonodaja države, ki akreditira, pod pogojem, da niso državljani sprejemne države ali da v sprejemni državi nimajo stalnega prebivališča ter da so zavarovani po določbah o socialni varnosti, ki veljajo v državi, ki akreditira, ali v tretji državi.

2. Pristojna organa pogodbenic ali organi, ki jih imenujeta, se lahko v interesu posameznih oseb ali kategorij oseb sporazumejo o določitvi drugih izjem ali o spremembi tistih, ki jih predvidevajo prejšnje točke.

III. DEL DOLOČBE O DAJATVAH

1. POGlavJE SEŠTEVANJE ZAVAROVALNIH DOB

8. člen

Splošno pravilo pri seštevanju zavarovalnih dob

Če je delavec oziroma zavarovana oseba, za katero je zaporedoma ali izmenično veljala zakonodaja obeh pogodbenic, dopolnila zavarovalne dobe po zakonodaji ene in druge pogodbenice, se te dobe, če je to potrebno za pridobitev, ohranitev ali ponovno pridobitev pravice do dajatev, seštevajo pod pogojem, da se ne prekrivajo.

9. člen

Dobe po zakonodaji tretje države

Če državljan pogodbenice ni upravičen do dajatve na podlagi zavarovalnih dob po zakonodaji pogodbenic, ki so bile seštete po določbah 8. člena, se upravičenost te osebe do dajatve ugotovi, tako da se seštevajo te dobe in zavarovalne dobe, dopolnjene po zakonodaji tretje države, s katero imata pogodbenici sklenjeni konvenciji o socialni varnosti, ki predvidevata seštevanje dob.

10. člen

Najkrajša doba, ki se seštevava

Če skupno trajanje zavarovalnih dob, dopoljenih po zakonodaji ene pogodbenice, ne znaša eno leto in se skladno z zakonodajo te pogodbenice ne pridobi pravica do dajatev, nosilec omenjene pogodbenice ne glede na določbo 8. člena ne prizna nobenih dajatev za navedeno obdobje.

Nosilec druge pogodbenice upošteva navedene dobe, če je to potrebno, za ugotavljanje pravice in odmero višine zneska dajatve po njeni zakonodaji.

f). Los trabajadores por cuenta ajena que realizan trabajos de carga, descarga, reparación de buques y servicios de vigilancia en el puerto, estarán sometidos a la legislación de la Parte a cuyo territorio pertenezca el puerto.

g). Los miembros de las Misiones Diplomáticas y los miembros de las Oficinas Consulares y los miembros de su familiar que formen parte de su casa se registrarán por lo establecido en los Convenios de Viena sobre Relaciones Diplomáticas, del 18 de abril de 1961 y sobre Relaciones Consulares, del 24 de abril de 1963, sin perjuicio de lo dispuesto en el párrafo h).

h). Las personas empleadas en el servicio privado de los miembros de dichas Misiones Diplomáticas y Oficinas Consulares estarán sometidos a la legislación del Estado acreditante, a condición que no sean nacionales o residentes permanentes del Estado receptor y estén protegidos por las disposiciones sobre seguridad social vigentes en el Estado acreditante o en un tercer Estado.

2. Las Autoridades Competentes de ambas Partes o los Organismos designados por ellas podrán, de común acuerdo, en interés de ciertas personas o categorías de personas, establecer otras excepciones o modificar las previstas en los apartados anteriores.

PARTE III DISPOSICIONES RELATIVAS A LOS BENEFICIOS

CAPITULO 1º TOTALIZACION DE PERIODOS

Artículo 8º.-

Principio General sobre Totalización de Períodos

Cuando un trabajador o persona asegurada ha estado sujeto sucesiva o alternativamente a la legislación de ambas Partes, los períodos de seguro cumplidos en virtud de la legislación de cada una de ellas, se totalizarán en tanto fuera necesario para la adquisición, conservación o recuperación del derecho a las prestaciones, a condición de que no se superpongan.

Artículo 9º.-

Períodos conforme a la legislación de un tercer Estado

Si un ciudadano de una Parte no reúne los requisitos para acceder a una prestación sobre la base de los períodos de aportes en virtud de la legislación de las Partes, totalizados como lo dispone el artículo 8º, la condición de esa persona para recibir ese beneficio será determinada por la suma de estos períodos y los períodos de aportes acreditados en virtud de la legislación de un tercer Estado con el cual ambas Partes están obligadas por convenios de seguridad social que establecen la totalización de los períodos.

Artículo 10.-

Período mínimo a totalizar

No obstante lo dispuesto en el artículo 8º, cuando la duración total de los períodos de seguro cumplidos bajo la legislación de una Parte no llegue a un año y, con arreglo a la legislación de esa Parte no se adquiera derecho a prestaciones, la Institución de dicha Parte no reconocerá prestación alguna por el referido período.

Los períodos citados se tendrán en cuenta, si fuera necesario, por la Institución de la otra Parte para el reconocimiento del derecho y determinación de la cuantía de la prestación según su propia legislación.

2. POGLAVJE SKUPNE DOLOČBE

11. člen

Ugotavljanje pravice in izračun dajatev

Razen v primerih iz 10. člena ima delavec oziroma zavarovana oseba, za katero je zaporedoma ali izmenično veljala zakonodaja ene ali druge pogodbenice, pravico do dajatev, ki jih ureja to poglavje, pod temi pogoji:

1. Po opravljenem seštevanju, kot je določeno v 8. členu, pristojni nosilec vsake pogodbenice odmeri višino zneska, ki ga je treba izplačati, in pri tem uporablja ta pravila:

a) Najprej izračuna teoretični znesek dajatve, kot če bi bile vse zavarovalne dobe dopolnjene po njegovi zakonodaji.

b) Na podlagi tega teoretičnega zneska nato izračuna dejanski oziroma sorazmerni znesek dajatve v sorazmerju med zavarovalnimi dobami, dopolnjenimi po njegovi zakonodaji, in vsemi zavarovalnimi dobami.

c) Pri določitvi osnove za odmero dajatve se upoštevajo le zavarovalne dobe, dopolnjene po njegovi zakonodaji.

2. Po ugotovitvi pravic v skladu s prejšnjimi točkami pristojni nosilec vsake pogodbenice prizna in izplača dajatev, ki je najugodnejša za osebo, ne glede na odločitev, ki jo je sprejel pristojni nosilec druge pogodbenice.

3. POGLAVJE IZVAJANJE SLOVENSKE ZAKONODAJE

12. člen

Dajatve, ki se po slovenski zakonodaji ne izplačujejo v tujino

Varstveni dodatek, dodatek za pomoč in postrežbo, državna pokojnina ter denarna nadomestila, ki se plačujejo po slovenski zakonodaji v zvezi z invalidnostjo, se ne izplačujejo zunaj Slovenije.

4. POGLAVJE IZVAJANJE ARGENTINSKE ZAKONODAJE

13. člen

Sistem individualne kapitalizacije

1. Delavcem, včlanjenim v katerega od pokojninskih skladov (AFJP), se v Argentini njihove dajatev izplačujejo iz zneska, ki se je nabral na njihovem računu individualne kapitalizacije.

2. Dajatve, priznane po argentinskem sistemu kapitalizacije, se prištevajo dajatvam, katerih breme nosi porazdelitveni javni socialni sistem, kadar zaposlena oseba izpolnjuje pogoje, ki jih določa veljavna zakonodaja, pri čemer se uporablja, če je to potrebno, seštevanje zavarovalnih dob iz 2. poglavja te konvencije.

3. Če se sredstva z računa individualne kapitalizacije porabijo, imajo člani pravico do dajatev iz porazdelitvenega javnega socialnega sistema pod prej navedenimi pogoji.

CAPITULO 2º DISPOSICIONES COMUNES

Artículo 11.-

Determinación del derecho y liquidación de las prestaciones

Con excepción de lo dispuesto en el artículo 10, el trabajador o la persona asegurada que haya estado sucesiva o alternativamente sometido a la legislación de una y otra Parte tendrá derecho a las prestaciones reguladas en este Capítulo en las condiciones siguientes:

1. Una vez efectuada la totalización a que alude el artículo 8º, la Institución Competente de cada Parte determinará la cuantía a pagar aplicando las reglas siguientes:

a). Primero, calculará el monto teórico de la prestación como si el total de los períodos de aportes hubieran sido acreditados en virtud de su propia legislación.

b). Sobre la base del monto teórico, calculará el monto real o a prorrata de la prestación de acuerdo a la proporción entre los períodos de seguro efectivamente acreditados en virtud de la legislación de esa Parte y el total de períodos de seguro.

c). A los efectos de la determinación de la base jubilatoria, solo serán tenidos en cuenta los períodos de seguro acreditados en virtud de su propia legislación.

2. Determinados los derechos conforme se establece en los párrafos precedentes, la Institución Competente de cada Parte reconocerá y abonará la prestación que sea más favorable al interesado, independientemente de la resolución adoptada por la Institución Competente de la otra Parte.

CAPITULO 3º APLICACION DE LA LEGISLACION DE ESLOVENIA

Artículo 12.-

Beneficios no transferibles según la legislación de Eslovenia

Los suplementos con financiamiento estatal adicionales al haber de la prestación, los subsidios de asistencia personal a beneficiarios, las pensiones sociales estatales y los complementos salariales por discapacidad en virtud de la legislación de Eslovenia, no serán abonados fuera del territorio de Eslovenia.

CAPITULO 4º APLICACION DE LA LEGISLACION ARGENTINA

Artículo 13.-

Régimen de capitalización individual

1. Los trabajadores afiliados a una Administradora de Fondos de Jubilaciones y Pensiones financiarán en la Argentina sus prestaciones, con el saldo acumulado en su cuenta de capitalización individual.

2. Las prestaciones otorgadas por el Régimen de Capitalización Argentino, se adicionarán a las prestaciones que se encuentren a cargo del Régimen Previsional Público o de Reparto, cuando el trabajador reúna los requisitos establecidos por la legislación vigente, aplicándose en caso de resultar necesario, la totalización de períodos de seguro, contenidas en el Capítulo 2 de este Convenio.

3. En caso de agotamiento de los fondos de la cuenta individual de capitalización, los afiliados tendrán derecho a las prestaciones del Régimen Previsional Público o de Reparto en las condiciones señaladas precedentemente.

**IV. DEL
SPLOŠNE DOLOČBE****14. člen****Administrativni dogovor**

1. Pristojna organa pogodbenic z administrativnim dogovorom določita ukrepe, potrebne za izvajanje te konvencije.

2. V tem administrativnem dogovoru pogodbenici določita organa za zvezo.

15. člen**Izmenjava podatkov in medsebojna pomoč**

1. Pristojna organa, pristojni nosilci in organa za zvezo pogodbenic se zavezujejo, da si bodo pomagali in sodelovali pri izvajanju te konvencije, kot da bi šlo za izvajanje lastne zakonodaje; pomoč in sodelovanje sta brezplačna.

2. Pristojna organa pogodbenic si sporočata vse določbe, ki spreminjajo ali dopolnjujejo zakonodaji iz 2. člena te konvencije.

3. Vsi osebni podatki so zaupni in si jih organa za zvezo pošiljata po elektronski poti ali z drugimi dogovorjenimi sredstvi, ki zagotavljajo zaupnost.

16. člen**Oprostitev plačila pristojbin za akte in dokumente**

1. Za potrdila in dokumente, ki jih izdajo pristojni organi in nosilci druge pogodbenice za izvajanje te konvencije, ni treba plačevati vpisnih in upravnih taks, kolkov, konzularnih ali drugih podobnih taks, predvidenih z zakonodajo ene od pogodbenic.

2. Za uradne dokumente, ki jih je treba predložiti pri izvajanju te konvencije, ni potrebna overovitev oziroma podobna formalnost.

17. člen**Jezik sporazumevanja**

Za izvajanje te konvencije se lahko pristojna organa in nosilci pogodbenic med seboj neposredno sporazumevajo v jeziku pogodbenic ali pa v angleškem jeziku.

18. člen**Predložitev zahtevkov, obvestil in pritožb**

1. Za zahtevke, obvestila ali pritožbe v zvezi z upravičenostjo ali zneskom dajatve po zakonodaji ene pogodbenice, ki naj bi se pri izvajanju te zakonodaje predložili v predpisanem roku pristojnemu organu ali nosilcu te pogodbenice, pa se v tem roku predložijo organu ali nosilcu druge pogodbenice, se šteje, kot da bi bili predloženi pristojnemu organu ali nosilcu prve pogodbenice. Datum predložitve zahtevka, obvestila ali pritožbe organu ali nosilcu druge pogodbenice se šteje kot datum njegove predložitve pristojnemu organu ali nosilcu prve pogodbenice.

2. Kateri koli zahtevki za dajatve, vložen v skladu z zakonodajo ene pogodbenice, se vedno šteje kot zahtevki za dajatve tudi po zakonodaji druge pogodbenice, kadar oseba to izrecno izjavi ali je iz predložene dokumentacije razvidno, da je opravljala delo ali bila zavarovana na ozemlju druge pogodbenice.

**PARTE IV
DISPOSICIONES GENERALES****Artículo 14.-****Acuerdo Administrativo**

1. Las autoridades competentes de las Partes establecerán, por medio de un Acuerdo Administrativo, las medidas necesarias para la aplicación del presente Convenio.

2. Los organismos de enlace de las Partes serán designados en el Acuerdo Administrativo.

Artículo 15.-**Intercambio de información y asistencia mutua**

1. Las autoridades e instituciones competentes y organismos de enlace de las dos Partes se obligan a prestarse recíproca asistencia y colaboración para la aplicación del presente Convenio como si se tratara de sus respectivas legislaciones; dicha asistencia y colaboración son gratuitas.

2. Las autoridades competentes de las dos Partes se comunicarán recíprocamente todas las disposiciones que modifiquen o complementen las legislaciones indicadas en el artículo 2° de este Convenio.

3. Toda información sobre una persona es confidencial y podrá ser transmitida entre los Organismos de Enlace por medios informáticos u otros alternativos que se convengan y que aseguren reserva y confidencialidad.

Artículo 16.-**Beneficios de exenciones en actos y documentos**

1. El beneficio de las exenciones de derechos de registro, de escritura, de timbre y de tasas consulares u otros análogos, previstos en la legislación de cada una de las Partes, se extenderá a los certificados y documentos que se expidan por las Administraciones o Instituciones Competentes de la otra Parte en aplicación del presente Convenio.

2. Todos los actos administrativos y documentos que se expidan para la aplicación del presente Convenio serán dispuestos de los requisitos de legalización y legitimación.

Artículo 17.-**Idioma para las comunicaciones**

Para la aplicación del presente Convenio, las autoridades e instituciones competentes de las Partes, se podrán comunicar directamente en cualquiera de los idiomas de las Partes o en el idioma inglés.

Artículo 18.-**Presentación de Reclamos, Notificaciones y Peticiones**

1. Todo reclamo, notificación o petición relativa al derecho de una persona o al monto de una prestación en virtud de la legislación de una Parte que, a los fines de esa legislación, haya sido presentada dentro de un periodo fijado por la ley ante una autoridad o institución competente de esa Parte, pero que es presentada dentro del mismo periodo ante una autoridad o institución de la otra Parte, será considerada como si hubiera sido presentada a la autoridad o institución competente de la Parte mencionada en primer término. La fecha de presentación del reclamo, notificación o petición ante la autoridad o institución de la otra Parte será considerada de conformidad con la fecha de su presentación ante la autoridad o institución competente de la Parte mencionada en primer término.

2. Cualquier solicitud de prestación presentada según la legislación de una Parte será considerada como solicitud de la prestación correspondiente según la legislación de la otra Parte, siempre que el interesado lo manifieste expresamente, o se infiera de la documentación presentada que ha ejercido una actividad laboral o ha estado asegurado en el territorio de la segunda Parte.

3. Ne glede na določbe prvega in drugega odstavka tega člena se vlagatelj tega zahtevka lahko odloči za odlog uveljavitve dajatve po zakonodaji ene od pogodbenic.

19. člen

Način izplačila dajatev

Dajatve se izplačujejo v valuti in v skladu z zakonodajo vsake od pogodbenic.

Pristojna organa se lahko s posebnim sporazumom dogovorita o drugačnem načinu izplačevanja dajatev, ko bo to dovoljevala zakonodaja vsake od pogodbenic.

20. člen

Reševanje sporov

Spori, ki bi nastali pri izvajanju te konvencije, se rešujejo z neposrednimi pogajanjmi med pristojnima organoma ali v mešani komisiji.

21. člen

Mešana komisija

Pristojna organa pogodbenic se lahko sestajata v mešani komisiji, katere člani so tudi predstavniki njunih pristojnih nosilcev, da se preveri izvajanje konvencije ter predlagajo spremembe, za katere se meni, da so potrebne za njeno nenehno posodabljanje.

V. DEL PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

22. člen

Upoštevanje dob pred začetkom veljavnosti konvencije

1. Zavarovalne dobe, dopolnjene po zakonodaji ene ali druge pogodbenice pred začetkom veljavnosti te konvencije, se upoštevajo za ugotavljanje pravice do dajatev po tej konvenciji.

2. Nobena določba te konvencije ne daje pravice do izplačila dajatev za čas pred začetkom veljavnosti te konvencije.

3. Dajatve, ki izhajajo iz uporabe zakonodaje iz 2. člena te konvencije, se izplačajo v skladu z drugim odstavkom tega člena, tudi če je zavarovalni primer nastal pred začetkom veljavnosti konvencije.

23. člen

Veljavnost konvencije

1. Ta konvencija se sklene za nedoločen čas, razen če je ena pogodbenica ne odpove, kar učinkuje po treh mesecih od uradnega obvestila drugi pogodbenici po diplomatski poti.

2. Ob odpovedi konvencije se njene določbe še naprej uporabljajo za že pridobljene pravice.

3. Sin perjuicio de lo dispuesto en los incisos 1 y 2 de este artículo, el interesado podrá optar por la postergación de los efectos de la solicitud de la prestación, en virtud de la legislación de una de las partes.

Artículo 19.-

Modalidades y garantía del pago de las prestaciones

El pago de las prestaciones se efectuará en la moneda y conforme la legislación de cada país contratante.

Las autoridades competentes podrán acordar a través de un convenio otra modalidad para el pago de las prestaciones en oportunidad en que la legislación de cada país contratante así lo permita.

Artículo 20.-

Solución de controversias

Las controversias que surjan respecto de la aplicación del presente Convenio, serán resueltas por medio de negociaciones directas entre las Autoridades Competentes o a través de la Comisión Mixta.

Artículo 21.-

Comisión Mixta

Las Autoridades Competentes de ambas Partes podrán reunirse en Comisión Mixta integrada por los representantes de sus respectivas Instituciones Competentes, con el objeto de verificar la aplicación del Convenio, y de proponer las modificaciones que se estime oportuno en orden a la permanente actualización del mismo.

PARTE V DISPOSICIONES TRANSITORIAS Y FINALES

Artículo 22.-

Computo de períodos anteriores a la vigencia del Convenio

1. Los períodos de seguro cumplidos de acuerdo con la legislación de cada una de las Partes antes de la fecha de entrada en vigor del presente Convenio, serán tenidos en cuenta para la determinación del derecho a las prestaciones que se reconozcan en virtud del mismo.

2. Ninguna disposición de este Convenio otorgará derecho a percibir el pago de una prestación, por un período anterior a su entrada en vigor.

3. Las prestaciones emergentes de la aplicación de la legislación mencionada en el artículo 2° de este Convenio, serán abonadas en concordancia con lo expresado en el inciso 2) de este artículo, aunque los hechos generadores de las mismas hubieran acaecido con anterioridad a su entrada en vigor.

Artículo 23.-

Vigencia del Convenio

1. El presente Convenio tendrá duración indefinida, salvo denuncia de una de las Partes, que surtirá efecto a los tres meses de su notificación por vía diplomática a la otra Parte.

2. En caso de denuncia, las disposiciones del presente Convenio seguirán siendo aplicables a los derechos adquiridos.

24. člen**Podpis in ratifikacija**

Ta konvencija se ratificira v skladu z notranjo zakonodajo vsake pogodbenice in začne veljati prvi dan drugega meseca od datuma, ko si pogodbenici po diplomatski poti izmenjata listini o ratifikaciji.

SESTAVLJENO v dveh izvornikih v Buenos Airesu dne dvanajstega aprila dva tisoč sedem v slovenskem in španskem jeziku, pri čemer sta besedili enako verodostojni.

ZA REPUBLIKO SLOVENIJO
Dimitrij Rupel l.r.

ZA ARGENTINSKO REPUBLIKO
Alfredo Horacio
Conte-Grand l.r.

Artículo 24.-**Firma y ratificación**

El presente Convenio será ratificado de acuerdo con la legislación interna de cada una de las Partes y entrará en vigor el primer día del segundo mes siguiente al de la fecha en que ambas Partes hayan intercambiado por vía diplomática los instrumentos de ratificación.

Hecho en dos ejemplares originales en la Ciudad Autónoma de Buenos Aires a los doce días del mes de abril de dos mil siete en los idiomas esloveno y español, siendo ambos textos igualmente auténticos.

Por
la República de Eslovenia
Dimitrij Rupel fdo

Por
la República Argentina
Alfredo Horacio
Conte-Grand fdo

**ADMINISTRATIVNI DOGOVOR
ZA IZVAJANJE KONVENCIJE O SOCIALNI
VARNOSTI MED REPUBLIKO SLOVENIJO
IN ARGENTINSKO REPUBLIKO**

V skladu s prvim odstavkom 14. člena Konvencije o socialni varnosti med Republiko Slovenijo in Argentinsko republiko, sklenjene dne dvanajstega aprila dva tisoč sedem, sta se pristojna organa, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve Republike Slovenije in Ministrstvo za delo, zaposlovanje in socialno varnost Argentinske republike sporazumeli o naslednjem:

**I. POGLAVJE
SPLOŠNE DOLOČBE**

1. člen**Pomen izrazov**

1. Pri uporabi tega administrativnega dogovora izraz »konvencija« pomeni Konvencijo o socialni varnosti med Republiko Slovenijo in Argentinsko republiko, podpisano v Buenos Airesu dne dvanajstega aprila dva tisoč sedem.

2. V tem dogovoru se izrazi in pojmi uporabljajo v pomenu, kot so opredeljeni v 1. členu konvencije.

2. člen**Organa za zvezo**

1. V skladu z drugim odstavkom 14. člena konvencije se določita organa za zvezo:

v Argentini:

Administración Nacional de la Seguridad Social (ANSES)

– Državna uprava za socialno varnost,

v Sloveniji:

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ).

2. Organa za zvezo lahko neposredno navezujeta stike drug z drugim in z udeleženi osebami oziroma njihovimi pooblaščenici.

**ACUERDO ADMINISTRATIVO
PARA LA APLICACION DEL CONVENIO SOBRE
SEGURIDAD SOCIAL ENTRE LA REPUBLICA
DE ESLOVENIA Y LA REPUBLICA ARGENTINA**

De conformidad con el artículo 14, inciso 1, del Convenio sobre Seguridad Social entre la República de Eslovenia y la República Argentina, celebrado el doce de abril de dos mil siete, las Autoridades Competentes, por la República de Eslovenia, el Ministerio de Trabajo, Familia y Asuntos Sociales, y por la República Argentina, el Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social, han acordado las siguientes disposiciones:

**TITULO I
DISPOSICIONES GENERALES**

Artículo 1º.-**Definiciones**

1. Para la aplicación de este Acuerdo Administrativo, el término Convenio está referido al Convenio sobre Seguridad Social entre la República de Eslovenia y la República Argentina, suscripto en la ciudad de Buenos Aires el doce de abril de dos mil siete.

2. Para los efectos de este Acuerdo, los términos y expresiones definidos en el artículo 1º del Convenio tendrán el significado que en el se les asigna.

Artículo 2º.-**Organismos de Enlace**

1. En virtud de lo dispuesto en el artículo 14, inciso 2) del Convenio, se designan los siguientes Organismos de Enlace:

En la Argentina:

La Administración Nacional de la Seguridad Social (ANSES).

En Eslovenia:

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ) – Instituto de Seguros de Jubilación e Invalidez de Eslovenia.

2. Los Organismos de Enlace podrán comunicarse directamente entre sí y con los interesados o con las personas autorizadas por éstos.

3. člen**Pristojni nosilci**

Pristojni nosilci za izvajanje te konvencije so:

v Argentini:

Administración Nacional de la Seguridad Social (ANSES) – Državna uprava za socialno varnost, pokrajinski, občinski ali poklicni zavodi ali blagajne za socialno varnost ter upravitelji pokojninskih skladov (AFJP) za primere starosti, invalidnosti in smrti na podlagi porazdelitvenega javnega socialnega sistema ali sistema individualne kapitalizacije.

v Sloveniji:

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ).

**II. POGLAVJE
IZVAJANJE II. DELA KONVENCIJE****4. člen****Napoteni delavci**

1. V primerih iz točke a) prvega odstavka 7. člena konvencije morata organa za zvezo delavcem, delodajalcem ali samozaposlenim osebam na njihovo zahtevo izdati potrdilo, da bo zanje še naprej veljala zakonodaja matične države o socialni varnosti, kot če bi svoje delo še vedno opravljali tam, v katerem se navede tudi obdobje napotitve.

Potrdilo o napotitvi izda:

v Argentini: Administración Nacional de la Seguridad Social (ANSES) – Državna uprava za socialno varnost,

v Sloveniji: Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ).

2. Potrdilo o napotitvi na delo se izda na dvojezičnem obrazcu, ki ga sporazumno odobrita organa za zvezo pogodbenic.

3. Potrdilo iz prejšnjega odstavka se izroči delavcu, ki ga hrani, da z njim dokazuje svoj socialnovarstveni položaj v državi sprejemnici.

4. Organa za zvezo se medsebojno obveščata o izdaji takega potrdila.

5. Pri podaljšanju napotitve izda pristojni organ države sprejemnice v skladu s točko a) prvega odstavka 7. člena konvencije soglasje, da se še naprej uporablja zakonodaja pogodbenice, iz katere je delavec napoten na delo, za soglasje pa mora delodajalec, če gre za pri njem zaposlenega delavca, ali samozaposlena oseba zaprositi pred potekom obdobja napotitve. V nasprotnem primeru se za delavca ali samozaposleno osebo po poteku napotitve samodejno začne uporabljati zakonodaja pogodbenice, na ozemlju katere nadaljuje opravljanje svojega dela.

Soglasje izda pristojni organ države sprejemnice na posebnem, za ta namen predvidenem obrazcu, organ za zvezo države sprejemnice pa ga mora poslati organu za zvezo države pošiljateljice.

6. Za namene iz tega člena mora samozaposlena oseba, ki svojo dejavnost običajno opravlja v Argentinski republiki, določiti takega zastopnika, ki bo lahko opravljal zahtevane stopke pri pristojnih organih in nosilcih in Zvezni upravi za javne prihodke (Generalna davčna uprava) v tej državi.

Artículo 3º.-**Instituciones Competentes**

Las Instituciones Competentes para la aplicación del Convenio son las siguientes:

En la Argentina:

La Administración Nacional de la Seguridad Social (ANSES), las Cajas o Institutos Provinciales, Municipales o de Profesionales de Previsión y de Seguridad Social, las Administradoras de Fondos de Jubilaciones y Pensiones, en lo que respecta a los regímenes que amparan las contingencias de vejez, invalidez y muerte, basados en el sistema de reparto o en el de capitalización individual.

En Eslovenia:

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ) – Instituto de Seguros de Jubilación e Invalidez de Eslovenia.

**TITULO II
APLICACION DE LA PARTE II DEL CONVENIO****Artículo 4º.-****Traslados o desplazamientos temporarios**

1. En los casos mencionados en el artículo 7º, inciso 1, apartado a), del Convenio, los Organismos de Enlace deberán, a requerimiento del trabajador o del empleador, y del trabajador independiente o autónomo, en su caso, extender un certificado en el que conste que el trabajador continuará sujeto a la legislación sobre Seguridad Social del país del que proviene como si estuviera aún trabajando en él, y el periodo de traslado o desplazamiento.

El certificado de traslado o desplazamiento se extenderá:

En la Argentina, por la Administración Nacional de la Seguridad Social (ANSES).

En Eslovenia, por Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ) – Instituto de Seguros de Jubilación e Invalidez de Eslovenia.

2. El certificado de traslado o desplazamiento será extendido a través de un formulario bilingüe, aprobado de común acuerdo por los Organismos de Enlace de ambas Partes.

3. El certificado señalado en el párrafo anterior será entregado al trabajador, quien deberá conservarlo con el objeto de acreditar su situación previsional en el país receptor.

4. Los Organismos de Enlace se notificarán mutuamente la circunstancia de haber emitido el referido certificado.

5. En los casos de prórroga de traslado o desplazamiento, la conformidad para continuar aplicando la legislación de la Parte Contratante desde cuyo territorio se traslade o desplace el trabajador será otorgada por la Autoridad Competente del país receptor, de acuerdo con lo establecido en el artículo 7º, inciso 1, apartado a) del Convenio, y deberá ser solicitada por el empleador en el caso del trabajador dependiente, o por el trabajador independiente o autónomo, con anterioridad a la fecha de vencimiento del plazo de traslado o desplazamiento. En caso contrario, el trabajador quedará automáticamente sujeto a la legislación de la Parte Contratante, en cuyo territorio continúa desarrollando actividades, a partir del vencimiento del periodo de traslado o desplazamiento.

La referida conformidad deberá ser otorgada por la Institución competente del país receptor en el formulario especialmente diseñado para estos efectos y comunicarse por el Organismo de Enlace del país receptor al Organismo de Enlace del otro país.

6. A los fines indicados en este artículo, el trabajador autónomo que desarrolle habitualmente sus actividades en la República Argentina, deberá designar un apoderado con facultades suficientes para realizar las presentaciones que correspondan ante los Organismos e Instituciones Competentes y la Administración Federal de Ingresos Públicos (Dirección General Impositiva) del mencionado país.

III. POGLAVJE IZVAJANJE III. DELA KONVENCIJE

5. člen

Vlaganje zahtevkov

1. Zahtevek za dajatve se vložijo pri pristojnem nosilcu ali organu za zvezo pogodbenice, na ozemlju katere ima predlagatelj prebivališče, po postopku, določenem v zakonodaji, ki jo uporablja pristojni nosilec, zahtevku pa je treba priložiti dokazila in dokumentacijo, ki jo zahtevata pogodbenici. Datum vložitve zahtevka pri pristojnem nosilcu ali organu za zvezo ene pogodbenice se šteje kot datum vložitve zahtevka pri pristojnem nosilcu druge pogodbenice.

2. Čeprav predlagatelj nima priznanih zavarovalnih dob v pogodbenici, v kateri ima prebivališče ob vložitvi zahtevka, lahko zahtevek vložijo pri organu za zvezo te pogodbenice.

6. člen

Obravnava zahtevkov

1. Zahtevek za dajatev po zakonodaji druge pogodbenice mora organ za zvezo, ki ga je prejel, nemudoma poslati organu za zvezo druge pogodbenice na za to predvidenih obrazcih in mu priložiti ustrezna dokazila in dokumentacijo, ki jih zahteva pristojni nosilec.

2. Organ za zvezo na obrazcu za zahtevek preveri pravilnost vpisanih podatkov, ki se nanašajo na vlagatelja zahtevka in njegove družinske člane, in potrdi, da se ujemajo s podatki na izvirnikih dokumentov.

3. Organ za zvezo ene pogodbenice pošlje organu za zvezo druge pogodbenice obrazec, v katerem so vpisane zavarovalne dobe, dopolnjene v skladu z njegovo zakonodajo.

7. člen

Obvestilo o odločitvi v zvezi z obravnavo zahtevka

Pristojni nosilci se prek organov za zvezo po končanem postopku medsebojno obveščajo o svojih odločitvah v zvezi z obravnavo zahtevkov po konvenciji, pri čemer navedejo:

- če je dajatev odobrena, vrsto dajatve in datum začetka izplačevanja,
- če je bila priznana dajatev za preživele družinske člane, tudi znesek dajatve, ki ga je umrlj upravičenec prejemal ob smrti, in znesek dajatve, ki je priznan preživelemu upravičencu,
- če je dajatev zavrnjena, vrsto zahtevane dajatve in razlog zavrnitve ter pouk o pravnem sredstvu za upravni ali sodni postopek, ki se uporablja za izpodbijanje izdanega upravnega akta v skladu z veljavno zakonodajo pogodbenice, ki je akt izdala.

8. člen

Zdravniški pregledi in upravna preverjanja

1. Organ za zvezo ene pogodbenice pošlje organu za zvezo druge pogodbenice na njegovo zahtevo zdravstvene podatke in dokumentacijo, ki se nanaša na invalidnost predlagatelja. Zdravstveni podatki in druga dokumentacija, ki se nanaša na invalidnost predlagatelja, s katero pristojni nosilec razpolaga, se na zahtevo organa za zvezo druge pogodbenice pošljejo brezplačno.

2. Če pristojni nosilec ene pogodbenice zahteva, da prosi, ki prebiva na ozemlju druge pogodbenice, opravi dodaten zdravniški pregled, mora organ za zvezo druge pogodbenice na zahtevo organa za zvezo prve pogodbenice poskrbeti, da se opravi zahtevani pregled v skladu s pravili organa za zvezo, ki pregled opravi.

TITULO III APLICACION DE LA PARTE III DEL CONVENIO

Artículo 5º.-

Presentación de solicitudes

1. Las solicitudes de prestaciones serán presentadas ante la Institución Competente o al Organismo de Enlace de la Parte Contratante en cuyo territorio reside el solicitante, acompañada de la documentación probatoria exigida por ambas Partes, y de conformidad con el procedimiento estipulado por la legislación aplicada por la Institución Competente. La fecha de presentación de dicha solicitud a la citada Institución u Organismo, se considerará como fecha de presentación de la solicitud ante la Institución Competente de la otra Parte Contratante.

2. En caso que el solicitante no tuviera periodos de seguro registrados en la Parte en cuyo territorio reside al momento de presentar la solicitud, ésta podrá ser presentada ante el Organismo de Enlace de esa Parte.

Artículo 6º.-

Tramitación de las solicitudes

1. El Organismo de Enlace que reciba una solicitud de prestación conforme a la legislación de la otra Parte contratante, la remitirá sin demora al Organismo de Enlace de la otra Parte utilizando los formularios previstos para este fin, y adjuntando, además, la documentación probatoria requerida por la citada Institución Competente.

2. La información relativa al peticionante y a su grupo familiar incluida en el formulario de solicitud será debidamente verificada por el Organismo de Enlace, el que certificará que los documentos originales contienen esos datos.

3. El Organismo de Enlace enviará a su similar de la otra Parte Contratante un formulario en el que se indicarán los periodos de seguro cumplidos conforme a su legislación.

Artículo 7º.-

Notificación de la resolución e información del resultado de la tramitación de las prestaciones

Las Instituciones Competentes se comunicarán mutuamente, a través de los Organismos de Enlace, los resultados de la tramitación de las prestaciones en virtud del Convenio, indicando:

- En caso de concesión de la prestación, la naturaleza de la misma, y la fecha en que esta se comenzará a pagar.
- En los casos de pensiones de sobrevivencia, se indica también la cuantía de la prestación del causante a su deceso y el monto de la prestación otorgada a sus beneficiarios.
- En caso de denegatoria, la naturaleza del beneficio solicitado y la causa de tal rechazo, como así también el procedimiento administrativo o judicial aplicable, con el objeto de impugnar o recurrir el acto administrativo dictado, de acuerdo con la legislación vigente en la Parte Contratante que dictó el acto.

Artículo 8º.-

Exámenes médicos y revisiones administrativas

1. El Organismo de Enlace de una Parte, deberá proporcionar al Organismo de Enlace de la otra Parte, cuando éste lo solicite, los resultados de los exámenes médicos y demás antecedentes necesarios para la calificación de la invalidez del solicitante. La documentación médica y otros antecedentes necesarios para la calificación de la invalidez del solicitante que se encuentran a disposición de la Institución Competente, deberán ser proporcionados gratuitamente.

2. Cuando la Institución Competente de una Parte requiera que el solicitante que reside en el territorio de la otra Parte sea sometido a un examen médico adicional, el Organismo de Enlace de la última Parte deberá disponer, a solicitud del Organismo de Enlace de la primera Parte, que tal examen se lleve a cabo conforme a la normativa del Organismo de Enlace que dispone su realización.

**IV. POGLAVJE
RAZNE DOLOČBE****9. člen****Izplačevanje dajatev**

1. Dajatve, ki jih mora ena pogodbenica v skladu s svojo zakonodajo izplačevati svojim upravičencem, ki imajo začasno ali stalno prebivališče na ozemlju druge pogodbenice, se izplačujejo po postopku, ki ga določi prva pogodbenica.

2. Dajatve se izplačujejo na datum zapadlosti v skladu z zakonodajo, ki jo za svoje lastne upravičence uporablja nosilec, ki jih izplačuje.

10. člen**Obrazci**

Za izvajanje določb konvencije se uporabljajo dvojezični obrazci, ki jih določita organa za zvezo pogodbenic v skladu s prvim odstavkom 14. člena konvencije. Organ za zvezo pogodbenic lahko zavrne sprejem zahtevka za dajatev po zakonodaji druge pogodbenice, če ta zahtevek ni vložen na dogovorjenem obrazcu.

11. člen**Začetek veljavnosti**

Ta administrativni dogovor začne veljati hkrati s Konvencijo o socialni varnosti, podpisano dne dvanajstega aprila dva tisoč sedem, in velja enako obdobje kot konvencija.

Sestavljeno v Buenos Airesu dne dvanajstega aprila dva tisoč sedem v dveh izvornikih v slovenskem in španskem jeziku, pri čemer sta besedili enako verodostojni.

ZA MINISTRSTVO
ZA DELO, DRUŽINO
IN SOCIALNE ZADEVE
REPUBLIKE SLOVENIJE
Dimitrij Rupel l.r.

ZA MINISTRSTVO ZA DELO,
ZAPOSLOVANJE
IN SOCIALNO VARNOST
ARGENTINSKE REPUBLIKE
**Alfredo Horacio
Conte-Grand** l.r.

Por el Ministerio de
Trabajo, Familia
y Asuntos Sociales
de la República
de Eslovenia
Dimitrij Rupel fdo

Por el Ministerio de Trabajo,
Empleo y Seguridad Social
de la República Argentina
**Alfredo Horacio
Conte-Grand** fdo

3. člen

Za izvajanje sporazuma in administrativnega dogovora skrbi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

Št. 540-01/08-25/1
Ljubljana, dne 2. aprila 2008
EPA 1945-IV

**TITULO IV
DISPOSICIONES VARIAS****Artículo 9°.-**

1. Las prestaciones que, conforme a la legislación de una Parte Contratante, se deban pagar a sus titulares que permanezcan o residan en el territorio de la otra Parte Contratante, serán abonadas bajo el procedimiento establecido por la primera Parte.

2. El pago de las prestaciones tendrá lugar en las fechas de vencimiento previstas por la legislación que la Institución deudora aplique para sus propios beneficiarios.

Artículo 10°.-**Formularios**

Para la aplicación de las disposiciones del Convenio serán utilizados los formularios bilingües acordados por los Organismos de Enlace de las Partes contratantes conforme a lo previsto en el inciso 1° del artículo 14 del Convenio. El Organismo de Enlace de la Parte contratante podrá rechazar la solicitud de prestación conforme a la legislación de la otra parte contratante, si esta no es presentada en el formulario acordado.

Artículo 11°.-**Entrada en vigor**

El presente Acuerdo Administrativo regirá desde la vigencia del Convenio de Seguridad Social suscripto el doce de abril de dos mil siete y tendrá la misma duración que el Convenio.

Hecho en la Ciudad Autónoma de Buenos Aires, el doce de abril de dos mil siete, en dos ejemplares originales, en los idiomas esloveno y español, siendo ambos textos igualmente auténticos.

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
France Cukjati, dr. med., l.r.

VSEBINA

- | | | |
|-----|---|------|
| 45. | Zakon o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (MKPI) | 1437 |
| 46. | Zakon o ratifikaciji Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino ter Administrativnega dogovora o izvajanju Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino (BBHSZ) | 1462 |
| 47. | Zakon o ratifikaciji Konvencije o socialni varnosti med Republiko Slovenijo in Argentinsko republiko ter Administrativnega dogovora za izvajanje Konvencije o socialni varnosti med Republiko Slovenijo in Argentinsko republiko (BARSV) | 1481 |

